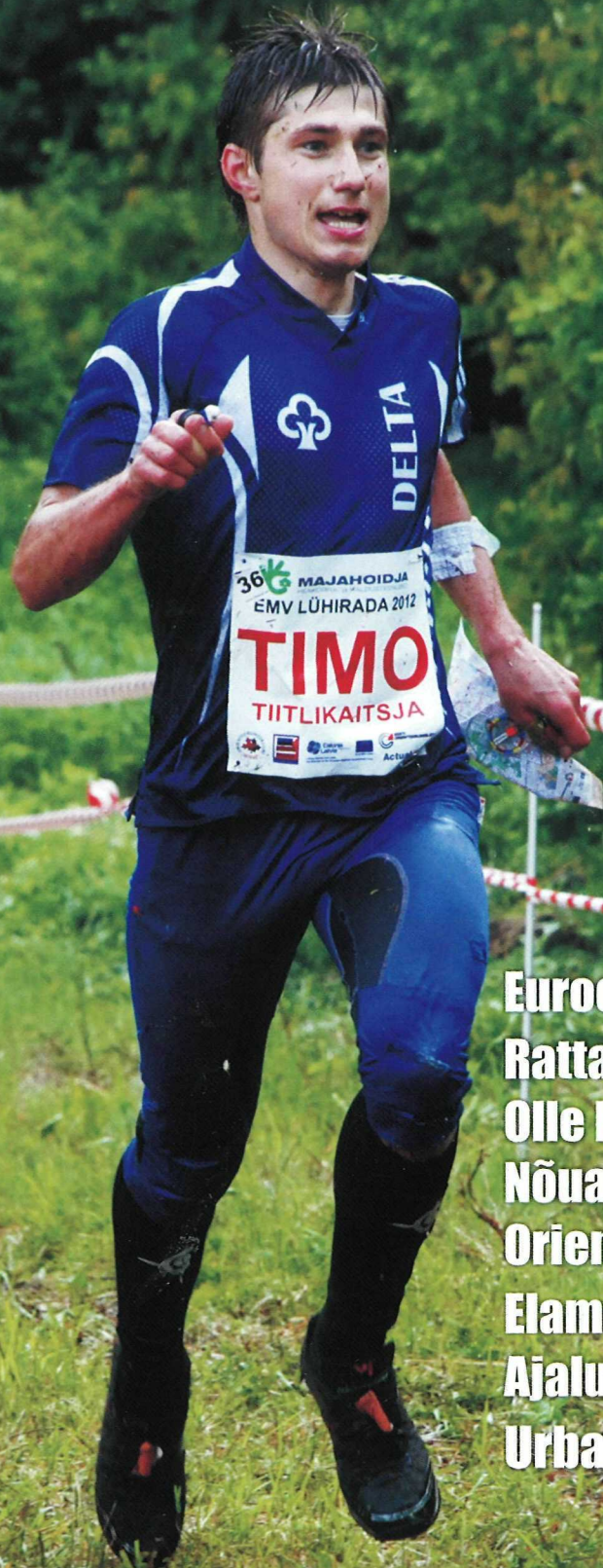

JUUNI 2012

NR 2/128

ORIENTEERUJA

Euroopa, Eesti ja Balti MV

Ratta-o MK

Olle Kärneri nädal

Nõuanne: soojendus

Orienteerumine Uus-Meremaal

Elamuslik Jüriöö(-kino)

Ajalugu kordub: 50 aastat hiljem

Urbanistlik Xdream Tallinnas

2012.06.06

Otsus nr 869: Kinnitatakse Eesti noorte orienteerumisjooksu koondis noorte Euroopa meistrivõistlustele 28.06.-01.07.2012 Prantsusmaal, Bugeatis järgmises koosseisus:

N16: Marianne Haug OK Võru, statuudiga; Silvia Luup OK Võru. **M16:** Janek Piirisild OK Võru, statuudiga; Veiko Vinkel OK West; Rimmo Rõõm OK Ilves. **N18:** Laura Joonas OK Võru, statuudiga; Margret Zimmermann OK Kape; Madli-Johanna Maidla OK Põlva Kobras, Triinu Rooni OK Orvand. **M18:** Andres Saal Otepää, statuudiga; Tõnis Laugesaar Rakvere OK, Kevin Koskinen OK Võru, Oliver Jõgeva OK Põlva Kobras. Koondise treener-esindaja Vallo Vaher. Alus: koondise treener-esindaja ja treenerite nõukogu kooskõlastatud ettepanek.

Otsus nr 868: Kinnitatakse Eesti juunioride orienteerumisjooksu koondis juunioride maailmameistrivõistlustele 7.-14. juuli 2012 Slovakkias, Košices järgmises koosseisus:

N20: Kerstin Uiboupin OK Võru, statuudiga; Evelyn Kaasiku OK JOKA statuudiga; Kaisa Raudkepp OK Peko, Marili Zimmermann OK Kape. **M20:** Sergei Rjabõskin SRD, statuudiga; Aleksander Shved SRD, statuudiga; Tõnis Laugesaar Rakvere OK; Uku-Laur Tali KEKRSK. Koondise treener-esindaja Vallo Vaher. Alus: koondise treener-esindaja ja treenerite nõukogu kooskõlastatud ettepanek.

Otsus nr 867: Kinnitatakse Eesti orienteerumisjooksu koondis maailmameistrivõistlustele 14.-21. juuli 2012 Šveitsis, Lausannes järgmises koosseisus:

MEHED: Olle Kärner, EKJ SK, Peeter Pihl SK Saue Tammed, Lauri Sild OK Võru, Timo Sild EKJ SK. **NAISED:** Liis Johanson OK Põlva Kobras, Kirti Rebane SK Saue Tammed, Annika Rihma OK Põlva Kobras. Koondise treener-esindaja Tarvo Avaste, füsioterapeut Aili Lopman. Alus: koondise treener-esindaja ja treenerite nõukogu kooskõlastatud ettepanek.

2012.06.02

Otsus nr 866: Kinnitatakse Eesti rattaorienteerumise koondise treener-esindaja kohusetäitjaks 2012. aastal Margus Hallik.

Otsus nr 865: EOL liikmest väljaarvamine.

Arvata MTÜ Spordiinfokeskus Sportnet välja Eesti Orienteerumisliidu liikmeskonnast. Alus: MTÜ Spordiinfokeskus Sportnet avaldus

2012.05.30

Otsus nr 864: Kinnitatakse EOL info- ja reklaamväljaannete kunstilise kujundamise stipendiumikonkursi võitjaks Külli Leola.

2012.05.23

Otsus nr 863: Kinnitatakse Eesti OJ koondis Balti meistrivõistlustele Lätis.

2012.05.17

Otsus nr 862: Kinnitatakse Eesti RO koondis MK etappidele Poolas. Kinnitatakse Eesti rattaorienteerumise koondis Maailma karikavõistluste etappidele 31.05.-03.06.2012 Poolas järgnevalt: 1. Tõnis Erm 2. Margus Hallik, 3. Alar Viitmaa, 4. Arbo Rae.

2012.04.25

Otsus nr 861: Kinnitatakse Eesti orienteerumisjooksu koondis Euroopa meistrivõistlustele Kinnitatakse Eesti orienteerumisjooksu koondis Euroopa meistrivõistlustele 11.-21.mai 2012 Rootsis järgnevalt: **MEHED:** Kristo Heinmann; Kenny Kivikas; Olle Kärner; Peeter Pihl; Lauri Sild; Timo Sild; **NAISED:** Liis Johanson; Kirti Rebane; Sigrid Ruul. Koondise treener-esindaja Tarvo Avaste, füsioterapeut Aili Lopman. Alus: koondise treener-esindaja ja treenerite nõukogu kooskõlastatud ettepanek.

2012.04.20

Otsus nr 860: Kinnitatakse Eesti rattaorienteerumise koondis maailma karikavõistluste etappidele Tšehhis. Kinnitatakse Eesti rattaorienteerumise koondis maailma karikavõistluste etappidele ja Euroopa juunioride karikavõistlustele 5.-7. mai 2012 Tšehhi Vabariigis, Prahas, järgnevalt: MK etappidele: Tõnis Erm, TAOK; Margus Hallik, OK LUS; Lauri Malsroos, SK Saue Tammed, Arbo Rae, ROK Rae, Riivo Roose. EJC: Taaniel Tooming, OK Põlva Kobras.

2012.04.11

Otsus nr 859: Kinnitatakse 2012.aasta EOL orienteerumisjooksu edetabelivõistluste nimikiri 2012.03.30

Otsus nr 858: Kinnitatakse Printcenter Eesti noorte orienteerujate karikasarja 2012 juhend (vt lisa).

2012.03.28

Otsus nr 857: Kinnitatakse EOL orienteerumisjooksu 2012.aasta edetabeli juhend (vt lisa).

Otsuseid ja nende juurde kuuluvaid lisisid vaata
<http://www.orienteerumine.ee/eol/otsused.php>

Orienteerumiskauba OÜ

ORIENTEERUJA

Ilmumisgraafik:

- 3. number** - kaastööd tähtaeg **28. august**, ilmub **24. september**
4. number - kaastööde tähtaeg **5. november**, ilmub **3. detsember**

NB! Toimetusel on õigus kirju ja kaastööid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastööid ei retsenseerita ega tagastata. Toimetus ei vastuta kuulutuste ja reklaamide sisu eest!

www.orienteerumine.ee

Reklaami ja võistluskuutsete avaldamine ajakirjas:

Eesti orienteerumisvõistluste kutsete avaldamine (must-valge)	Reklaami avaldamine
- suurus A7 - 5 EUR	Sisemised leheküljed (värviline)
- suurus A6 - 10 EUR	- suurus A7 - 30 EUR
- suurus A5 - 20 EUR	- suurus A6 - 60 EUR
- suurus A4 - 40 EUR	- suurus A5 - 110 EUR
Korduskutse -30%	- suurus A4 - 210 EUR
EOL kalenderplaani võistlustele soodustus -25%	Tagakülg (värviline)
Värvilised võistluskuutsed avaldatakse reklaami hinnaga!	- suurus A4 - 300 EUR
	Kordusreklaam -30%
	EOL liikmetele oma reklaami avaldamisel soodustus -50%.
	Võistlusmaastike sulgemise teadete avaldamine on tasuta.

SISUKORD

- 4 Lühiuudised
- 6 EST-LAT liiga
- 7 Euroopa MV o-jooksus
- 12 Koondislase nädal
- 14 Balti MV
- 16 Ratta-o MK
- 19 Rogaini EM
- 25 Uus-Meremaa orienteerumiselu
- 28 Võistlusreis: Arona karikas
- 29 EMV lühirajal
- 32 EOL open
- 34 Vösast väljas
- 36 Ilves-3
- 38 Jüriööjooks
- 41 Sõjaväelaste
- 42 Päevakulise portree
- 44 Nõuanne
- 46 Ajalugu
- 49 Seiklussport
- 54 Võistlusreis Pihkvasse
- 56 Orienteerumiskaart vs. LiDAR
- 57 Nuputamine
- 58 Õpi orienteeruma
- 59 Kalender

Väljaandja: Eesti Orienteerumislit

Vastutav toimetaja: Maret Vaher, tel 5232977,
maretvaher@gmail.com

Toimetus: ajakiri@orienteerumine.ee

Eva-Maria Truusalu, Kersti Ehala, Sixten Sild,
Markus Puusepp, Mihkel Järveoja, Marek Karm

Keeletoimetaja: Eveli Post

Küljendaja: Külli Leola

Tellimine: eol@orienteerumine.ee

<http://www.orienteerumine.ee/ajakiri/telli.php>

Kaanel Timo Sild, EMV lühirada 2012

Foto: Liina Jõgisu

Laulge kaasa!

Hea lugeja, suviste orienteerumisalade hooaeg on täistuurdid peale saanud. Orienteerumisjooksus on EM selja taga ning juulis tulemas rahvusvahelised tiitlivõistlused nii noortele ja täiskasvanutele kui ka juunioridele ja senioridele. Ratta-orienteerujad valmistuvad augustikuiseks MM-iks ja kodusteks MK-

etappideks septembris Värskas. Meie rogainijad on järjekordselt olnud edukad EM-il ning valmistuvad seda innukamalt MM-iks. Nende ridade kirjutamise ajal seab kogu orienteerumismaailm samme ja mõtteid Soome suunas, sest käes on Jukola teatejooksu nädalavahetus, üks O-gurmaanide lemmikroogi. Eesti orienteerumine on kõigis nimetatud üritustes osaline ja vähemalt orienteerumise maailmakaardile vaadates ei ole meil põhjust kurta riigi geopoliitilise asukoha üle Venemaa ja Lääne-Euroopa vahel. Vaid paari-kolmetunnise lennureisi raadiuses meie ümber toimub lõviosa orienteerumismaailma sündmustest ning on võimalik leida väga erinevaid maastikutüüpe ja võistlusi igale maitsele. Ühelgi meietaolisel väikeriigil väljaspool Euroopat ei ole ligilähedastki šanssi olla maailma orienteerumises sellise suurusjärgu tegija nagu Eesti praegu on.

Tänavu on Eesti orienteerumine taas niikaugel, et korraldame suurvõistluse kogu maailma paremikule. Seekord rattaorienteerumise MK-etappide näol Värskas ja Räpinas. Korraldajaks on OK Peko, kes on kaasanud häid abilisi ka teistest klubidest ja ettevalmistused kulgevad täie hooga. Eestis varem korraldatud IOF-võistlused on saanud reeglina osalejatelt ja IOF-ilt kõrge hinnangu, häbisse jääda ei tahaks nüüdki. Juba praegu võiksid kõik RO-sõbrad planeerida 21.-23. septembri oma kalendris Värskasse sõiduks – pealtvaatajatele pakume võimalust võistelda samadel maastikel kohe pärast MK-etappe. Kui RO-ga varasem tutvus puudub, siis miks mitte proovida seda nüüd!

Värskas MK-etapid on alles eelmänguks 2013. aasta rattaorienteerumise MM-ile Rakveres. Lääne-Virumaa orienteerujate poolt on ettevalmistused suurvõistluseks käimas. Eestvedajateks Joonas Oja ja Kuno Rooba. Tapa, Rakvere, Mõedaku ja Jäneda maastikud on rattaorienteerumiseks väga sobivad, seda kinnitas sinna äsja oma esimese kontrollvisiidi teinud madjar Sandor Talas, IOF-i määratud inspektor.

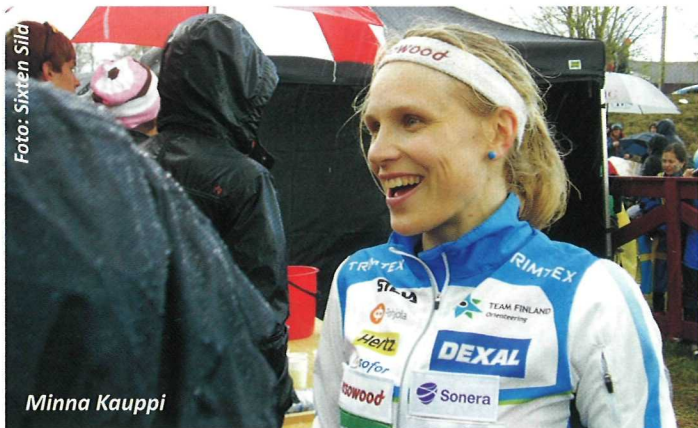
Eesti-Läti liiga hooaeg jätkub augustikuuni, EOL kalender on päevakuid ja võistlusi täis. Tahaks kõigile orienteerumissõpradele soovida „Lööge kaasa!“ või „Jooske kaasa!“, kuid kuna löömisel ja kaasajooksmisel on meie kontekstis teatud kõrvalmekk, siis laulurahvale kohaselt pigem „Laulge kaasa!“ ja kõlaga eestlaste mitmehäälne koor nauditavalt kogu orienteerumismaailmas!

Sixten Sild, Eesti Orienteerumislidu juhatuse esimees

Lühiuudised

Thierry Guergiou peale eeljookse EM-i katkestama sundinud luuümbrise põletik osutus oodatust tõsisemaks probleemiks. Daniel Hubmanni kõrvalejäamisest kueldes avaldas prantslane Twitteris arvamust, et MM-medal kaotaks tema jaoks sellega poole oma väärtusest. Kolme päeva pärast aga selgus, et tema säärevalu põhjustab hoopis luu väsimusmurd - selline diagnoos 7 nädalat enne MM-I on valitseva lühi- ja tavaraja maailmameistri jaoks üldse võistleva pääsemise väljakutseks muutnud.

Minna Kauppi ei ole EM-i teatejooksus Tatjana Rjabkinale napilt kulla kaotamise pärast õnnetu. "Me tegime tüdrukutega suurepärase võistluse, kuid mõnikord on vahed nii napid. Aed kolm punkti enne lõppu määras tulemuse - tegin kiire otsuse ümber aia nurga ringi joosta, Tatjana hüppas sellest üle. Järgmises punktis oli vahe umbes 10 meetrit ja kuigi ma suutsin seda vähendada, sain lõpusirgele ebasoodsas positsioonis. Ja arvestades minu osavust EMIT-i kasutamisel... Kokkuvõttes, Vene tüdrukud olid sellel päeval pisut paremad ja tugevamad." Kauppi tuju aitab tõsta ka tema kodulinna Asikkalasse püstitatud puust jooksvat Minnat kujutav Tomi Kulmala skulptuur.

Anne Margrethe Hausken, kes EM-i sprindifinaalis algselt pronksile jooksis, kuid hiljem diskvalifitseeriti, ei ole kohtunike otsusega rahul. Hausken jooksis läbi värava, mis kaardil oli märgitud kinnisena, tegelikkuses aga võistluse jooksul avati. Oma blogis süüdistab ta korraldajaid ebatäpses tingmärkide kasutamises, mitteloetavas kaardis, keelualade märkimata jätmises ja suutmatuses maastikul võistluse käigus toimuvaid muutuseid ära hoida. Norra võistkond esitas Hauskeni diskvalifitseerimise järel protesti, mille peakorraldaja soovis rahuldada, kuid žürii jättis tühistamisotsuse siiski jõusse.

"Treeni, söö, maga," on **Helena Janssoni** aprillikuu elustiil - ta treenib tänavuse MM-i võõrustajamaal Šveitsis koos maailma parima orienteeruja, Simone Niggli endaga. Eesmärk on loomulikult saada paremaks orienteerujaks. Helena räägib, et tal on olnud superlahe aeg. Šveitsi maastikud nõuavad ründava stiiliga ja täiskäigul orienteerumist ja seda harjutab ta rohkem kui eelmisel aastal. "Loodetavasti on minu vigastuste, haiguste ja ebaõnne kvoot, mis mis mind EM-i medaliheitlusest kõrvale jättis, selleks aastaks täis. Mu murtud süda ootab võimalust end jälle proovile panna."

Daniel Hubmannil ei ole käes karjääri parimad päevad. Rootsisis EM-i teatejooksul viimase KP eel vigastas šveitslane Achilleuse kõõlust nii tõsiselt, et vajab paranemiseks operatsiooni. Taastumine kulgeb edukalt, kuid sellest hoolimata on Danieli hooaeg enne kodumaist MM-i ennetähtaegselt lõppenud. "Ma ei ole hetkel just seitsmendas taevas," kommenteerib 29-aastane sportlane, kellele saatis kirja teel toetusavalduse koguni Šveitsi valitusus, kuid lubab 2013. aastal tagasi olla.

Meediakajastuse suurendamine oli selleaastase EM-i üks eesmärkidest. Ülesande võib täidetuks lugeda - võistlust kajastas kohapeal üle 100 ajakirjaniku ja fotograafi. Lisaks 7000-8000-pealisele publikule jälgis televisiooni vahendusel võistlust umbes 350 000 vaatajat - 113 000 neljapäevasel lühirajal, 79 000 laupäevasel sprindil, 146 000 teatejooksul. Ka kirjutavas pressis oldi pildis - Dagens Nyheter avaldas 800 000 lugejale nädala jooksul kokku 5,5 täislehekülge orienteerumisteemalisi artikleid ja uudiseid. Internetis vaatas EM-i live-ülekannet pakkuvat kodulehekülge kahe nädalaga 212 000 külalist, 40 000 neist tavaraja päeval.

Rootslased karmistasid reegleid

Allikas: Skogssport 3/2012

Rootsis orienteerumises on pikka aega kehtinud reegel, mille kohaselt riigi meistrivõistlustel mingis distsipliinis ei tohtinud osaleda võistlejad, kes osalesid samal aastal ja samas distsipliinis mõne teise riigi meistrivõistlustel. See reegel võimaldas nii rootsi klubide välismaalastest liikmetel kui ka välismaiste klubide eest võistlevatel Rootsi kodanikel osaleda ühel aastal erinevate riikide meistrivõistlustel. Tuli vaid valida millist distantsi kus joosta.

Mullustel Rootsi meistrivõistlustel tühistati selle reegli alusel meeste teatejooksu võitnud klubi Rehns BK tulemus, sest võistkonna leedulasest liige Jonas Vytautas Gvildys oli samal aastal juba osalenud Leedu meistrivõistlustel teatejooksus. Klubi kaebas otsuse alaliidu üldkogule. Kevadisel üldkogul võeti selle juhtumi arutamise käigus aga reeglite lõdvendamise asemel vastu hoopis ohje karmimalt pingule tõmbav otsus. Nüüdsest on igasugune osavõtt Rootsi meistrivõistlustest välistatud kui samal aastal osaletakse mistahes teise riigi meistrivõistlustel mistahes distsipliinis.

Rootsi Orienteerumissiliidu ajakirjas Skogssport avaldavad oma nõrdimust sellise otsuse üle Rootsi koondise suurimad nimed - Emil Wingsted ja Helena Jansson. Mõlemad on varem kasutanud ära reeglitega lubatud võimalust joosta mõni distants ka mõne teise riigi meistrivõistlustel, näiteks Wingsted jookseb juba aastaid teadet oma Norra klubi Halden SK eest, individuaalseid alasid aga Rootsisis. Nii Wingsted kui Jansson peavad uut otsust negatiivseks arenguks rootsi orienteerumises, analoogset piirangut ei ole teadaolevalt üheski teises riigis.

Alaliidu juht Tom Hollowell tunnustab, et otsuse vastuvõtmine käis veidi kiirustades ning kontroll reegli täitmise üle põhineb sisuliselt võistlejate endi aktiivsusel. Keegi ei jõua iga võistluse eel kõikvõimalikke protokolle läbi uurida, reaalsuses käsitletakse vaid esitatavaid proteste. Hollowell märgib, et ta ei imestaks põrmugi, kui sügisesele üldkogule esitatakse samal teemal uued ettepanekud.

World Cup Final Round 2012 Pre-World MTBO Championships

VÄRSKA - RÄPINA / POLVA COUNTY / ESTONIA

Maret Vaher

MTBO MK 2012 finaalringi korraldustoimkonna liige

20.-23. septembrini 2012 võõrustab Eesti Orienteerumislit taas maailma orienteerumisparemikku, sedapuhku ratta-orienteerujaid, kui selleaastased ratta-o MK-sarja parimad selgitatakse välja Eestimaa kagunurgas.

21. septembril toimub sprindivõistlus Röpina kesklinnas, järgmised kaks päeva on võistluskeskus Värskas gümnaasiumi uhiuuel staadionil. Värskas ümbruses peetakse tavaraja- ja segateatevõistlused, vastavalt 22. ja 23. septembril.

Korralduse põhiraskus on Värskas OK Peko õlgadel eesotsas Raul Kudrega, kuid korraldustiimi on kaasatud kõik Eesti oma ala parimad: näiteks valmivad rajad ja kaardid Markus Puusepa (OK Võru) käe all ja ajavõtu eest vastutab Tarmo Klaar (OK Ilves).

Tänase päeva seisuga on osalemisest ametlikult teatanud juba Tšehhi ja Austria koondised. Eelregistreerimise tähtaeg on 20. juunil.

Puutevaba SI-süsteem

Esmakordselt rattaorienteerumise IOF-i tiitlivõistluste ajaloos kasutatakse märkesüsteemina puutevaba SI-kaardi süsteemi. Luba selleks on IOF-ilt juba saadud. Hetkel on veel lahtine, kas sama süsteemi kasutatakse ka rahvavõistlusel. Puutevaba süsteemi korral ei pea rattur KP-s märkimiseks hoogu maha pidurdama, vaid märke saamiseks piisab, kui märkevahendiga mööduda SI-jaamast lähemalt kui 40-50 sentimeetrit.

Rahvavõistlus kõigile huvilistele, pealtvaatajatele ja kaasaelajatele

Paralleelselt MK-sarja võistlustega toimub 21.-23. septembrini rattaorienteerumise võistlus 6. Peko MTBO, kus võistlusklasse noortest vanadeni: MN16 kuni MN60-ni. Rahvavõistlus toimub MK-etappidega samadel kaartidel ja maastikel, start on pärast MK-sarja võistlejate finišit. Korraldajad ennustavad, et rahvavõistluse osavõtjate arv võib isegi tiitlivõistluse oma ületada.

Kuna nädal enne MK-võistlusi Värskas toimuvad Põlvamaal Mammastes avatud Eesti MV rattaorienteerumise (korraldaja: OK Põlva Kobras), siis eelinfo põhjal on teada, et nii mõnegi riigi MTBO-koondised kavandavad tulla Eestisse nädal varem, et tutvuda Eesti maastikega juba EMV-il.

Korraldavad:

Toetavad:

MOBO on Eesti parim tervisesporditeemaline m-rakendus 2012

Riigi Infosüsteemi Amet kuulutas 20. juunil välja Eesti parimad m-teenused.

Tervise ja keskkonna kategoorias kuulutati võitjaks tervisesporditeemaline rakendus mobiilorienteerumine MOBO, mille tootja on OÜ Tak R&D. "Kolm ühes" - mobiiltelefon asendab rakenduse abil kaarti, kompassi ja märkeseadet.

<http://www.ria.ee/parim-m-teenus-err/>

<http://mobo.osport.ee/>

Medalijaht 2012: Eesti MV medaleid on nüüd jagatud viiel alal

Eduard Pukkonen

Täiseduga ehk 5 medaliga jätkavad 3 võistlejat, 4 medalit on 10 orienteerujal. Kõige rohkem kuldmedaleid (4) on Doris Kudrel ja Tõnis Laugesaaarel. Senini vaid kuldmedaleid tunnistanud Tõnisse teatevõistlus läks peale edukat avavahetust tühistamisele. Ka nii võib juhtuda.

Kokku on medaleid saanud 216 inimest, 3 medaliga on 23 võistlejat.

Viis ja neli medalit on saanud:

Nimi	Medaleid	Kulda
Doris Kudre	5	4
Märten Henrik Pais	5	3
Marianne Haug	5	2
Tõnis Laugesaar	4	4
Airi Alnek	4	3
Rimmo Rõõm	4	2
Kristiina Himma	4	2
Kerstin Uiboupin	4	2
Daisy Kudre	4	2
Saima Värton	4	2
Siiri Poopuu	4	2
Taanil Tooming	4	1
Madli-Johanna Maidla	4	0

Foto: Mart Linnus

Medalijaht liider Doris Kudre (OK Peko)

Info rattaorienteerumise MK võistluste kohta:

www.orienteerumine.ee/mtbo2012

EST-LAT liiga

Markus Puusepp

Tänavuse EST-LAT liiga suvine hooaeg, millesse kuuluvad nii orienteerumisjooksu kui rattaorienteerumisvõistlused, käivitus o-jooksjate jaoks aprilli lõpus Eestimaa lõunapiiril Tündres ning rattaorienteerujate jaoks paar nädalat hiljem Võru-Kubijal.

Traditsiooniline mitmepäevajooks Ilves-3 peeti möödunud aastast tuntuks saanud Tündre-Lilli maastikel Viljandi- ja Valgamaa piiril. Keerukas ja raskesti läbitav maastik polnud eelmisest korrast paljude jaoks veel selgeks saanud ja nii veetsid end eelregistreerimisel kirja pannud ligi 400 orienteerujat metsajooksu nautides rohkesti aega. Võimalik, et lisaks tehniliselt nõudlikule maastikule ei ole ka ülitäpsetele laserskaneeritud reljeefialustele joonistatud kaardid üheselt mõistetavad, kuna kajastavad kõrgusmuutusi instrumentide mitte inimsilma vaatenurga alt. Põhiklassides liidrid pärast liiga 1. ja 2. etappi (liiga arvestusse kuulusid 2. ja 3. päev) olid Kirti Rebane SK Saue Tammedest ning Taivo Timmusk Hiiumaa Orienteerujate Klubist.

Juba nädal hiljem võisteldi Madona lähisel Jaunpiebalgas Lätimaal Arona karikavõistlustel, kus pakuti järjekordselt uusi kaarte ja huvitavaid maastikke, mis oli EST-LAT liigat luues ka eesmärgiks. Eestlased sõitsid Uue-Piebalgasse OK Arona poolt korraldatavatele võistlustele ühise Eesti-Läti projekti poolt toetatud bussiga Tartust, mis jäi kesise huvi tõttu siiski pooltühjaks. Arusaadavalt on tänavune (EST-LAT liiga) kalender saanud harrastusorienteerujate taluvuspiirist tihedam, mis koos kõrgenevate transpordi jm kuludega kohe ka osalejate hulgas näha on. Paljud Ilves-3e järel liidriks tõusnud olid siiski kohal ja kasvatasid oma edumaad.

Orienteerumisjooksu 5. ja 6. etapist EOL Openist ja EMV lühirajast saab lugeda juba vastavatest lugudest lehekülgedelt 32-33 ja 29-31.

Orienteerumisjooksus M21E liider Taivo Timmusk kommenteeris, et põhiklassides kipub tipptegijate vähesel huvi tõttu liiga muutuma usinussarjaks. EST-LAT liiga koordinaatorist allakirjutanu ei pea seda siiski suureks probleemiks, kuna paljudes noorte ja veteranidesarjades on näha reaalselt tugevat konkurentsi. Tuleva hooaja plaanides on siiski ette näha muudatusi, kuid millised need täpselt olema saavad, selgub sügisel. EL-i rahastatav EST-LAT projekt lõpeb küll augustis 2012, kuid alaliidud loodavad näha EST-LAT liiga jätkumist tavapärase võistluskalendri baasil.

Rattaorienteerujate hooaja avalöögiks oli SK Metsaratturite korraldatud Kevad-MTBO võistlus Võru-Kubijal, mis oli ühtlasi ka 4-etapilise Rattaorienteerumise sarja avavõistluseks, mille eesmärgiks on edendada RO kandepinda ning anda võimalust võistelda huvitaval spordialal. Mõnus kevadilmaga Kubja mändide all peetud Kevad-MTBO pakkus osalejaile kindlasti emotsioone: rajad olid huvitavad ning keerulised ning põhiklassides ka maailmatasemel konkurentsi, samas kui närvikõdi tekitasid mõlemal päeval kaartide vormistamisel tekkinud apsakad ning tulemuste viibimine. Eksimuste osas oli nii väga kriitilisi kui ka leebemaid arvamusi, kuid loodetavasti anti korraldajaile need lõpuks ikkagi andeks ning nenditi, et parem on apsakatega võistluste toimumine kui tühi kalender.

Eesti-Läti orienteerumislīga on osa Eesti ja Läti orienteerumislitide projektist "Est-O-Lat League", mille peaesmärgiks on uuendada orienteerumisspordi traditsioone ja tagada spordiala jätkusuutlikkus Eesti-Läti piirialadel. Projekti kestus on 24 kuud, selle tegevused jätkuvad mõlemas riigis 2012. aasta suveni. Projekti kaasfinantseerib 85 % ulatuses Euroopa Regionaalarengu Fond. Projekti summaarne eelarve on 166 304,00 EUR.

Lisainfo: www.orienteerumine.ee/estlat

Orienteerumisjooksu etapid

Etapp	Toimumisaeg	Võistluse nimi	Toimumiskoht	Korraldaja	Distsantsid
7-8	30. juuni - 1. juuli	Kapa 3-päevajooks	Läti, Vietalva, Pļaviņase suurvald	OK Kāpa	tavarada ja tavarada
9-10	11.-12. august	XXIV Koprakarikas	Lajavangu, Põlvamaa	OK Põlva Kobras	tavarada ja tavarada
11-12	18.-19. august	Maliena Karikas	Läti, Mārkalne, Aluksne suurvald	OK Alūksne	lühirada ja tavarada (viitstardist)
13-14	25.-26. august	EMV sprindis ja Peraküla 2012	Haapsalu ja Dirhami Läänemaa	SK 100, OK Okas, OK Kape Peraküla kompass	sprint ja tavarada
15-16	22.-23. september	Võnnu Sügis (Cēsu rudens)	Läti, Cēsise suurvald	OK Meridiāns	tavarada ja sprint

Rattaorienteerumise etapid

Etapp	Toimumisaeg	Võistluse nimi	Toimumiskoht	Korraldaja	Distsantsid
3-4	21.-22. juuli	Jõulumäe MTBO	Jõulumäe, Pärnumaa	OK West	lühirada ja tavarada
5-6	4.-5. august	Läti meistrivõistlused rattaorienteerumises	Läti, Priekulji, Priekulji suurvald	OK Purva Bridējs	lühirada ja sprint

Euroopa meistrivõistlused Rootsi legendaarsetes paikades

Sixten Sild

Tänavused Euroopa meistrivõistlused peeti kahel maastikul, mis on mõlemad omamoodi legendaarsed.

Lühi- ja tavarada joosti Skattungby muinasjutuliselt kaunites männikutes, kus jääaja poolt vormitud sügavate lohkude ja nendevaheliste kõrgete vallide kaootiline vaheldumine panevad igal orienteerujal juba esimesel pilguheidul suu vett jooksmata. Paljudes kohtades kaunistab metsaalust veel valge sammal, mis jooksmisel osutub kohati väga libedaks, eriti kivisel aluspinnal. Kivisem aluspind on peale kõrguste vahe teiseks eripäraks, mis eristab seda maastiku näiteks meie Tabina parimatest osadest. Tabinast on Skattungby ka tublisti detailirikkam. Maastik on rootslaste poolt üle 30 aasta kasutamata olnud, kohalikud klubid on seda hoidnud just "millegi Suure jaoks" ning nüüd oli see "Suur" EM-i näol käes.

Uuris kohalikelt ka seda kust selline naljaks nimi sellel kohal - Skatt-ung-by (otsetõlkes eesti keelde Aare-noor-küla), kuid selget vastust ei osatud sellele anda. Vihjati vaid, et sealkandis elab üks kummaline rahvas, kelle dialektist on üldse väga raske aru saada. Piik võistluskaartidele paljastab terve rea väga iseäralikke kohanimesid, näiteks Iver Tekwassltjånna-nimeline järv. See tuletab natuke meelde maoorikeelseid kohanimesid Uus-Meremaal, mille sugulus inglise keelega on ehk samast klassist nagu sellel nimel rootsi keelega.

Sprindi ja teatejooksude tarvis kasutati üle maailma tuntud Lugneti suusastaadioni - rootsi suusaspordi pühamut ning joosti samal maastikul, kust me kõik oleme harjunud märtsi algul nägema Faluni MK-etappide ülekandeid suusatamises. Seal läbiviidud suurvõistluste nimistusse lisandub 2015. aastal ka järjekordne murdmaasuusatamise MM. Orienteerujate võistlusareeniks sai suusahüppetrampi maandumisplats ning pealtvaatajatel avanes enneolematult mugav võimalus jälgida sündmusi hüppemäe statsionaarselt hiigeltribüünilt nii suure ekraani vahendusel kui ka otsepilguga vaate-KP-dele ja finišile.

Geniaalne lahendus avatud võistlusele

On pigem reegel kui erand et koos suurvõistlusega viiakse läbi ka avatud võistlused, mille eesmärgiks on tuua kohale suur orienteerujate auditoorium ja samas saada stardimaksude näol täiendav finants-süst korraldajate eelarvesse. Tänavuse EMI korraldajad täitsid mõlemad eesmärgid märkimisväärse eduga. Nende kontseptsioon oli uudne ja siinkirjutaja hinnangul lausa geniaalne. Avatud võistlusele lubati enneolematult suur arv osalejaid - tervelt 5000! Maastikena pakuti neile suures osas EMI "pärismaastikke". Eriti nutikas ja uudne oli rootslaste planeeringus see, et kõik need viis tuhat said kõigil neljal EM-finaalpäeval oma jooksu tehtud enne EM-võistluse algust (või vähemalt enne olulisi sündmusi). Sellise planeeringu plussiks on asjaolu, et paljud jäävad hea meelega suurvõistlust vaatama kui neil on oma jooks tehtud ja kiiret pole enam kuhugi. Päev on niikui töölt vabaks võetud ja jääb üle vaid nautida pakutavat põnevusetendust. Varem on tavapärase olnud avatud võistlus pärast suurvõistlust ja siis tuleb suur osa potentsiaalsetest pealtvaatajatest ikka kohale alles oma stardiks.

Suur ekraan pakkus sprindi- ja teatevõistlusel tribüünidel olijatele parimat ülevaadet võistluse käigust.

Foto: Aili Lopman

Eestlaste parim oli EM-il taas Olle Kärner

Foto: Jonas Birgerson

Teatejooksu vaatepunkt Faluni suusahüppenõlval, punkti objektiks kuulus "Käre-bock" (Käre sokk)

Foto: Jonas Birgerson

Teine uudsus rootslaste kontseptsioonis oli julge otsus lubada mitmetuhandepealine vägi EM-maastikule enne EM-võistlejaid. Nii juhtus EM tavarajaga maastikuosal, kus eelmisel päeval oli joostud avatud võistluse lühirada. Kuna ka kaart oli mitmele tuhandele inimesele kätte jäetud, siis andsid korraldajad EM-tavaraja eelõhtul sama kaardi ka kõigile võistkondadele, et tingimused võimalikult võrdsed oleksid. Pretsedent on loodud ja ega midagi hullu juhtunudki. Ühtegi kommentaari sel teemal pole kuulda olnud ja see näitab selgelt, et saab ka nii. Ülesalastatus ei tee meie spordialale kindlasti head ja ka orienteerumispoliitikud peavad oskama kompromisse teha.

Naine EM-rajameister!?

Ei ole just tavaline, et tiitlivõistluste rajameistriamet usaldatakse naisterahvale. Kuid seekord see nii oli. Lühi- ja tavaraja planeerimine usaldati 33-aastasele tšehhitarile Eva Jurenikovale, kes elab alates 1999. aastast Rootsis, Borlänge (30 km Falunist) ja võistleb sealse klubi Domnarvets Golf eest. Eva alustas tööd radade kallal kaks aastat enne EMI, põhitöö tegi 2011. aastal, sest võistlused toimusid juba 2012.a. maikuus, kuid talved on sealkandis üsna pikad ja lumised. Maastikul veetis ta 20 päeva etappe ja terveid radu läbi joostes ja testides. Hiljem järgnes koostöö TV-ülekanne produtsendiga, samuti tšehhi firmaga ja teleülekannete jaoks eeltoodangu valmistamise kallal (teevaliku animatsioonid, kaardid GPS-jälgimise näitamiseks, peakaamera salvestused jms). Ka viimatinimetatud töörühma vedas tšehh, Jan Kocbach - maailma tuntuima O-portaali worldfo.com käivitaja ja mootor.

EM-il finišipaigas olles sai kuulda mitmeid kommentaare meesvõistlejate suust, kes kaldusid arvama, et rajad on planeeritud liiga "naiselikud", neis puudub mehelik karmus ja keerukuse aste ei ole EMI taseme jaoks piisav. Lihtsustatult öeldes - rajad on liigsad. Tagantjärele teevalikuid analüüvides tuleb välja, et erinevaid teevalikuid oli rohkesti ja neid ka kasutati, tehti nii suuri kui väikesi vigu, jalad said piimhapest paksuks joostud... Mida siis veel ühelt korralikult rajalt tahta? Küsimus on pigem selles, et nii hea nähtavusega ja läbitavusega ning suurte pinnavormidega maastikul ehk ei olegi võimalik maailma parimatele tehniliselt ülekeerulist rada pakkuda? Vähemalt selline mulje jäi allakirjutanule samal maastikul avatud võistlusel osaledes. Suur kiirus, mida maastik võimaldab ja ränk füüsiline katsumus kutsuvad varem või hiljem esile vead. Arvan, et Eva sai oma ülesandega hästi hakkama.

Lundanes ja Niggli – Skattungby valitsejad

Järjestikkustel päevadel joostud lühi- ja tavaraja finaaliid ühel ja samal maastikutüübil soosisid hea vormi realiseerimist kahekordse tasu eest. Kuuest medalivõitjast viis kordusid - naiste lühiraja järjestus: 1. S.Niggli, 2. M.Kauppi, 3. T.Rjabkina, tavarajal: 1. S.Niggli, 2. T.Rjabkina, 3. M.Kauppi. Meestel vastavalt 1. O.Lundanes, 2. V.Novikov, 3. C.W.Kaas ning 1. O.Lundanes, 2.M.Merz, 3. V.Novikov.

Olav Lundanes (NOR)

Simone Niggli (SUI)

Jõulise jooksustiiliga norralane Olav Lundanes, kelle leivanumbriks seni olnud peamiselt tavarada, lausus oma lühiraja võidu kohta, et see oli tema senise elu parim sooritus, vigu kogunes kokku vast 20 sekundi ligi. Tulemuseks ka ülekaalukas võit - minuti ja 19 sekundi võrra parema ajaga kui ülikogenud vene legend Valentin Novikov. Teine norralane, Carl Waaler Kaas, kes on lühiraja eksmaailmameister aastast 2010, saavutas oma järjekordse läbimurde oodatult just sellel distantsil. Kahtlemata oli nii võistlejatel kui pealtvaatjatel väga kahju lühiraja kuninga Thierry Gueorgiou sunnitud loobumisest - eeljooksudest mõlemasse finaali kvalifitseerunud prantslane oli sunnitud väidetavalt luuümbrise põletiku ägenemise tõttu sootuks koju sõitma. Konkurentide jaoks kahandas see medalite väärtust ja pealtvaatajad jäid ilma kaasahaaravast titaanide heitlusest. Siinseal võis kuulda hinnanguid, et sellel maastikul oli jooksuvõimel siiski niipalju suurem osakaal orienteerumistehnilise küljega võrreldes, et Gueorgiou poleks arvatavasti siiski Lundanesi väe vastu saanud. Raja otsustav, viimane kilomeeter pakkus sealjuures ligi 75 tõusumeetrit ja kindlasti oli see vesi võimsate mootorite veskile, kuid kui keegi tahab olla lühirajal suurem kui Thierry Gueorgiou, siis tuleb tal kõigepealt "Tero" ka tegelikult alistada.

Võimsa lühirajasoorituse järel sai Lundanesist kui pikkade radade spetsialistist automaatselt ka tavaraja suurfavoriit. Selle koorma kandis ta auga välja, ehkki võidumarginaal teise tavaraja eksmaailmameistri, Matthias Mertzi ees oli väiksem kui lühirajal - "vaid" 1.05. Valentin Novikov kaotas hõbeda, nagu mitmel korral varemgi, raja lõpuosa füüsiliselt rängas osas, kus Mertz osutus isegi teravamaks kui Lundanes.

Lauri Sild

Timo Sild

- 1. Olav Lundanes
- 2. Mattias Merz
- 3. Valentin Novikov
- 32. Olle Kärner
- 33. Lauri Sild
- 39. Peeter Pihl
- 40. Kenny Kivikas

**Meeste tavarada.
Kaarti on vähendatud.**

Kui EMI eel võis naiste tulemusi ennustades lubada endale mõningaid kahtlusi Simone Niggli valmisoleku osas naasta troonile pärast mullust kaksikute sünnitamist, siis juba EMI eeljooksude põhjal oli selge, et nüüd juba kolme lapse ema on tagasi ja taas suurfavoriit. Võidud lühi- ja tavarajal tulid edumarginaalidega vastavalt 1.25 ja 4.00! Minna Kauppi ja Tatjana Rjabkina jagasid omavahel võrdselt selle, mis Simonest üle jäi.

Eesti koondis võitles küll välja tavaraja finaalkohad neljale mehele ja ühele naisele ning lühirajal kahele mehele ja ühele naisele, kuid finaalides ei õnnestunud kellelgi saavutada tulemust, mis oleks täit rahuldust pakkunud. Parimaks jäi Olle Kärneri 19. koht, mis varem EM-pronksini küündinud mehele mõistagi rõõmu ei teinud. Keegi koondisest ei kurtnud ka liigse värskuse ja energia üle, mistõttu sooritustes puudus optimismsäde. Tippvorm ei näe kohe kindlasti selline välja.

**Rootsi koondis tõuseb Lugneti suusastaadionil
kui fööniks tuhasta**

Kui lühi- ja tavaraja finaalide järel pooled EM-finaalid läbi said, oli Rootsi koondis veel medaliteta. Naiste lühiraja kohad 4.-6. (Jansson, Alexandersson, Billstam), tavaraja neljas koht (Alexandersson) ja meeste lühiraja viies koht (Bergman) ei kaalunud vähemalt rootsi pressiväljaannete jaoks üles fakti, et meeste tavarajal oli Runesson parima rootslasena alles 18. - rootslaste nigelaim sooritus tiitlivõistluste tavaraja ajaloos ning et tegemist on koondisega, mille deviisiks on "maailma parim koondis!". "Fiasko!", "Totaalne läbikukkumine!", "Katastroof!" jne kõlasid ajalehepealkirjad.

Skatungbin

Timo Sild lühiraja eelviimases KP-s

Meeste teate üllatusvõitja - Šveitsi teine meeskond (Matthias Müller, Matthias Kyburz, Martin Hubmann)
Foto: Jonas Birgersson

Rootsi orienteerumise õnneks olid medalita jäämise päevad selleks korraks läbi. Järgnev oli otsekuu sootuks teisest ooperist. Sprindis loodeti eelkõige Sprindis loodeti eelkõige mullustel MK-etappidel hiilunud Jerker Lysellile. Tuhandete tormiliselt kaasa elavate pealtvaatajate silme all haaras aga juba raja avakolmandikul mitmekordse maailmameistri Daniel Hubmanni ees liidrikoha enda valdusse 22-aastane Rootsi koondise debütant Jonas Leandersson ning ei loovutanud seda lõpuni! Võistlus medalitele oli sprindile kohaselt tihe ning lõpuks mahtusid poodiumile neli meest seitsme sekundi sees. Kiril Nikolov tõi Bulgaariale ajaloo esimese tiitlivõistluste medali orienteerumisejooksus - hõbeda viiesekundilise kaotusega võitjale. Šveitsi täht Daniel Hubmann jagas kaks sekundit tagapool pronksi Jerker Lyselliga. Rootsi rahva südamele langes raske kivi.

Kuid naiste võistlus oli alles ees. Kas tõesti teeb Simone jälle puhta töö ja võtab kõik individuaalkullad - seda mõtlesid küllap kõik. Kui Simone sooritus suurel ekraanil rahva ees rulluma hakkas, siis nihkus tähelepanu üsna varsti sellele kes saavad hõbeda ja pronksi. Kulda jagus ju selgelt vaid EM-kuningannale. Kolmas järjestikkune tuli 32-sekundilise eduga Lena Eliassoni ees. Varasem kahekordne MM-i sprindipronks oli rootsi naiste suurim lootus pärast nende esinumbri, Helena Janssoni sunnitud loobumist lühiraja finaalis reie pihta saadud löögi tõttu. Kiire jooksjana tuntud, kuid tehniliselt sageli vigu tegev Eliasson pidas seekord närvipingele vastu ning kindlustas sprindis Rootsile koos meestega täiskomplekti medaleid.

Pronksi saatus oli seotud kogu võistluste ühe suurema skandaaliga. Esialgu pronksmedali kaela saanud norralanna Marianne Hauskeni tulemus tühistati ühe värava läbimise eest kohas, kus väravat kaardil ei olnud, oli lihtsalt aed, mida sprindis teatavasti ei tohi ületada. Korraldajate apsu tõttu oli keegi avanud värava, mis pidanuks kinni olema. Võistleja oli just selles kohas korraks segaduses ja lõi ka läbi avatud värava, ise ilmselt tol hetkel täpselt teadmata kus see koht kaardil on. Tühistamisele järgnes Norra koondise protest, ja lõppsõna jäi žüriile. Hauskeni asemel sai pronksi taanlanna Maja Alm.

Eesti koondis oli sprindi finaalis esindatud Kenny Kivika ja Liis Johansoniga. EM-debüüandist Kenny sooritus jättis üsna meeldiva mulje, 35. koht ja kaotus 1.38 jäävad edaspidi orientiiriks, mis tuleb ületada. Liisi suur viga üsna raja alguses vajutas kurva pitseri kogu jooksule. Sprindis ei aita ka väga hea kiirus kui tehakse kasvõi üks suurem viga.

Liis Johanson jõudis finaali sprindis ja tavarajal

Spurdiduellid EM-i lõppakordiks

Tavapäraselt oli EM-i viimaseks alaks teatejooks. Asukohaks endiselt suusahüppemäe maandumisplats, vaatepunkt kõrgel üleval trampliini äratõukeplatvormi juures. Nagu viimastel aastatel ikka oli korraldajatel vaja lahendada dilemma kuidas pakkuda pealtvaatajatele võimalust jälgida võistlejaid GPS-seadmete vahendusel, reetmata samas kaardi- ja rajainfot veel startimata võistlejatele. Ka siin näitasid rootslased üles nutikust. Võistlejad piirati "aedikusse" suure ekraani taga. Sealsamas oli ka pisuke soojendus- ja vahetusala. Võistluste käiku sai spiikeri vahendusel kuulata, kuid kaarti näha mitte. Pealtvaatajatel seevastu põnevust küllaga.

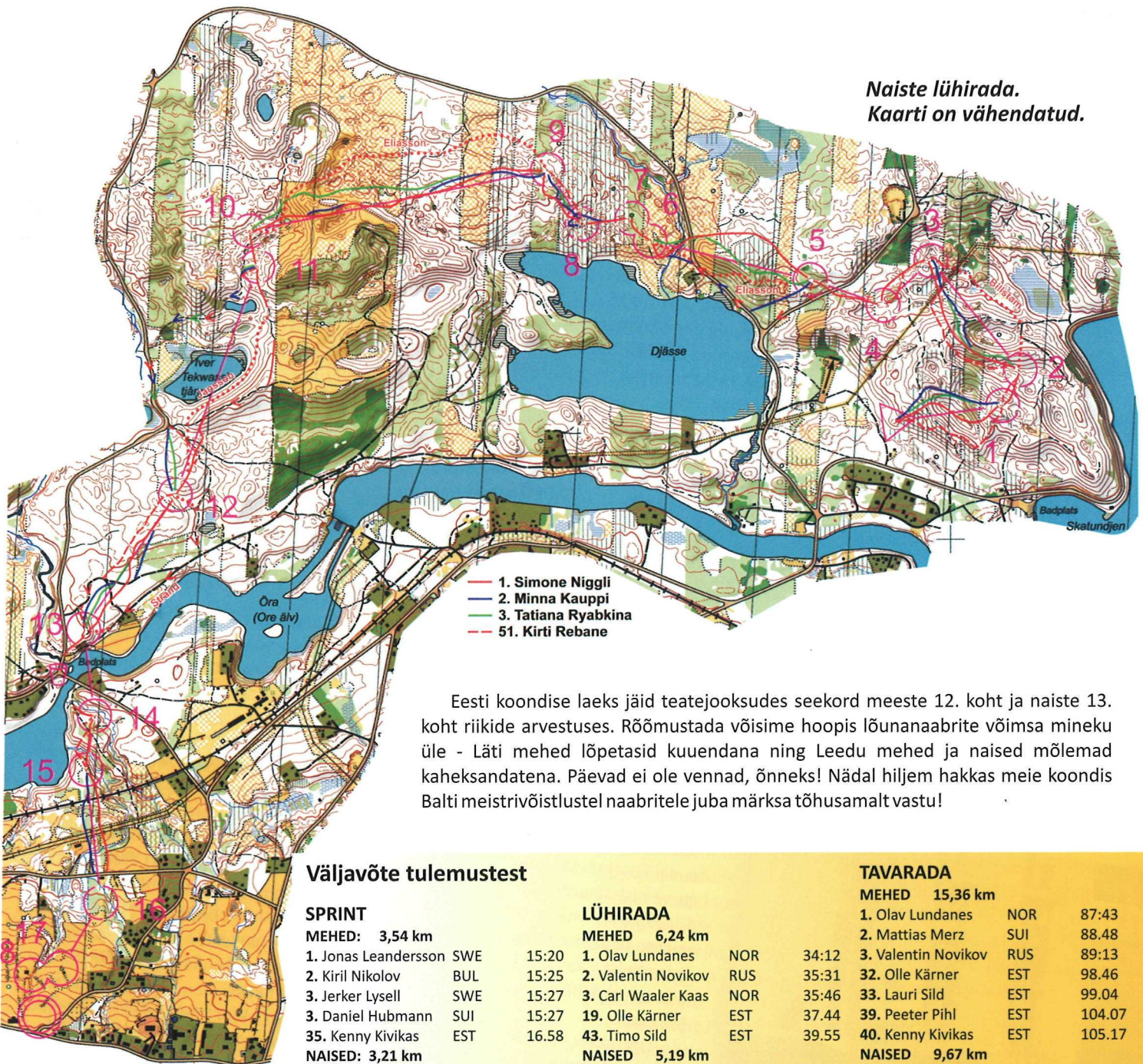
Alustasid mehed. Kiirused olid suured, kes vea tegi ja maha jäi, selle võistkond enam tagasi etteotsa tõusta ei suutnud. Isegi selliste meeste abil mitte nagu Matthias Merz ja Daniel Hubmann. Viimane astus finišisirgel ülekaigusillalt alla tulles jalaga nii õnnetus, et rebestas kannakõõluse. See tähendab talle selleks aastaks lõppenud hooaega ning kodusel MM-il pealtvaatajaks jäämist.

Mõningast lohutust pakkus šveitslastele ehk nende teise võistkonna võit kui Matthias Kyburz lõi haaravas spurdiduellis rootslaste teise võistkonna ankrumeest Anders Holmbergi. Järgnenud Prantsusmaa ja Norra mahtusid ka veel 16 sekundi sisse võitja järel - nii tihe oli rebimine. Selline kiire mees-mehe võistlus paistis pigem sobivat teistele kui norralaste ankrule Olav Lundanesile. Lühi- ja tavaraja valitseja pidi krossijooksuks kiskunud raja lõpuosas teravamatele konkurentidele alla vanduma. Üsna olulist rolli kuldmedali saatus otsustamisel mängis üks 160 cm kõrgune aed suusaraja ääres umbes pool kilomeetrit enne finišit. Enne seda veidi eespool olnud Holmberg jooksis "raskesti ületatava aia" leppemärgiga aiast ringi, Kyburz panustas üleronimisele ja tegi seda nii edukalt, et saavutas omakorda väikese edumaa ja parema positsiooni lõpuspurdiks, mis Šveitsile lõpuks kulla tõi.

Tihe rebimine käis ka naiste teatejooksus, viimase etapi otsustavas faasis lähenesid koos finišile kahel varasemal päeval kõrvuti pjedestaalil seisnud soomlanna Minna Kauppi ja venelanna Tatjana Rjabkina. Siingi mängis oma rolli eelpool kirjeldatud aed, kuid selle vahega, et suhteliselt lühikest kasvu Rjabkina mitte ei roninud üle aia, vaid veidi üllatununa aia kõrguses, leidis ta piisavalt suure pilu aia all, kust läbi pugeda. "Ma olen üsna kleenuke, ei pidanud kaevama..." kommenteeris ta ise hiljem. Viimasesse KP-sse mõni meeter venelannast tagapool jõudnud Kauppil ei õnnestunud kuigi hästi ka punktis märkimine EMIT-kiibiga ning ta sisuliselt loobus lõpuspurdist. Kuld Venemaale, hõbe Soome ning pronks Rootsile. Rootslannade ankrunaisena jooksis alles juunioride klassis olev Tove Alexandersson - allakirjutanu hinnangul üks lähituleviku suuremaid nimesid naiste seas. 20-aastasena võttis ta nüüd koduselt EM-ilt teatepronksi 4. koha tavarajal ja 5. koha lühirajal. Samal ajal on ta maailma edetabelijuht naiste suusaorienteerumises...!

Naiste teatejooks pakkus pealtvaatajatele veel ühe lustaka ja omapärase situatsiooni kui Taani avavahetuse jooksja Emma Klingenberg vaatepunkti joostes pealtvaatajate nähes ennast kaksiratsi suusahüppemäe nõlva piirava aia otsa hiivas, et seda ületades otse vaatepunkti pääseda. Pealtvaatajad jälgisid seda hinge kinni pidades, sest oli teada, et selle aia ületamine on keelatud. Spiiker jõudis selle kartuse ka valjuhääldi kaudu välja öelda, mida Emma ilmselt kuulis. Igatahes jäi ta tara otsa istuma ja hoolikalt kaarti lugema, mispeale oma eksimusest aru sai ning tara ületamisest loobus.

**Naiste lühirada.
Kaarti on vähendatud.**

Eesti koondise laeks jäid teatejooksudes seekord meeste 12. koht ja naiste 13. koht riikide arvestuses. Rõõmustada võisime hoopis lõunanaabrite võimsa mineku üle - Läti mehed lõpetasid kuuendana ning Leedu mehed ja naised mõlemad kaheksandatena. Päevad ei ole vennad, õnneks! Nädal hiljem hakkas meie koondis Balti meistrivõistlustel naabritele juba märksa tõhusamalt vastu!

Väljavõte tulemustest

SPRINT

MEHED: 3,54 km

1. Jonas Leandersson	SWE	15:20
2. Kiril Nikolov	BUL	15:25
3. Jerker Lysell	SWE	15:27
3. Daniel Hubmann	SUI	15:27
35. Kenny Kivikas	EST	16.58

NAISED: 3,21 km

1. Simone Niggli	SUI	14:58
2. Lena Eliasson	SWE	15:30
3. Maja Møller Alm	DEN	15:49
41. Liis Johanson	EST	18.10

LÜHIRADA

MEHED 6,24 km

1. Olav Lundanes	NOR	34:12
2. Valentin Novikov	RUS	35:31
3. Carl Waaler Kaas	NOR	35:46
19. Olle Kärner	EST	37.44
43. Timo Sild	EST	39.55

NAISED 5,19 km

1. Simone Niggli	SUI	33:42
2. Minna Kauppi	FIN	35:07
3. Tatjana Rjabkina	RUS	35:21
51. Kirti Rebane	EST	47.39

TAVARADA

MEHED 15,36 km

1. Olav Lundanes	NOR	87:43
2. Mattias Merz	SUI	88.48
3. Valentin Novikov	RUS	89:13
32. Olle Kärner	EST	98.46
33. Lauri Sild	EST	99.04
39. Peeter Pihl	EST	104.07
40. Kenny Kivikas	EST	105.17

NAISED 9,67 km

1. Simone Niggli	SUI	61.34
2. Tatjana Rjabkina	RUS	65.34
3. Minna Kauppi	FIN	66.08
50. Liis Johanson	EST	86.44

Tarvo Avaste, koondise treener:

“Seekordne EM esitas võistkondadele tõsise organisatsioonilise väljakutse. Kuna eri päevade võistluspaigad asusid üksteisest ca 70-90 km kaugusel, siis tähendas see nii võistlejatele kui treenerile iga päeva mitut autosõidutundi. Treeneri tööpäevad venisid tavapärasega võrreldes veel eriti pikaks, kuna võistkondade esindajate koosolekut tuli võistluspaiga lähedal mitu tundi oodata, enne kui sai koju tagasi sõita.

Kõige selle tõttu ei jõudnud ma kõigi meie 9 võistleja soorituse üksikasjadesse pärast võistlust piisavalt süveneda ja pidin olukorrast ülevaate saamiseks piirduma võistlejate ütlustega ja hinnangutega nende etteastete kohta. Võistleja enda arusaamine asjast on sama päeva õhtul aga korralikult segamini emotsioonidega. Adekvaatse hinnangu andmiseks enda startidele tuleb lasta emotsioonidel paar nädalat settida ja alles siis võistluse kulg uuesti põhjalikult läbivaatusele võtta.

Nüüd EMile tagasi vaadates võin öelda, et enamus meie sportlastest jäid Rootsis oma praegusele võimalikule tasememaksimumile alla. Kes rohkem, kes vähem, aga mingil määral jäid kõik. Vaid ehk ainult meeskonna kogenuim, Olle, ja meeskonna noorim, Kenny, võivad mõne oma etteastega päriselt rahule jääda. Teistel on vaja rahulikult järele mõelda, mis põhjusel hooaja üheks tähtsamaks võistluseks vormi ajastamine päris hästi ei õnnestunud. Kas suhteliselt hooaja alguses peetud tiitlivõistluse eel õnnestus teha piisavalt kaarditreeninguid?

Kas olin viimase 6-8 nädala jooksul enne EMi olla terve ja ära teha kõik planeeritud treeningud? Kas vormi ajastamiseks kasutatud treeningumudel oli kindla peale minek, või tuleb tagantjärele tunnustada, et ette võetud julge eksperiment ei viinud oodatud hea seisundini. Nendele ja paljudele teistele küsimustele tuleb nüüd vastused leida, et juulikuiseks MMiks parimas hoos olla ja ka järgmiste aastate suurvõistlusteks valmistudes kindlam ja targem olla.”

Olle Kärner

Neljapäev, 17. mai

EM-I lühiraja finaal. Uni läheb kaheksa paiku ära, aga vedelen voodis edasi - täna on hilisem start. Kella 9 paiku teen veerandtunnise hommikujooksu. Söön kolm tundi enne starti. Majutusest on tund autosõitu karantiini. Eelstart on õnneks oodatud kohas, see tekitab hea tunde. Püüan keskendumise hoida orienteerumisel, aga paratamatult lähevad mõtted sellele, mis koha peale võiksin joosta. Tean oma praegust taset ja illusioone ei loo. Koht 30 seas on kohustuslik, koht 20 seas väga hea. Jooks tuleb selline, nagu tahan. Pean rahul olema. Tõusudel on vähe jõudu. Üllatuslikult kivine on ja nõlvad on väga järsud.

Taastusjooks, söök. Kuni võitja saabumiseni näeb mu jooks veel päris hea välja. Lundanes võtab natuke optimismi maha. Kuulen, et jäin 19.-ks. Tunnine sõit koju. Pesu ja väike puhkus. Kell 18 lühike sörk ja võimlemine. Kell 19 õhusöök. Kell 20 võistkonna koosolek. Seejärel massaaž. Hilja õhtul vaatan esimest korda tulemusi ja mõned lõigud GPS-i - paari kohaga tahaks norida, muidu on ilus joon. Püüan mõtted järgmisel jooksul hoida. Mitmendat päeva järjest lõpetame Lauriga õhtu kadestades teisi, et neil kodus koristaja käib.

Reede, 18. mai

EM-I tavaraja finaal. Hommikupoolne uni on vilets, vähkren. Ärgates on tunne nagu lapsel, kes ei taha täna lasteaeda minna. Ei ole mängutuju. Ajan end jooksma. Üllatuslikult on jalad päris head, meeleolu läheb paremaks, aga vaim on väsinud. Sama jutt, mis kõik need 13 aastat tiitlivõistlustel - miski minus taastub aeglaselt ja ma ei suuda nädal aega kogu protsessi nautida. Korra käib isegi peast läbi rumal mõte koju jääda, aga selle peksan kiirelt minema.

Jooksus pole õiget meeleolu ja raja keskel teen veel vigu ka. Sel EM-il polnud ma siiani eriti eksinud. Olen 32. Suurt pettumust pole, teadsin oma taset ja ka seda, et mitmel päeval järjest võisteldes tuleb mul alati nõrgemaid päevi sisse. Tunnine sõit koju, massaaž. Õhtul vaatan selle päeva GPS-i ja leian paar positiivset asja. Nt raja esimene kolmandik polnud üldse halb. Peidame õhtul Lauriga kaks viimast puhast supitaldrikut enda hommikuse müsli jaoks ära.

Laupäev, 19. mai

Puhkepäev on parim päev. Peetri terav silm märkab kohe, et koristaja pole eile õhtul käinud. Helina (Olle naine - toim) ja Jasper (Olle poeg, saab suve lõpuks 2aastaseks - toim) lähevad täna Falunisse sprinti vaatama, Jan (Olle poeg, saab suvel 6aastaseks - toim) jääb minuga Leksandisse. Ma ei kaalugi teate modelile minemist. Kaardivaba päev. 10:30st lähme Janiga välja. Jan ja Aksel loobivad kive vaatab filmi, me Kristo ja Lauriga jälgime EM-i sprinti. Lõunasöök, veel natuke mängimist, raamatu lugemine, vaatame hoki MM-i ning kell 18 annan Jani Helinale üle. Lähen lühikesele sörgile. Pole suurem asi enesetunne. Jalad oleks nagu jooksnud.

Õhtusöök tavapäraselt kell 19, hiljem koosolek. Minu pere elab teises majas, lähen neile kella 22 paiku head ööd ütleva ning luban Jan-Erikule, et homme võistlustel näeme. Jan paneb viimase asjana mulle südamele: "Issi, aga proovi võita!" Luban, et proovin ning saan kohe aru, mis lubaduse ma just kergekäeliselt andsin. Õhtu lõpetab meistriliiga finaal Chelsea ja Müncheni Bayerni vahel. Pinget on. Penaltid, magama pärast keskööd - damidaaa!?

Pühapäev, 20. mai

EM-I viimane päev, teatejooks. Uni on magus. Äratus on kell 7, üldse ei taha tõusta. Siiski leian end 10 minutit hiljem Peetriga hommikujooksult. Lähen päris esimest. Võtan algust ettevaatlikult ja jään päris taha, kuid tõusen tasapisi grupi etteotsa. Tunnen end kindlalt, et tulen kenasti lõpuni. Teen aga kahjuks ühe ebavajaliku soolovariandi ja vajun rivi teise ossa. Enam pole aega positsiooni parandada. Olen enda peale natuke pahane, et ei saa Laurile teadet üle anda parimalt kohalt, aga midagi kadunud ka veel pole. Jan on pisut pettunud ja ütleb ilma sissejuhatusega: "Issi, sa said B." Ka käsib ta mul homme kiiremini joosta. Homme ei jookse ma kuhugi. Lauril ja Timol pole kõige parem päev, lõpetame teises kümnes. Läti jookseb võidu kuuenda koha eest, olen veendunud, et meie võistkonna tase pole kehvem. Šveitsis! Õhtusel lõpetamisel oleme kohal esimeste hulgas. See on väga hea - Rootsi laud saab traditsioonilise eesti reha. Eriti ei viitsi peol olla ja 23 paiku sõidan esimese pundiga minema. Magama pärast keskööd, tunnetan väsimust.

Foto: erakogu

Esmaspäev, 21. mai

Reisipäev. Uni läheb ära natuke pärast kaheksat. Uurin hommikusöögi kõrvale enda eilse jooksu GPS-i. Siis algab asjade pakkimine ja majade koristamine, millele kulub paar tundi. Pärast kella 12 saame lõpuks Leksandist liikuma. Jõuame ilma suurema varuta lennukile. Kodus Brüsselis oleme pärast kella kaheksat õhtul. Süüa pole. Toon pitsabaarist pitsat ja poest midagi hommikusöögiks. Lapsed saavad väga hilja magama. Avan arvuti, sealt vaatavad vastu väsitavad teemad. Klubi tahab mind enne Jukolat Soome jooksma, kaitseväge ootab CISM-ile, enda plaanides ootab organiseerimist MM-laager Šveitsis. Kõik juunis. Baltikad ja eestikad olen otsustanud vahele jätta. Vaatan natuke aega lakke ja panen meiliprogrammi kinni. Ei jaksa öösel reisiplaanide tegema hakata. Avan hoopis teise ja kolmanda vahetuse GPS-i eilsest teatejooksust ja vaatan neid. Teen mõttes nädala kava. Eelmisel nädalal oli väga palju võistlusi, sel nädalal treenin vähe. Nädala lõpuks pean valmis saama EM-i analüüsi ning reisiplaanid MM-ini jääva 7 nädala jooksul. Magama saan kell 1.

Teisipäev, 22. mai

Tagasi realsuses. Üles kell 7:15. Minu ülesanne on Jan üles ajada, süüa anda ja eelkooli (meie mõistes rohkem lasteaed) viia. Kodus olen tagasi kell 9, vähe maganud, surmväsinud. Püüan 10-ni puhata. Siis pakin osa asju lahti, panen pesema esimese masinatäie vähemalt kahest. Helinal on puhkuse viimane päev. Otsustame seda kasutada vajalike mööblijuppide toomiseks Ikea. Jasper, üks maailma suurimaid lihapallisõpru, rõõmustab Ikea toiduvaliku üle. Aega läheb ja plaan päeval puhata lendab vastu taevast. Tavaline päev Euroopa koolis lõpeb kolme paiku – sõit läheb Ikea otse kooli. Vaja on veel toidupoele süüa osta ja viietunnise "värskendava" ringreisi järel olemegi kodus.

Laibastun voodile ning tund aega motiveerin end trenni minema. Kell 18:30 lohistan end uksele, sest ühistrenn staadionil algab kell 19 ja staalet on täpselt 5 km. Tavaliselt jooksen, kuid teen täna EM-i järgse allahindluse ja lähen rattaga. Sadulas on kuidagi kerge tunne. Jõuan juba mõelda, et oleksin võinud ikkagi joosta, aga esimesed sammud staadionil purustavad kergustunde. Teeme soojenduse, venitused, kiirendused ja siis avaldatakse programm: 4x200 + 800 + 4x200. Staadionil jookseb u 80 inimest, meie grupis 6–7, tuleb teha palju möödumisi. Esimesed 200-sed tulevad u 30 sekundiga. Pikal lasen poistel minna, 2:24. Viimased neli 200-st jooksen umbes sama tempoga mis esimesed. Viimast lõiku üritan täiega pigistada, aga see on juba pisut koomiline. Kaotus Boltile oleks siiski alla 10 sekundi. Koju jõuan kell 20:30. Pesemine, õhtusöök. Eurovisiooni eelvoor – minu rõõm lapsed magama panna. 22:30 olen valmis. 30 minutit vaatan diivanil lakke, siis avan arvuti. Sama seis mis eile. Kas nüüd hakkab planeerima? Ei jaksa üldse. Vastan paarile meilile, magama 00:30.

Foto: Tarvo Avaste

Kolmapäev, 23. mai

7:15 maast lahti. Helina läheb tööle, Jasper on hoidjaga. Olen koolist kell 9 tagasi. Kolmapäev on koolis lühike päev, kell pool üks pean Jani ära tooma. Pean kiiresti tegutsema. Kruvin kokku arvutilaau, mille eile ostime. Seejärel sukeldun juuni planeerimisse, mis tähendab eelkõige eelarvestamist ja sobivate lendude otsimist. Vahetan Belgia koondislastega mõned meilid juunikuise Šveitsi sõitmise osas. Ei leia sobivaid lende Jukolaks ega Tampere Gamesiks, CISM-i lennud on ka väga kallid. Otsused lükkuvad õhtusse. Tahan ennelõunal teha minisörgi, aga ei jõua, juba on vaja Jani tooma minna.

Olenevalt Jan-Eriku tujust ja ilmast oleme pärast kooli tunnikese koos teiste Eesti lastega mänguväljakul. Täna suurt mängutuju pole, lähme poole kaheks koju. Mängime natuke kodus, siis ma pean jätkama arvuti taga. Jan jääb Jasperi ja hoidjaga. Arvutan, kui palju mul EM-ile raha kulus ja kui palju MM-ini kulutada saan. Kell 17 lähen jooksma, teen natuke üle tunni kestva ringi. Kui koju jõuan, siis on Helina kord trenni minna. Lapsehoidja on oma töö lõpetanud kell 18. Lähen lastega aeda, kastame muru. Helina lõpetab trenni ja viib lapsed sööma. Teen keldris lühikese YKE, mille olin planeerinud. Siis pesema ja ruttu sööma. Kell on saanud pool üheksa õhtul. Oleme tublid ja saame lapsed enne kümnet voodisse. Jasperil läheb siiski veel pool tundi, kuni ta uinub. Edasine on peavalu – mis sellest juunist saab? Helinal on kolm lähetust, mul kolm võistlusreisi. Keegi peab kodus ka olema. Võtan tühja A4 ja joonistan järgmised seitse nädalat (MM-ini) paberile. Tundub, et tühje kohti ei jää. Juunis oleme samal ajal kodus viiel päeval. Võtan EM-i vanad kaardid WC seinalt maha, asemele tulevad MM-i omad – meditatsioonikeskuse sisustuse uuendamine. Magama saan natuke pärast keskööd.

Foto: erikog

Timo Sild Balti meister meesteklassis, naistest Anu Åkerman teine ja Merike Vanjuk kolmas

Sixten Sild

Tänavused Balti meistrivõistlused peeti Sigulda lähistel Ratniekis. Maastikuks olid lätlased valinud Gauja ühe väiksema lisajõe sügava oru, mille kallastel kulgevad rajad olid tiitlivõistlusele kohaselt rasked nii füüsiliselt kui tehniliselt. Kardetud Sigulda-tüüpi Gauja oru hiigelnõlvu ning toomingat ja tormimurdu täis metsa siiski ei tulnud kogeda. Nõlvad olid märksa madalamad ja mets suures osas igati nauditava joostavusega. Mõningast erutust kutsusid esile võistluskeskuse ümber nähtud Sosnovski karuputke väljad, kuid radade piirkonnas neid ei esinenud.

Lisaks Baltimaade koondistele on Balti meistrivõistlustel juba paar aastat osalemas ka Peterburi ja Valgevene täiskasvanute- ja noortekoondised. Üldarvestuses nad esialgu baltlasi ohustama ei ole küündinud, kuid üksikutes võistlusklassides on nad iga kord kõrgeid kohti saavutanud.

Korraldajad olid leidnud võistluseks väga kauni koha Läti Maaülikoolile kuuluvas, renoveeritud mõisakompleksi väljanägemisega uurimiskeskuses. Vaieldamatult huvitavad olid ka rajad ja kaart. Negatiivse üllatuse pakkusid nad aga tavaraja stardis lahtiste legendide jagamisel põhiklassidele. Liblika-tüüpi hajutusega rajal pidanuks igaüks saama personaalse, nummerdatud legendi. Kuna neid jagati aga valimatult, siis sai nii

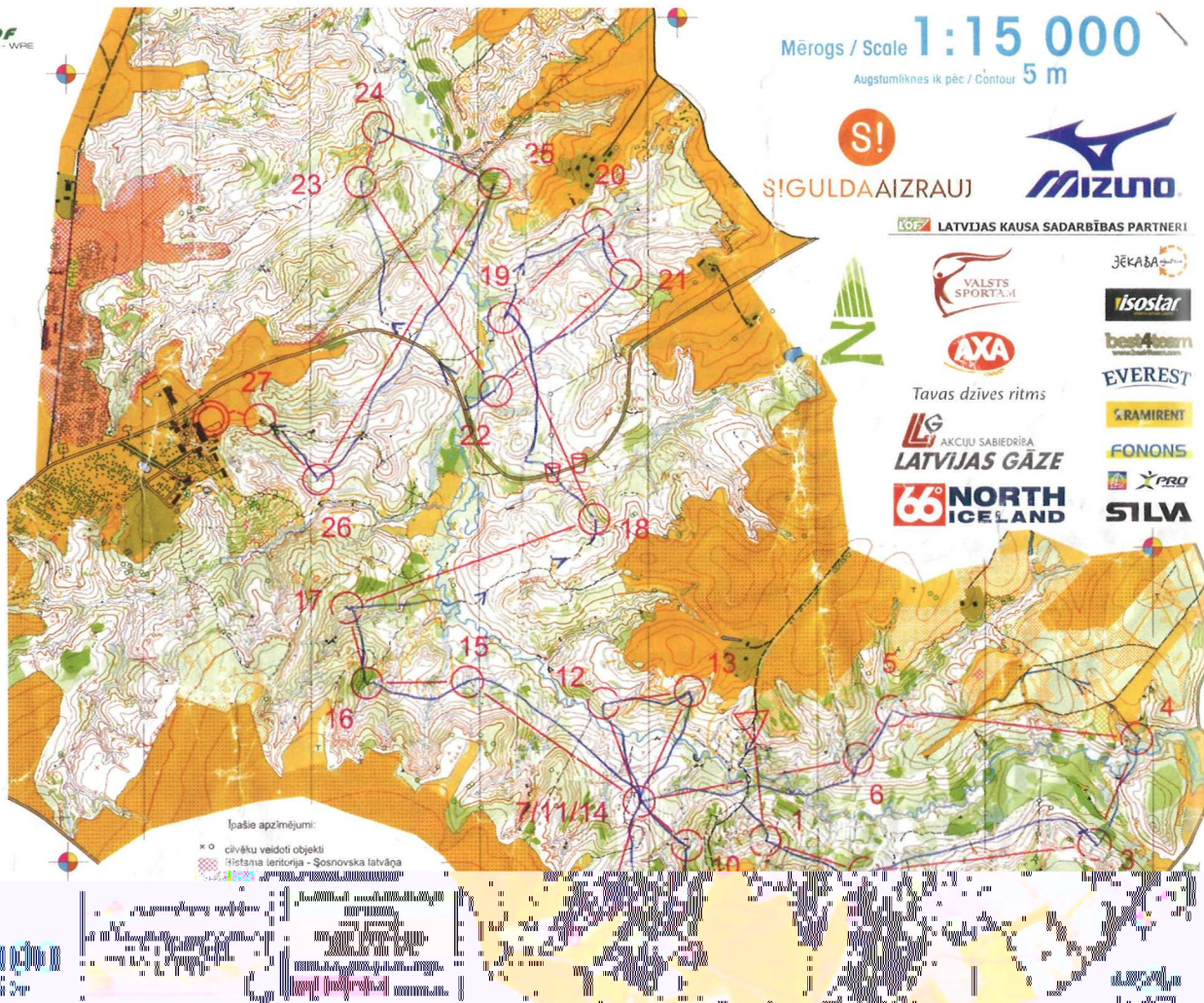
Karuputkeväli õunaaias

mõnigi võistleja rajal väiksemat sorti šoki kui ühtäkki KP-numbrid enam legendiga ei kattunud... Poole võistluse peal saadi veast aru ja legende enam ei jagatud, kuid kahju oli juba sündinud. Seekord ei olnud kellelgi soovi asja suure kella külge panna, kuid hea õppetund oli see kõigile.

RATNIEKI D
1023
2012. gada Līgumnieks noads
BALTIC
ORIENTEERING
CHAMPIONSHIPS
BOC2012
SIGULDA, LATVIA
25.-27.05.2012

OF
26 OS - WRE

26.05.2012. LONG			
M21E			
1a	11,6 km	430 m	
--- 100 m --->			
1	31	2.23	+0.04
2	32	2.05	+0.00
3	33	1.50	+0.10
4	34	2.16	+0.00
5	35	3.39	+0.08
6	36	1.08	+0.00
7	37	1.36	+0.00
8	38	3.00	+0.09
9	39	2.25	+0.27
10	40	2.07	+0.27
11	37	2.14	+0.08
12	41	1.41	+0.00
13	42	1.85	+0.00
14	37	2.12	+0.03
15	43	3.37	+0.20
16	53	0.05	+0.03
17	54	1.58	+0.18
18	174	5.50	+0.16
19	43	2.14	+0.39
20	40	2.28	+0.01
21	41	1.71	+0.01
22	42	2.27	+0.00
23	43	1.57	+0.18
24	41	1.04	+0.00
25	31	1.57	+0.34

Ipašie apzīmējumi:

- cilvēku veidoti objekti
- Iristana ieritorija - Sosnovska latvāga

Mērogs / Scale 1:15 000
Augstumiķnes ik pēc / Contour 5 m

S!
SIGULDA AIZRAUJ

LATVIJAS KAUSA SADARBĪBAS PARTNERI

VALSTS SPORTEKA
AXA
Tavas dzīves ritms
AKCIJU SABIEDRĪBA LATVIJAS GĀZE
NORTH ICELAND
JĒKABA
Isostar
best4team
EVEREST
RAMIRENT
FONONS
PRO
SILVA

Tulemustest

Nädal enne Balti MV-d lõppenud Euroopa meistrivõistlustel Eesti parim olnud Olle Kärneri puudumisel tõi Eestile meesteklassis kassanid tulest välja Timo Sild. EM-il vormilanguse läbi teinud mees oli nüüd hoopis paremas minekus ja tõi võistkonnale väärtusliku esikoha 44-sekundilise eduga leedulase Simonas Krepsta ja ligi 4-minutiga lätlase Mārtiņš Sirmāis ees. Teise eestlasena jõudis esikümnesse Lauri Sild, kes lõpetas kaheksanda kohaga.

Naistest oli kõigist selgelt üle leedulanna Sandra Paužaite, kuid ülejäänud kaks poodiumikohta olid väga tubli soorituse teinud Anu Åkermani ja Merike Vanjuki päralt. Esikümnesse jõudis seitsmenda kohaga ka Kirti Rebane.

Individaalpäeva lõpuks olime riikide arvestuses Läti järel teisel kohal.

Teatejooksudes oli igal riigil igas võistlusklassis võimalik välja panna kolm võistkonda. Naiste konkurents saavutas meie esimene naiskond (Kirti Rebane, Merike Vanjuk, Anu Åkerman) küll tubli teise koha, kuid meie teised naiskonnad jäid tublisti tahapoole. Meestest pidi põlvtrauma tõttu stardist loobuma esimese päeva võitja Timo Sild, võistkondade koosseisudes tuli teha muudatusi ning kolme võistkonda ei saadudki enam kokku. Parim Eesti meeskond lõpetas alles 8. kohaga ja see oli väga oluline punktide kaotus konkurentidega võrreldes.

Noortest rõõmustasid võiduga naisjuuniorid Kerstin Uiboupin, Kaisa Raudkepp ja Evely Kaasiku, teistes noorteklassides jäid teatemedalid saavutamata ning seetõttu ei õnnestunud koondisel tervikuna hoida teist kohta, vaid langeti Leedu järele kolmandaks.

Väljavõtte tulemustest

Meeste esikolmik:

1. Timo Sild	Eesti	1.17.25
2. Simonas Krepsta	Leedu	1.18.09
3. Mārtiņš Sirmāis	Läti	1.21.08

Naiste esikolmik:

1. Sandra Paužaite	Leedu	1.05.55
2. Anu Åkerman	Eesti	1.09.37
3. Merike Vanjuk	Eesti	1.09.57

Noorteklassides tõi

Eestile medalid:

N14 - 1. Kristiina Himma
M16 - 2. Janek Piirisild
3. Veiko Vinkel
N18 - 3. Laura Joonas
M18 - 3. Tõnis Laugesaar

Võistkondlik paremusjärjestus:

1. Läti	1505 p
2. Leedu	1490 p
3. Eesti	1276 p
4. Peterburi	601 p
5. Valgevene	449 p

Eduka come-back'i teinud Anu Åkerman:

"Baltikate jaoks ei olnud ma eriliselt valmistunud ja mõte sinna minna tuli ka suhteliselt viimasel hetkel. Lätist ootasin huvitavat orienteerumiselamust mulle harjumuspärasest erinevatel maastikel ja vanade tuttavate kohtamist. Kõike seda sai ka kogetud!

Kuna enne võistlusi olid mind kimbutanud külmetushaigused, siis ei olnud ma kindlasti oma parimas vormis, kuid orienteerumise mõttes suutsin teha kaks head ja stabiilset jooksu. Kindlasti jäi mõnda kohta metsas mõni minut, aga need ei jäänud kripeldama. Peamine, et suutsin praktiliselt kogu raja üksinda läbides endale alati kindlaks jääda ja orienteerumisest nautida.

Miks siis Baltikad..? Eelmisel sügisel käis peast läbi mõte, et võiks proovida pääsu EM-ile. Kuna aga talvel ja kevadel olin paar korda väga pikalt haige, siis luhtus EM-iks piisav ettevalmistus. Samas jäi püsima soov ikka ja jälle Eesti koondise eest võistelda. Baltikad olid parajal ajal ja paraja suurusega võistlus, et 6-aastane paus katkestada. Loodan, et ka tulevikus on veel võimalus Eestit esindada ja oma panus koondisele anda, aga selle jaoks peavad paljud asjaolud hästi kokku langema. Täiskohaga töö ja pere-elu ei jäta trennitemgemisele kuigi palju aega ning veel vähem puhkamisele. Üritan siiski tegeleda selle keerulise ülesande lahendamisega ja anda endast parima!"

Anu Åkerman ja Merike Vanjuk

M21E esikolmik, keskel võitja Timo Sild

Ratta-o MK-sari sai hoo sisse Tšehhis

Margus Hallik

Tänavuse rattaorienteerumise maailma karikasarja avaetapid sõideti maikuu algul Tšehhi pealinna Praha külje all Brdy mägedes. Ühtlasi oli tegu ka 2012. aasta ratta-o Euroopa noorte ja juunioride karikavõistlustega.

Kuna lähiaastatel toimub Eestis mitu rahvusvahelist ratta-o suurvõistlust (tänavu sügisel MK-finaaletapid Värskas ja Räpinas ning tuleval aastal nii täiskasvanute kui juunioride MM keskusega Rakveres), siis otsustasid ka meie koondislased teha tänavu kaasa kõigil MK-sarja osavõistlustel, testimaks oma vormi tippkonkurentsis.

Tšehhis astusid võistlustulle meie viimaste aastate põhitõhikjatest Tõnis Erm, Margus Hallik ja Lauri Malsroos ning juunioride Euroopa karikavõistlustel Taaniel Tooming - mulluse ratta-o juunioride MM-i lühiraja viies mees. Lisaks oli kogemusi omandamas ka uus mees koondises - rattasõidu ning seiklus-sporti taustaga Riivo Roose (2011. aasta Eesti ratta-o MV-i 5. koht) ning meie endine tiimiliider Arbo Rae, kes on taas ka ise sportimas.

Maailma karikasarja avaringil oli kavas kolm järjestikust etappi - alustati tavarajaga, seejärel sõideti middle distance (ehk lühirada) ning MK-programm lõppes segavõistkondade teatevõistlusega (noortel ja juunioridel oli sel päeval kavas sprindidistants). Kõik võistlused toimusid eri kaartidel, mis olid ka oma maastikutüübilt veidi erinevad. Mäed Kesk-Tšehhis polnud küll väga suured ja järsud, kuid füüsilisele siiski piisavalt väljakutseid esitavad - võistlusmaastikud asetsesid vahemikus 250-550 meetrit merepinnast.

Tavarada – Kytin – ootused olid suuremad

Pikk tavaraja võistlus sõideti kahel 1:15 000 mõõtkavas A3 kaardil. Maastik võimaldas üsna kiiret sõitu - peamiselt kulgeti laiadel metsateedel ning ka enamik tõuse polnud väga suured. Kokkuvõttes kogunes tõusumeetreid meestel siiski 790 ning läbida tuli seejuures 37,2 km ja 27 KP-d. Orienteerumistehniliselt polnud teostus keeruline, kuid mitmel korral pakuti pikki otsustavaid teevaliku etappe.

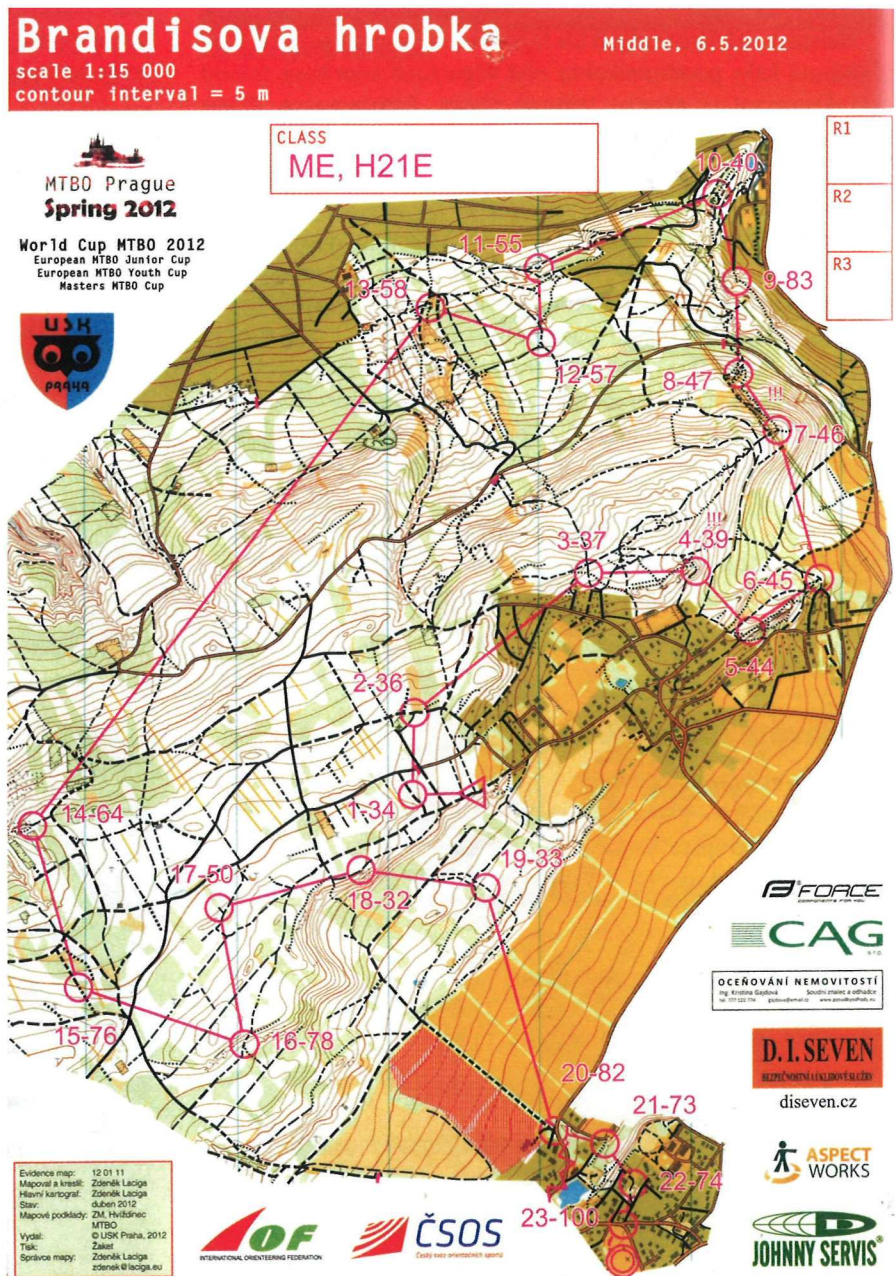
Meeste klassis võttis suure eduga üllatusvõidu noor soomlane Samuel Pökälä, kes on talvega teinud meeletu arenguhüppe (eelmisel aastal lõpetas ta MK-sarja kokkuvõttes alles 34. kohal). Võitja kaasmaalane ning valitsev lühi- ja tavaraja maailmameister Samuli Saarela kaotas talle juba 2.22 ning talle vaid nelja sekundiga pidi omakorda alla vanduma võõrustajate liider Jiri Hradil.

Tõtt-öelda valmistasid eestlaste saavutatud kohad 77 mehe konkurentsis pettumuse (34. Tõnis, 35. Lauri, 42. Margus, 64. Riivo). Arbo katkestas kummi purunemise tõttu. Ehkki meie kogunud koondislased on aastate jooksul

Tšehhis korduvalt võistelnud - nii MM-ide, MK-etappide, World Ranking jõuproovide kui ka tuntud Tšehhi viiepäevaseid konkurentsis, polnud sellest siinkohal erilist abi. Ajaline kaotus parimatele oli üsna suur.

Naiste seas võidutses samuti ülekaalukalt soomlanna Marika Hara - kahe viimase hooaja MK-sarja üldvõitja ja mitmekordne maailmameister. Teise koha saavutas vahepeal ka puhtalt mägirattasõidule keskendunud ja 2008. aasta Pekingi olümpiamängudeks valmistunud venelanna Ksenija Tšernõhh, kelle auhinnakapis on samuti mitu ratta-o MM-i kulda. Kolmanda kohaga üllatas viimastel aastatel alasse võimsalt sisenev Rootsi esindaja Cecilia Thomasson.

Eestlastest ehk parimat sõitu näitas sel päeval Taaniel, kes Euroopa juunioride karikavõistlustel saavutas noormeeste konkurentsis 6. koha. Ka neil läks võit tavarajal Soome.

Küesoleva aasta kevadel Tšehhis toimunud rattaorienteerumise maailmakarika etapi ME ja M21E lühirada (kaarti on vähendatud).

Lühirada - Cernolice - juba lootusrikkam päev

Lühirada oli kindlasti selle MK-ringi kõige nõudlikum jõuproov - suurte kõrgustevahega maastik pani proovile nii võistlejate orienteerumis- kui sõidutehnilise poole, lisaks ka füüsilise. Raja algus kulges suures osas allamäge, kus mitmel korral tuli laskuda ja samal ajal täpselt navigeerida downhill-rattasõidu kitsaste radade võrgustikus järskudel nõlvadel. Seejärel tuli aga võtta pea 15-minutiline, enam kui 200 tõusmeetriga etapp, mille järel lahendada enne lõppu veel mitu kavalat teevaliku etappi, kus edu töid löikedi läbi metsa ratast kandes.

Meeste klassis tõi hoopis teistsugune maastik esikolmikusse ka hoopis teised nimed. MK-etapivõidu viis 16,6 km pikkusel 23 kontrollpunktiga ja 460 tõusmeetriga rajal Šveitsi 39-aastane Beat Schaffner, kellele järgnesid samuti mägiste maade esindajad: itaallane Luca Dallavalle ja tšehh Jan Svoboda.

Eestlastest alustas hästi eelmisel aastal MK-etappidel korra 3. ja korra 4. koha saavutanud Tõnis, kes o-tehniliselt keerukate alamäe etappide järel oli 10. KP-s hoidmas veel väga kõrget kolmandat positsiooni. Füüsiline lõpuosa kukutas mehe aga finišiks 22. kohale, mis tagas eestlaste arvestuses siiski kindlalt parima tulemuse. Oma eelmise päeva kohti parandasid ja viimastele MK-punktidele jõudsid lühirajal ka Lauri ja Margus, kes lõpetasid 9-sekundilise vahega 34.-35. kohal. Debütant Riivo platseerus lõpp-protokollis 49. ja veteran Arbo 69. reale.

Hea päev oli šveitslastel - nii naiste kui meeste klassi võit läksid ühte perre - naistest oli parim viiekordne maailmameister Christine Schaffner, kes eelmise hooajaga lõpetas oma tippsportlase karjääri ning spordib nüüd edasi täiskohaga töö kõrvalt. Teine šveitslanna Maja Rotweiler lõpetas kolmandana, nende vahele suutis kiiluda tavaraja võitja Marika Hara.

Juunioride Euroopa karikal Taanielil lühirajal nii hea päev polnud ning tal tuli leppida 9. kohaga. Võitis Tšehhi noor talent Krystof Bogar, kes üllatas eelmisel aastal kõiki, tulles vaid 17-aastaselt täiskasvanute Euroopa meistrivõistlustel tavarajal kuuendaks.

Teade ja sprint - Ritka - eestlastele edukad distantsid

MK-avaringi viimasel päeval peeti segavõistkondade teatevõistlus, mis ratta-o maailma karikasarjas on kavas juba kolmandat hooaega. Iga riik saab seejuures välja panna kuni neli kolmeliikmelist võistkonda, kus üht vahetust sõidab naine. Seejuures on ühepikkustel etappidel võistkonnaliikmete järjestuse valik vaba, mis annab mitmeid erinevaid taktikalisi võimalusi.

Ehkki eestlastel seekord kahjuks naisi kaasas polnud ning seega ametlikult lõpptulemusele konkureerida ei saanud, otsustati teatesõidus siiski üks mittetäielik võistkond välja panna ja esimeses kahes vahetuses kõigile korralik lahing anda. Meie mehed on teatevõistlusi alati tähtsateks pidanud ning siin oli hea võimalus saada vahetus konkurentsis teatekogemust ja -tunnetust, mida hooaja jooksul ratta-o tippkonkurentsis ju väga tihti kogeda pole võimalik.

Olgu öeldud, et varasematel aastatel on Eesti siiski MK-etappide segateatevõistlustel täisvõistkonna välja suutnud panna ning nii on Tõnis ja Margus koos Maret Vaheriga saavutanud Poolas 2010. aastal riikide arvestuse 9. ja Rootsis 2011. aastal 8. koha.

Ratta-o suurvõistluste konkurentsis alles teistkordselt teate avavahetust proovinud Margus, kes oma orienteerumiskarjääri jooksul on siiski nii o-jooksus kui ka suusa-o-s väga kogenud esimese vahetuse mees, tundis end mees mehe vahelises konkurentsis kui kala vees ning suutis suurepärase sooritusega võita 32 võistkonna konkurentsis avavahetuse, alistades pingelises lõpuheitluses kaheksa sekundiga venelasest neljakordse maailmameistri Anton Foliforovi.

Tõsi, tuleb tunnustada asjaolu, et paljud võistkonnad olid pannud avavahetusse sõitma naisvõistlejad, keda oli kokku 14. Kuid 18 mehe seas oli ka neli maailmameistrit ning kinnitust sai ka vana tõde, et teade on teade - alistatute hulka kuulus 10 meest, kes individuaalpäeval olid olnud meie mehest kiiremad. Seejuures

Foto: erakogu

Margus lähemas Tõnist liidrina rajale Tšehhi MK teatesõidus

polnud Marguse sooritus ideaalne, vigu kogunes ca minuti jagu, kuid teatepäeva kokkuvõttes paremuselt 12. aeg annab siiski lootust, et viimastel hooaegadel tihti alavormiga maadelnud kogenud koondislase karjäär on taas tõusuteel. Igal juhul on koduste suurvõistluste lähenedes panuseid suurendatud - oma 10. ratta-o MM-iks valmistuval mehel on seljataga kevadlaager Eesti ratturitega Hispaanias, lisaks on kaks aastat tagasi varastatud võistlusvahendi asemel soetatud uus konkurentsivõimeline tippklassi ratas ning ka spordimeest viimastel aastatel seganud terviseprobleemid on veidi leevenenud.

Teises vahetuses tegi meie viimaste aastate esinumber Tõnis, kes on paljudel ratta-o tiitlivõistlustel näidanud teatesõitides ankruetapil päeva parimaid aegu, taas suurepärase orienteerumissoorituse, läbides raja praktiliselt ilma vigadeta. Tõsi, ehkki meie edukaima rattaorienteeruja aeg polnud sel päeval kõige kiiremate killast - oma osa oli siin ehk ka veidi pikemal hajutusvariandil ning mitte veel hooaja parimal vormil - oli eestlaste edu kasvanud teise vahetuse lõpuks juba mitmele minutile.

Kuna aga eestlastel tänava naisi Tšehhi MK-l osalemas polnud, tuli katkestada liidrikoht. Ent siit üleskutse meie ratta-o koondise potentsiaalsetele naisliikmetele - pange vorm ja vaim valmis sügiseseks Eesti ratta-o MK-etappideks Värskas, kus tavaraja ja Räpina sprindi kõrval kavas just ka sarnane segateade! Iga riik saab sel distantsil reeglite järgi osaleda kuni nelja võistkonnaga. Eestlastel on aga lisaks Tõnisele (2011. aasta MK-l parim koht 3.), Laurile (2011. aastal 7.), Margusele (2011. aastal 11.), välja panna veel ka Alar Viitmaa (2011. aastal 19.), Taaniel Tooming (2011. aastal 24.) ning kindlasti veel kolm koondisesse kvalifitseerunud meest.

Segateate võit kuulus mitte eriti suure üllatusena Soomele, kelle koosseisus sõitsid ala absoluutsed tipptegijad: Marika Hara, Samuli Saarela ning ankruetapil Samuel Pökälä, kes sel kevadel ka põhjanaanabrite maanteerattasõidu võistlustel kahel korral eliitklassis võidurõõmu maitsnud. Teatesõidu teine koht kuulus võõrustajatele tšehhidele ja kolmas šveitslastele. Esikuukusse jõudsid riikide arvestuses veel: Venemaa, Saksamaa ja Slovakkia. 15,5-16,0 km pikkusel mägisel rajal oli kiireima mehe ja naise vahe 8.26. Esikuukusse jõudmiseks oleks eestlannal olnud langemisruumi veidi üle 12 minuti.

Nii nagu teistel meie meestel, läks minek päev-päevalt paremaks ka Taanielil, kes juunioride Euroopa karikal jõudis viimasel võistluspäeval kavas olnud sprindis lõpuks poodiumile (pildil), lõpetades prantslase Cedric Beilli ja tšehhi Tomas Staneki järel ning mitmete mulluse juunioride MM-i medalistide ees

kolmandana. Siit on Taanielil oma juunioride klassi viimasel aastal hea vastu minna augustis Ungaris peetavatele tänavustele juunioride MM-ile. Kogenud tegijana juba neljadel juunioride maailmameistri-võistlustel osalenuna on tal seal kindlasti potentsiaali ka medalivõiduks.

Rogain - Brdy - Tšehhi võistlusprogrammi karm lõppakord

Kuna MK-programmi järgne päev, 8. mai, oli Tšehhis rahvuspüha, toimus sel vabal päeval ligi sadakonna kaheliikmelise võistkonna osavõtul neljatunnise kontrollajaga ratta-rogain, mille tarbeks olid korraldajad joonistanud kõik MK-võistlusmaastikud kokku üheks suureks 1:25 000 mõõtkavas kaardiks. Ehkki paljud tippvõistlejad olid juba lahkunud, olid mitmete riikide koondislased jäänud siiski veel päevaks Tšehhimaale, nautimaks meeleolukat üritust.

Eestlased olid rogainile välja pannud kaks võistkonda. Teatepäeval puhanud Lauri ja Riivo olid tahtmist täis teha siin hea sõit, kuid kahjuks purunes Lauri rattal kohe esimesel pooltunnil kett, misjärel olid nad kõrgest mängust väljas. Teine eestlaste võistkond: Tõnis ja Taaniel võtsid end aga neljandal järjestikusel võistluspäeval kokku, heideldes lausa üldvõidu eest, ent kaotasid siiski napilt Tšehhi parimast mehest (Hradil) ja edukaimast meesjuuniorist (Stanek) koosnenud võistkonnale. Meie meeste pingutus oli aga kokkuvõttes sedavõrd karm, et järgmisel nädalavahetusel Võrus toimunud Eesti-Läti liiga ratta-o osavõistlustel suutsid nad teha haigestumise ja väsimuse tõttu kahepäevasel võistlusel kahe peale kokku vaid ühe stardi.

Kokkuvõte - hooaja tähtsamad stardid veel ees

Igal juhul olid eestlaste lootused Tšehhis MK-punkte teenida palju suuremad, kuid leppida tuli tõsiasjaga, et hetkeseis oli just selline. Eelkõige lootis just Tõnis teha tänava korraliku hooaja maailma karikasarja kokkuvõttes, sest eelmistel aastatel on ju potentsiaali olnud - siiani kõrgeimad MK-punktid teenis ta 2010. aasta Portugali MM-i sprindidistantsi 2. kohaga, esikolmikusse sõitis mees end ka mullu Rootsi MK ühisstardist tavarajal. 2010-2011 jõudis Tõnis veel mõlemal hooajal korra esikuukusse, kuid ei osalenud kokkuvõttes kõigil etappidel. Ratta-o MK-sarja kokkuvõttes on meie meeste parimaks jäänud Marguse 7. koht aastast 2003.

Kindlasti mõjutas eestlaste esinemist Tšehhis ka see, et meie koondislastele olid need sisuliselt hooaja avastartideks, samas kui Lõuna- ja Kesk-Euroopas on hooaeg kestnud juba ligi kaks kuud. Olgu veel märgitud, et kui o-jooksus ja suusa-o-s on orienteerumisel keskuseks Skandinaavia, siis rattaorienteerumises on selleks kindlasti Kesk-Euroopa, kus võistlusi eri riikides varakevadest hilissügiseni palju ning vahemaad nende vahel väikesed. Meile aga on iga sõit sinna nii ressursi- kui ajakulukas. Eesti ja ka meie lähiriikide ratta-o kalender on aga varakevadel sõltuvalt põhjamaisest kliimast üsnagi hõre.

Loomulikult püüavad meie ratta-o koondislased olla parimas vormis hooaja tähtsaimatel jõuproovidel - augustis Ungaris toimival MM-il ning kodustel MK-etappidel septembris. Sinna vahele mahuvad veel ka 2013. aasta eel-EM-ina MK-etapid juunioos Poolas.

Taaniel Tooming sai juunioride Euroopa karikavõistluste sprindis 3. koha.

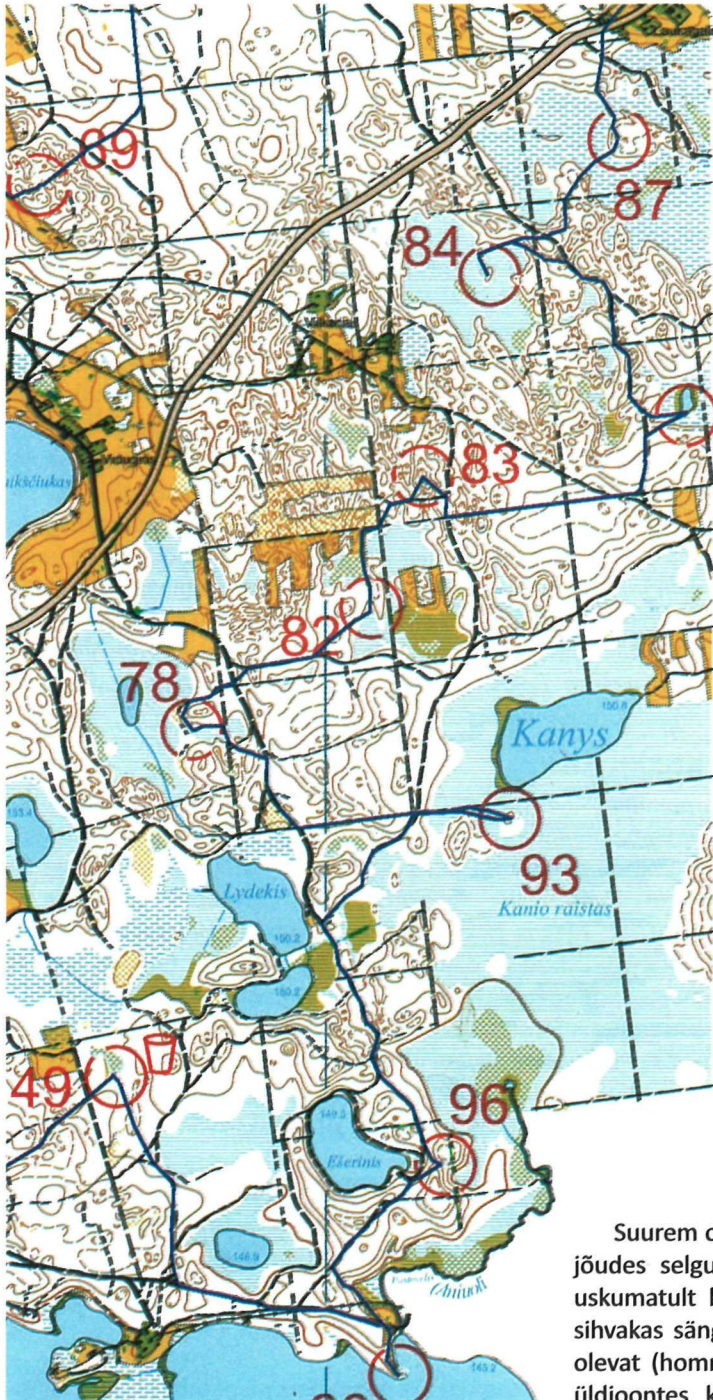
Minu lugu ehk süllekukunud tiitel

Armo Hiie

Registreerimisel ei osanud tiimile õiget nime panna, MV ehk 40 klassis peaksime olema eestlaste hulgas liidrid, nii sai pandud lihtsalt EST1, kujutamata ette, et see nimi kirjutatakse protokollil kõrgeimale reale ka absoluutarvestuses.

Eellugu.

Eelmise hooaja järel olin veendunud, et EM tuleb taas läbi teha, parandada eelmise aasta vead nii varustuse kui ka tehnilise soorituse osas, mida Lätis saadud MV klassi hõbemedal ei lohutanud (üks rammus punkt jäi leidmata ja see on sellise tasemega võistlusel lubamatu tehniline praak).

Osa võistluskaardist (kaarti on vähendatud)

Sügisest hooaega varjutas kurnatus, mille põhjustas puugi käest saadud *Borrelia Burg-dorferi* mikroob. Puuk ei tapnud ja jaanuarist alates olin korralikult harjutanud. Mõtlesime Lauriga mõlemad, et mida rohkem teeme täispikki rogaine, seda paksemaks muutub nahk ja tugevamaks saame. Talvel ja varakevadel olime teinud pikki jookse ja ette-valmistava tsükli lõpus saime kirja kuuetunnise rogaini Barcelonas ning nädala jagu jooksu sealsamas mägedes. Volbriööil lasime maastiku jalge alt läbi Ida-Virumaal Illukas. Paljud pidasid seda neljatunnist sutsakat enne suurt starti liialduseks, nad eksisid, meie vormiajastus oli võimalikust parim.

Valmistumine.

Leedu võttis meid vastu sooja ilmaga. Kohale jõudsime võistluseelsel õhtul juba hämaras. Peale vajalikke toiminguid mandaadis, püstitasime service-telgi ja suundusime hotelli Igalinas, kus peatusid ka konkurendid Urmo/Riho ja Rain/Silver. Nüüd veel viimane varustuse kontroll ja magama. Alguses ei suutnud ma uinuda - mõõdukas erutus oli sees.

Hommikul aegsasti keskusesse, meeleolu ja enesetunne olid head.

Millist rada suudavad leedulased pakkuda oma esimese tiitlivõistluse korraldamisel? Ülimalt mugava nõõri ja nõeltega süsteemi abil mõõtsin kiiresti esmaseks variandiks vaid 88 km: välja jäid kaks järvetagust punkti ja eraldiasuv KP 95. Lühikese ajaga oli selge, et rada on läbitav kõikide punktidega.

Moodustasime kõikidest punktidest jada ja tundus, et see on läbitav oluliselt kiiremini kui 24 tunniga. Nõõri pikkus näitas 102 km. Olime planeerimisele kulutanud alla ühe tunni! Nüüd kõht korralikult täis: minu menüüs oli 50 g halvaad, banaan ja pannkook kreegimoosiga. Nämma!

Võistlus.

Koti tundusid üliirasked tänu vedelikele. Võin etteruttavalt öelda, et vee kandmine õigustas end, seda kulus palju: 18 tunniga jõin ära 7 liitrit. Alustasime keskusele lähedal olevate KP-de vallutamise ja suundusime seejärel ida poole. Stardis üritasin Laurit veenda kiiremini alustama, et esimese punkti võtmisel mitte suurde massi ja rüselusse sattuda. Tegelikuses oli kõik rahulik ja korrektne ning jooksup tempo püsis esimestel tundidel mõõdukalt kiirena.

Kolmandas punktis jõudsid vennad Eensaared meile järele, mõnda aega liikusime koos. Kümnenndaks kilomeetriks saime parema rajavalikuga neil eest, neli punkti hiljem võtsid nad vahe jälle kinni ja etapil KP 41-70 libisesid nad jälle eest. Siis nägime Kaminskis-Liepinat vastu jooksmas (KP 70-59), nad liikusid hästi, aga tundus, et olime neist punktidega ees. KP 65 oli joogikas.

Suurem osa nõ. mahlastest punktidest asus maastiku ida- ja kaguosas. KP 48 jõudes selgus, et vett ei ole ja edasi lülitasime end säästurežiimile. Olime usumatult kauni Alnise kaldapealsel. Männimets embas järve selle pikas ja sihvakas sängis. Jooks sujus ja kuigi Lauril näis vahetevahel mõni raskem hetk olevat (hommikul selgus, et üks sala-Shleha oli läinud sisse 6 tunni peal!) oli üldjoontes kõik kontrolli all ja jätkasime hea tundega. Ees oli tehnilisem maastikuosa ning pidime jääma valvsaks. Maanteeäärse talupoja

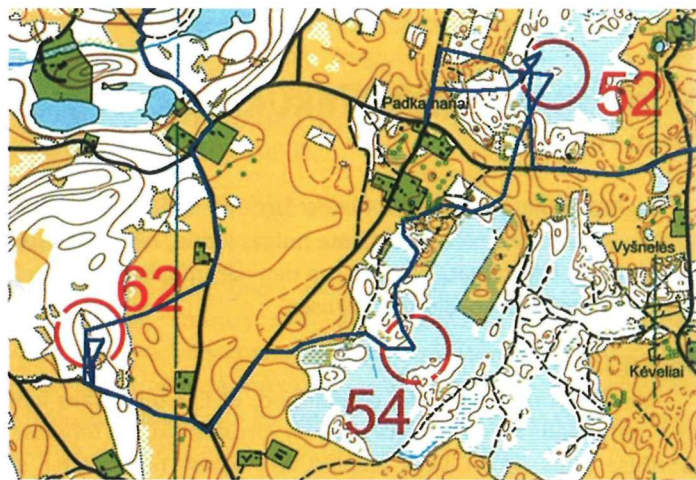
ämbrist vett saanuna sukeldusime kaguosa sügavustesse ja läbisime veatult kaheksapunktiste KP-de jada: üksteist järjestikust KP-d andsid kokku 91 punkti (ligi veerand võistluste punktides!) ja me tegime selle löigu 1:41-ga! Vett me maanteeäärsest talust kaasa ei olnud võtnud, lootsime korraldajate pakutavale, kuid asjata! Kaminskist, kellel käijast partner sitkelt tuules püsis, nägime mitmel etapil vastu jooksmas, aga nad olid meist viis minutit taga. Joogipunktis vett ei olnud, kuivanud suid oli seal juba hulgi maas veevarude saabumist ootamas. Millegipärast olid korraldajad otsustanud hakata vett tünnide ja suurte pudelitega suisa metsa vedama, selle asemel, et kaardil märkida kindel joogikoht. Meie ei oodanud, lasime edasi. Mul oli masinal selline käik peal, et asja ei olnud tempot pidurdada. Kas superkompensatsioon tõesti?

Olime oma eeldatavast graafikust päris pikalt ees ja selleks ajaks oli selge et jooks käib aja peale. Juba üle tunni ilma veeta jooksuna nuputasime, kust vett tankida. Mul oli veel energijooki kotis, aga hoidsin seda unega võitluse rasketeks hetkedeks. Lauri Leppik vihjas väikesele järvele, aga olime sellest juba liiga kaugel ega soovinud minutitki lisaaega kulutada. Lõpuks saime vett Stirniai järve väljavoolavast ojast, oli selge ja puhas vesi.

Õisek ajaks oli meil ohtralt turvalist teejooksu ja lagedaid ning mõnda aega ei näinud ühtegi sportlast, kaardi edelanurgas jooksime paarkümmend kilomeetrit uhkes üksinduses. Teine ibukas (ibuprofeeni tablett - toim) läks sisse, tallaalused villid tegid valu! Siis nägime ekseuroopameistrit Jaanus Reha, kes ekipaažis kaardilugeja Tali Tiiduga olid kuidagi häiritud olekuga, aga liikusid. Seejärel hakkasime ka teisi tiime üha rohkem kohtama. Eraldiasetseva KP95 võtmiseks poolsaarelt tuli teha edasi-tagasi jooks 4,7 km. Lootsin seal kohata Eensaari vastujooksul ja nii ka läks. Nende edu tundus olevat 4 km ehk teejooksu arvestades ligikaudu 25 minutit. "ESS-KAA-EMM" kajas läbi öise Leedu konnade karnevali vahele. Ergutused andsid aimu medalikursil olekust.

Osa võistluskaardist (kaarti on vähendatud)

Osa võistluskaardist (kaarti on vähendatud)

Kolmeses kobaras, mis järgnes peale põhja poole liikumist, tegime oma raja ainsa marginaalse muudatuse (võtsime KP30 enne KP53-e). KP52 juures tekkis tõrge, lõunapoolse lageda servast tulles ei saanud kuidagi punkti kätte. Kindla peale minekuks liikusime läände teele ja panime end maja ning metsatuka järgi paika. Teisel katsel saime punkti kätte, see oli kaugemal soosaarekesel ja neid saarekesi oli seal palju. Kõige hullem juhtus aga KP62 minnes, kus punkti võtmine nõudis samuti kahte katset. Mul kustus „hiinlane“, varulambiks oli väike käsi-LED. Ka Lauri läks üle lambi säästvate režiimile, sest teist varuakut me kaasa ei olnud võtnud. Ootasime valgenemist, aga taevasse olid tekkinud paksud pilved ja juba järgmistel etappidel saime parajad sahmakad vihma.

"Ei-ei, mitte ei kavatsen lõigata!" suutsin kaaslast veenda peale ühte järjekordset peatumist, kui vihm eriti hulluks oli läinud. KP36 minnes oli mäenõlval lisatee, seal pisikese haagi teinuna saime siiski punkti kätte ja juba järgmises, mis asus Kosmoloogia Keskuse juures (kivipunkt) valgenes. Kuid veel üks üllatus oli varuks - rabajärve äärne punkt oli tuuri pandud! Õnneks oli juba valge ja leidsime järvekaldalt lipikud ja puule värvitud koodi. Nüüd koju! Panime ühe ergutava toimega Blue Shine'i keele alla ja jooksime.

Viimase nelja punktiga me enam ei eksinud ja finiš tuli enne 18 tunni täitumist. Kuigi alamõõduline, aga siiski tehtud! Viga tuli kogu läbitud 126,5 km peale siiski vähemalt 30-35 minutit ja sellest suurem osa öösel kolme järjestikuse punktiga.

Kokkuvõte.

Põhieesmärgi, võita tiitel MV-i klassis, tegime ära. Üldesikoht oli meile ootamatu edu, sellest ei osanud enne võistlust unistada. Pidasin favoriitidele vendadele Eensaartele lisaks tugevateks ka venelasi Dombrovski-Kalininit, kellest saime lõpuks jagu suisa 50 minutiga. Magus revanš oli ka "loomade" Liepina-Kaminskise alistamine, kellele olime pea igal eelneval hooajal mõnel jõuproovil napilt alla jäänud: ühe tunni ja viie minutine üleolek oli suisa jõudemonstratsioon. Õnnestus astuda samm "masinate" klassi. Põhiklassi esikohta väärinud mehed Rain ja Silver, kes jälle oma sigakõvadust tõestasid, jäid seekord meist tahapoole tehnilise apsaka tõttu ja seetõttu jäi ka kaksikvõit Eestil saamata. Kahju!

Nüüd puhkust ja siis uutele treeningutele. Sihikul on Põhja-Tšehhimaa mägised nõlvad. Masinad vajavad uut käivitust ning pikema distantsi peale seadistamist.

Kersti Ehala kogutud muljed järgmisel leheküljel!

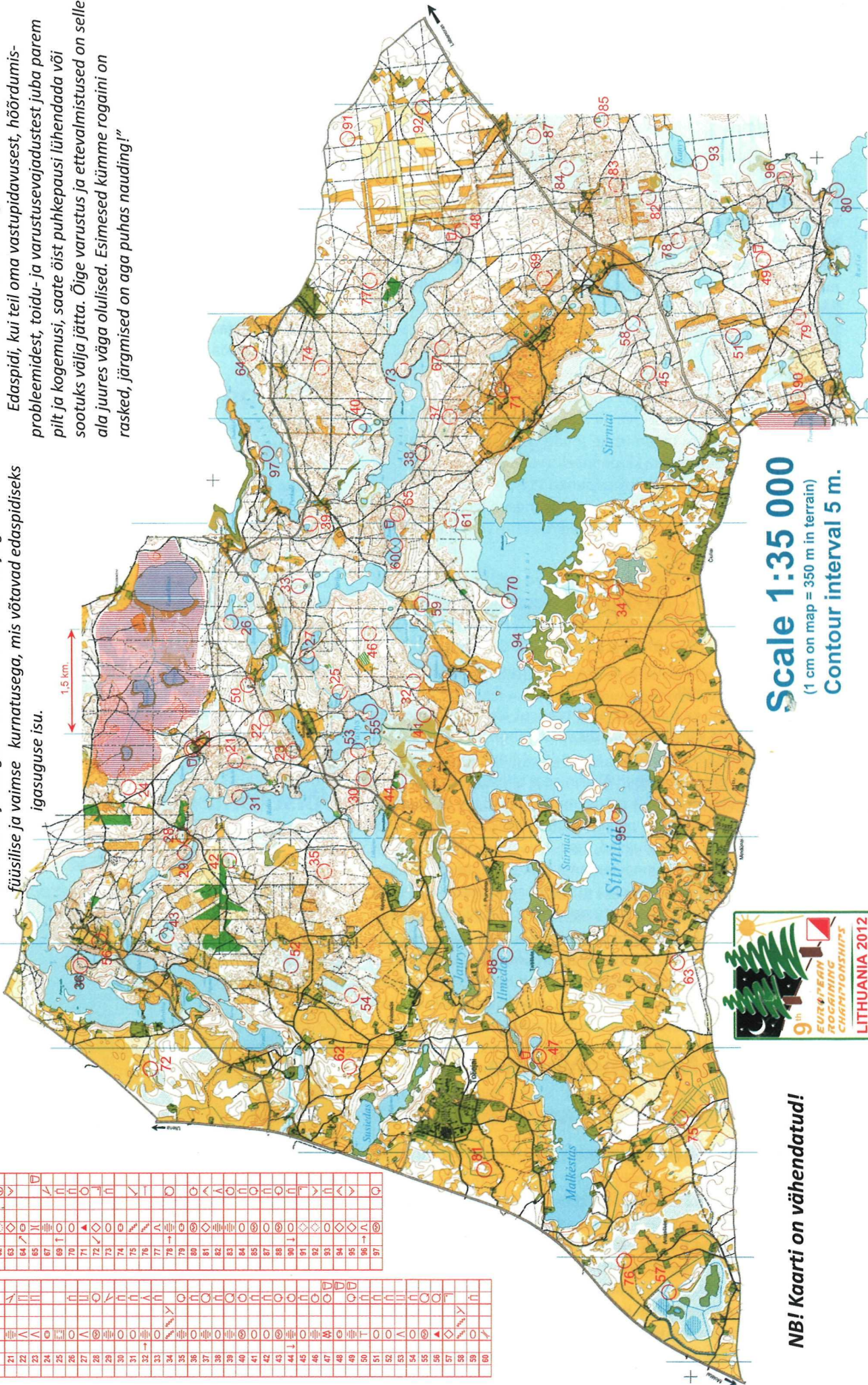
Lauri Leppik

soovitab
 Kes enne üldse pole rogaininud, peaks alustama lühematest, 6- või 8-tunnistest, need on head isutekitajad. Kuid ka peale paari lühemat rogaini ei soovitaks esimeseks 24-tunniseks rogainiks võtta kohe üliambitsioonikat plaani 24-tundi järjest joosta-matkata. Tavaliselt lõpevad sellised katsetused fiaskoga - lootusetult hõõrdunud jalgade või füüsilise ja vaimse kurnatusega, mis võtavad edaspidiseks igasuguse isu.

Harrastajatele soovitaks esimeseks 24-tunniseks rogainiks pigem järgmist valemit - eeldusel, et rajajalaan võimaldab tagasipöördumist võistluskeskuse - planeerige esimeseks päevaks ca 10-12-tunnine ring, tulge tagasi võistluskeskuse sööma ja puhkama ning uue päeva hakul võtke ette teine 6-8-tunnine ring.

Edaspidi, kui teil oma vastupidavusest, hõõrdumisprobleemidest, toidu- ja varustusevajadustest juba parem pilt ja kogemusi, saate öist puhkepausi lühendada või sootuks välja jätta. Õige varustus ja ettevalmistused on selle ala juures väga olulised. Esimesed kümme rogaini on rasked, järgmised on aga puhas nauding!"

ERC 2012	
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	
30	
31	
32	
33	
34	
35	
36	
37	
38	
39	
40	
41	
42	
43	
44	
45	
46	
47	
48	
49	
50	
51	
52	
53	
54	
55	
56	
57	
58	
59	
60	

Scale 1:35 000
 (1 cm on map = 350 m in terrain)
 Contour interval 5 m.

NB! Kaarti on vähendatud!

Võistkond Spordilinn

Marje Viirmann, Eduard Pukkonen

Segaveteranide pronksmedal tulemusega 22:15,18 ja 380 punkti.

Seda tunnet, mis pärast valdab, ei saa kirjeldada, seda peab tundma!

Marje: Nüüd on üle elatud seitse 24-tunnist rogaini ja aina lihtsamaks läheb taastumine ning vaimne valmisolek. Olen mõelnud, miks ma seda teen ja kas ikka on vaja üle 50 aastasena enam. Vanaema võiks ju lapselapsega tegeleda! Ehk on vaja endale tõestada, et kõik raskused on ületatavad ning eesmärgi peab alati lõpuni viima. Mitmeid kordi on stimulaatoriks olnud maastik (nt Soome või Ukraina), nüüd Leedus võis ka huvitavat ja omapärast maastikku oodata, nii oligi. Valud ja raskused ununevad kiiresti, alles jäävad head emotsioonid. Kanged jalad ja lihasvalu käib asja juurde, noh, seekord väga rasket aega ei olnud.

Kui on väga raske, mõtlen oma treenerile/nõuandjale, tema õpetustele ja soovistele. Ets on jutustanud matkamuljeid, siis saad aru, et meie raskus on nii tühine ja tegevus suhteliselt lühiajaline. Kodustele tegemistele jõuab ka mõelda. Seekord oli selge, et saame oma plaani kiiremini ellu viidud. Tulemusega olen väga rahul – kõigest kaks kontrollpunkti (12 punkti) jäi võtmata, aga see ei mõjutanud meie tulemust: esimesed kaks võistkonda olidki tugevamad ja kiiremad, meie tegime oma võimete kohaselt ja saime teenitud pronksi.

24-tunnise rogaini võlu on päeva ja öö vaheldumises

Eduard (Ets): Esimesed paar tundi on hea, edasi on vähem ja rohkem raske. Kõige raskem on võistluse teisel poolel taluda pikki tee-etappe, sest tee peal peab ka jooksuma. Vaheldust ei ole ja orienteerumisseisakuid teha ei saa ning füüsis ja psüühika on püsivalt suure pingel all.

Valu ületamine käib lihtsalt, sest tead, et ühel hetkel hakkab kergem ja kui jälle väga raske on, siis varsti läheb jälle kergemaks. Vaevad kompenseerib tulemus, st medal. Minu jaoks on rogain eelkõige spord, ehkki seikluse võlu on seal täiesti olemas. Ainult huvitava maastiku ja seikluse pärast ma rogaini ei tee niikaua, kui füüsis veel lubab tulemuse peale minna. Tiimikaaslased on mul olnud kogenud ja tahtejõulised, aga kui suurest väsimusest tahetakse alateadlikult minna kergema vastupanu teed, siis olen ebademokraatlikult ja järsult oma otsust peale surunud. Eelmisel aastal Rauna EM-il oli Marje vastu hommikut täiesti läbi. Ütlesin, et mul oli vanaemal enne surma täpselt sama seis. Mõjus. Kõige helgem hetk on finišis. Ka kannatustes on oma võlu, eriti siis, kui need otsa saavad. "Ei iial enam!" asendub üllatavalt kiiresti mõttega "millal järgmine kord on?". Ja paar päeva peale rogaini võib rahumeeli süüa igasuguseid asju ja niipalju kui mahub.

Võistkond MariannNeeme

Mariann Sulg, Neeme Loorits

Segavõistkondade 6. koht tulemusega 23:41,48 ja 387 punkti.

Tänu rogainile tunduvad igapäevaelu raskused ületatavatena.

Mariann: Rogaini läbimine on tõestus iseendale, et suudad olla valust ja raskustest üle. See on ka tugev vaimutreening. Paar tundi enne kesköö oli mu enesetunne üsna kehv - süda paha, liigesed-lihased valutasi, uni tikkus kallale, ilmselt ka väike palavik. Paar tundi kannatasin seda, sisestades endale, et küll see üle läheb. Lõpuks, kui võtsin keskööal valuvaigistit ja energijooki, läks enesetunne paremaks.

Rogaini jooksul jõuab paljusid elulisi teemasid oma peas

lahata. Mitmed igapäevased probleemid leiavad lahenduse, mured näivad oluliselt väiksematena, väärtushinnangud loksuvad jälle paika. Mõnes mõttes on see nagu vaimu puhastamine. Elu näib pärast rogaini hulga positiivsem ja lihtsam.

Kes ei ole veel 24h rogaini ette võtnud – ärge tehke seda!

Neeme: Raskeid hetki oli palju ja praktiliselt kogu rogaini vältel. Kõige raskem oli ehk umbes viis tundi enne lõppu, Mariannil oli väga paha olla ja mul endal ka väga valus ja raske liikuda. Siis tekkis mõte, et võiks katkestada. Kogu 24 tunni vältel mõtlen, et ma kindlasti mitte kunagi enam ühelgi rogainil ei osale, see on nii valus ja raske. Aga juba järgmine päev pärast rogaini mõtlen, et millal võiks järgmise ette võtta.

Mittesportlikke mõtteid jõuab ka selle 24 tunni jooksul mõelda. Seekord käis peast pidevalt läbi mõte, et kui usumatult kaunis järvede ja metsadega maastik. Tahaks siin niisama suvitada ja tahaks alustada sellega kohe praegu!

Võistkond SKM!

Silver Eensaar, Rain Eensaar

Meestevõistkondade 9. koht tulemusega 17:08,46 ja 387 punkti.

Vahetu kokkupuude looduse ja emotsioonidega on see, miks mulle rogaini on vaja.

Silver: Meie sportlik tase sellel alal võimaldab alati minna starti konkureerima parimatele kohtadele. Võit on motivaatoriks kannatada valu ja raskusi. Reeglina mõtlen jooksu ajal ikka võistlusele, kalkuleerin kaugusi, tõlgendan kaarti, vaatan kella. Tihti, eriti öö tulekul, mõtlen ka mida pere ja lapsed parasjagu teevad. Meeldejäävaimad hetked on ootamatused, mis muudavad võistluse põnevamaks ja raskemaks. Seekord olid nendeks momentideks venna lambi kustumine ja varahommikune tugev vihmasead raja viimastel tundidel. Meelde jääb ka ebaõiglasena tunduv tulemuse röövimine tehnika poolt (puuduv SI märke läbitud punktist).

Võistkond 4L

Lauri Leppik, Lea Leppik

Segaveteranide 15. koht tulemusega 23:00:29 ja 326 punkti.

Rogain on suurepärane viis enesepiitsutamiseks.

Lauri:

Rogaini võlu on võimaluses kogeda huvitavaid maastikke ja panna oma füüsis proovile kohtades, kuhu ilma selle ettekäändeta tõenäoliselt kunagi ei satuks. Kõik varasemad rogainid, kus osalenud oleme, on toimunud kesksuvel või sügisel. Seekordne EM tõi aga hästi esile kevadise võistluse võlud. Muljetavaldavad olid konnade kevadised armuhüüded täiskuu valgel helkivaltel metsajärvedel ja linnulaul uue päeva koidikul.

Meie võistkond harrastab seda ala mõõduka kehalise pingutusega. Päris tilgatuks ei ole ennast võistluse käigus kunagi pigistanud ja pole päris kindel, kas see õnnestukski. Tüüpiliselt tekib mul raskem hetk öö hakul. Siis hakkavad jalatallad või mõni varvas enda olemasolust märku andma. Täispikk rogain on ala, mida ainult võileiva ja pudru pealt on raske nautida. Tahtejõu kadumise ja paigaltammumise vastu aitab Shleha. Tont seda teab, mis seal sees on, aga see töötab. Unisuse vastu aitab vedel guaraana. Valu vastu aitab ibuprofeen. Võib küll ehk mõelda, et kas see keemia on ikka õige, kuid tahtejõu kadumine, kurnatus ja valu on organismi biokeemilised reaktsioonid ja kui organismis on tekkinud millestki puudujääk, tuleb seda juurde anda. Kui meil on janu, siis me ju joomes.

Superveteranide supersooritused

Kersti Ehala

Võistkond ISC

Arvo Kivikas, Johannes Tasa

MSV-i kuldmedal - 23:47,49 ja 356 punkti.

ISC tiimile tuli võit 10-punktise eduga lätlaste ees ja 14 punktiga võideti kolmandaks tulnud venelaste võistkondaga. Ajaliselt oli esikolmik rajal sama kaua, kõik nad finišeeriti viimase veerandtunni sees.

Maren tiimi edu teiseks tulnud lätlaste ees oli 29 punkti, kuigi lätlased olid rajal neist tund aega kauem. Kolmandaks platseerunud vene naiskond kaotas juba 48 punktiga ning oli eestlastest tunni jagu kauem rajal.

Juku: "Maastik oli igati mõnus, kuid jäi rogaini jaoks liiga väikeseks. Kaart oli täpne, kuid rajavalikul võimalusi eriti ei pakkunud. Varakevadised loodushäälid ja lõhnad saatsid meid kogu aeg, puulehed ja rohukasv oli tagasihoidlik, ilm mõõdukalt soe - seega igati meeldiv rännak."

Arvo: "Üldmuljega olen väga rahul, praktiliselt ideaalne võimalus stressi maandamiseks. Maastik osutus läbitavuselt lihtsaks ja vigu õnnestus vältida. Seetõttu jäi aega üle ja hommikuks tuli käigu pealt lisamarsruut planeerida. Sisuliselt oli küllaltki palju sundvalikuid."

Ene: "Sinise värvi rohkus kaardil (palju järvi jm lombikesi) ehmatas esialgu, teede rohkus pani aga mõtlema, et paljude punktide lähedusse on võimalik üsna kiiresti jõuda. Möödunud aastase Lätimaa võistlusega võrreldes oli punke tihedamalt, seetõttu võtsime ka eelnevalt planeerimata punkte. Suurim aps tuli varahommikul, kui hakkas valgema minema. Olime jõudnud juba mitmest suunast üritada leida punkti nr 50, legendiga torn, kui avastasime, et tiirleme sealsamas torni külje all, vaja oli vaid pea tõsta ja mõned meetrid kõrgemale ronida. Punkti rabajärvekese nurgas ka ei leidnud ega leidnud ning otsustasime loobuda ja selle asemele 2 km eemal oleva punkti noppida. Ja oh imet, poole kilomeetri pärast oli meil seesama punkt vastas. See oli tore koperdamine."

ISC poodiumi kõrgeimal astmel: Arvo Kivikas (vasakul) ja Johannes Tasa.

Kas võit oli ootuspärane?

Vastuseks saan ühehäälse EI. Ene tunnistab, et hoopis rohkem rõõmu valmistab hõbedane auraha teist aastat järjest klass kõrgemal, naisveteranide arvestuses. Juku arvates oli võit pigem üllatav ja meeldiv boonus ning Arvo lisab, et ega võit väga imestama ju ka ei pannud, sest varasemad sooritused on sellele võimalusele viidanud.

Võistkond Maren

Ene Sulg, Marje Tobreluts

WSV-i kuldmedal - 21:59,08 ja 305 punkti.

Juku: "2010. aastal, kui võitsime EM-il Ukrainas, täitus Arvold kolm päeva enne võistlust 60 aastat ja minul sama aasta sees kaks päeva peale MM-i Uus-Meremaal, kus saime hõbedat. Siis tõesime, et juubelikingiks ei ole mitte medalid, vaid see, et oleme ikka võimelised nende eest võistlema."

Foto: 3 x erakogu

Kuidas selliseks pingutuseks valmistatakse?

Arvo: "Mina teen pikemaid trenne aasta läbi, tegelikult lapsest saati. Kaks nädalat enne EM-i tegime kontrolltreeningu, kus mina kõndisin Elvast Otepäele ja tagasi, kokku 10,5 tundi. Võib tunduda imelik, aga tulemusele ei mõelnud ma ei enne võistlust ega ka selle ajal. Meil on Jukuga kokku lepitud, et rogaini harrastades naudime seltskonda ja sooritust, kui tuleb medal, siis see on boonuseks. 51 aasta jooksul on orienteerumisiradadel küllalt juba võisteldud, et kellelegi veel midagi tõestama peaks. Startijate nimekirja uurides panime tähele, et kirjas on kevadel hiilgavat füüsilist vormi näidanud Riho Männi koos Rein Kriksiga. Stardis neid ei märganud, kuid arvasime, et küllap nad kusagil rahvamasis ikkagi on. Võistluste ajal on ainus taktika liikuda selles tempos, mida oleme siiani 24 tundi jaksanud pidada, jättes varu erakorralisteks asjaoludeks."

Juku: "Peamine tegur on erinevates tuleproovides karastunud vaim ja seda arendavad eritreeningud. Võistluse ajal on abiks omandatud kogemused, vältimaks vigu, mis füüsilist räsivad. Siia kuuluvad nii jalgade ettevalmistus kui ka hea varustus, et erineva ilmastikuga toime tulla. Kaardi lugemiseks on mul valgustusega luup."

Ene: "Minu ettevalmistused võib kokku võtta kolme sõnaga: liikuda, liikuda, liikuda. Talvel suusatasin ja võimalusel ikka pikemalt. Pimedal ajal üritasin kord nädalas ujumas käia, sügisel ja kevadel sörkjooks koos kiirkõnniga (kepikõnniga), pikemad kõnniretked kuni 25 km. Oluliseks pean treenimisega mitte üle pingutada: kui tuleb tunne, et joosta ei taha, ei jaks, siis kõnnin kiiresti, vähemalt liigun ja rahulolu saab juba sellestki, et liigud. Minu vanuses on lisaks vastupidavuse treenimisele vaja ka lihaste pidevat treeningut. Igasse tööpäeva hommikusse kuulub 35 minutit võimlemist. Liikumine aitab vaimu värske hoida, kuid ka õigel toitumisel on meie aastates suur tähtsus. Võistlustel on oluline valida tempo, mis tagaks liikumisvõime ja kaine mõistuse

24 tunniks. Arvestame, kus oleks pimedas kõige lihtsam liikuda, milline piirkond hommikuks jätta, kui füüsis ja vaim on väsinud. Magamist ei planeerinud, metsas tasasel maal ja mäest alla üritasime sõrkida. Oluline on hea meeleolu ja optimism, mis tuleb ka ebaõnnestumiste puhul säilitada."

Taktika

Juku: "Võistluse ajal mõjutab taktika valikut hetke füüsis - kas on liikumist pärssivaid vigastusi või ei ole ehk kas on võimalik vahelduseks ka joosta või mitte? Kui 2008. aastal Karulas MM-il me esimesed 9 tundi (teedel) jooksime ja teenisime sellega võimaluse 2 tundi magada, kaotades lisaks veel 2 tundi laagrisse minekuks-tulekuks, siis praegu ei lubanud aktiveerunud ammune reielihase rebestus mul terve aprilli jooksusamme teha, seega kõndisime. Ööseks üritame planeerida lihtsamaid etappe, nagu ikka, kui võimalik, ja lõppu lisaringi või lõikamise võimaluse.

Möödunud aastal suutsime vaevu 64-kilomeetrise raja läbida, see jäi ka nüüd eesmärgiks. Valisime äärmiselt tagasihoidliku tempo 3 km/h, öösel 2 km/h. Mõõtenööri ette valmistades tegin aga arvutusvea ja reaalselt võtsime ette hoopis 83 km pikkuse teekonna, millest küll juba esimese tunni lõpus aru saime. Tegelikult oligi see selle maastiku jaoks täiesti optimaalne teekonna pikkus. Ka öötundidel kiirus reaalselt ei langenud, mis võimaldas teha kaardi loodenurgas lisaringi. Liikumisvariandi lõpliku versiooni otsustab Arvo oma momendi võimekuse järgi, kuna temal tuleb oma keha liigutamiseks 24 tunni jooksul võrreldes minuga 1,5 tonn-kilomeetrit rohkem tööd teha. Kokku läbisime seekord ca 100 km. Edu tagas rahulik algus ja teovõime säilitamine ka viimasteks tundideks. Etapiaegade analüüs näitab, et venelastele sai saatuslikuks vastu hommikut kahe punkti (95 ja 57) vahelejätmise, nad olid meist tund aega ees ja ka kiiremad, kuid kaardi loodenurgas ei olnud neil siis enam piisavalt silmi koguda. Lätlastel oli potentsiaalseid KP-sid võtta küll, aga suured ringid ümber järve punkti 72 minekul ei olnud vast hea variant ning ilmselt rauges ka jõud, sest vahele jäid 36-56 ja võtmata ka punktid finiši eel."

Ene: "Raja planeerimine oli seekord lihtsam. Kuni pimeduseni saime hakkama ilma suuremate vigadeta. Hommikuse rajaosa olime pannud paika umbmääraselt, et otsustada täpsemalt hommikul, lähtudes füüsisest ja vaimsest seisundist. Varahommikul aga tekkisid mõtlemises lüngad ja nii ei julgenud maksimumi ette võtta, aega jäi kaks tundi üle ning kolm kontrollpunkti läbimata. Teiseks tulnud lätlased finišeerisid kolm tundi enne kontrollaega, ilmselt alahindasid ka nemad oma võimeid. Olime Marjega füüsiliselt võrdsed ja mõlemad visa hingega, koostöö klappis ning kordagi ei tekkinud tunnet, et ei jõua. 24 tundi on piisavalt pikk aeg, et lihtsalt unustad kõik muu ja rühid instinktiivselt edasi. Läbisime 81 km."

Viimane vaatus - taastumine

Ene: "Ennekõike magada, esimesel võimalusel saunas vihelda ja liikuma minna siis, kui varbad on jooksujalatsitega jälle sõbraks saanud."

Arvo: "Esmaspäevane tööpäev venis üle kümne tunni, kus argimured ei andnud ruumi väsimust tunda. Teisipäeval kandsin Tallinnas tähtsatel kohtumistel sandaale ja kõndisin veidi pardi moodi. Neljapäevakul valisin jälle tavapäraselt kõige pikema raja ja elu on sellega omas rütmis jätkunud."

Juku: "Taastumine kulgeb etapiviisi. Esmalt tugev saun, et kõõluste ja lihaskiududele jalgades järgi annaks. Siis vähehaaval taastub kogu organism ja peagi on väga mõnus ja kerge olla. Näiteks olen täheldanud, et rogaini harrastamine on andnud selle, et jalad ei külmeta enam."

Rogaini MM-idel Marje ja Ene veel osalenud ei ole, tänavune Tšehhis peetav MM saab olema nende esimene, Ene arvates senistest ka kõige tõsisem katsumus. Juku ja Arvo on superveteranidena MM-idelt saanud esimese ja teise koha ning EM-idelt noppinud kaks esikohta ja kaks teist kohta, ühel korral jättis Arvo põlvevigastus nad neljandaks.

Arvo: "Meie tänase päeva märksõnaks siin ilmas on prognoosimatus (nagu hiljuti Eesti Kaubandus-Tööstuskojas rõhutati). Konkreetselt - kui võimalik, siis ikka osaleme rogainidel. Rohkemaga ei tahaks oma pead vaevata, sest vastasel juhul oleks see midagi muud, kui me Jukuga rogainiga tegeledes soovime." Tšehhi MM-ile on nad end kirja möllinud. "Aga selleks tuleb ka pisut valmistuda," ütleb Juku.

Minu elu kõige raskem seiklus

"Minu kõige raskem läbitud rogain oli Uus-Meremaal: suured kõrgustevahed, lugematu arv ületamist vajavaid karjakaedu nii elektriga kui ilma ning öösel lõunasse liikudes tabas meid lõrtsisegune vihm otse Antarktikast ja vastu nägu. Vähekasutus-kõlblikuks ligenenud kaartide tõttu tuli viimased kuus tundi liikuda põhiliselt mätlule toetudes.

Neljandal tunnil jõudsimel ookeani rannikule. Eelinfo järgi ei olnud rand läbitav, kuid visuaalsel vaatlusel me peale kivide (herne suurusest kuni maja mõõtmeteni) erilisi takistusi ei täheldanud. Kuna ringi minekuks oli vaja tõusta 200 m ning läbida ca 3 km ja otse oleks vaid 1,5 km, siis läksime otse. Äkitselt hakkasid mõned suured kivid möirgama ja ajasid end loibadele püsti! Tegemist oli leopard-hüljestega, kellede suuremad isendid ei olnud võitlusest päri sentimeetritki oma revii rist loovutama. Loomad olid uskumatult kiired, nende loibadel hüpped olid paarimeetrised. Kuidagi ei olnud neile võimalik selgitada, et soovime vaid orienteeruda! Jahimehe hasardiga jätkasime liikumist ning Arvo püstitas oma vanuse pulsirekordi (188!), kui suure ründava looma eest põgenesid klibusest kaldajärsakust üles sööstis. Minu adrenaliinilaks sai täis, kui rannal oli loomi juba kahes rivis. See emotsioon oli umbes selline: pead jooksma mööda tagedatest valvekoertest ja pole teada, kui pika keti otsas nad on, kui üldse on.

Sellist omamoodi Eesti orienteerumise ajalugu tegime Uus-Meremaal - ei ole kedagi kuulnud kurtmas, et kiiremat liikumist takistasid suured agressiivsed loivalised."

Juku Tasa

Uus-Meremaa maastik

Orienteerumiselu Uus-Meremaal

Küsis Maret Vaher, vastas Piret Klade

Jätkame erinevate maade orienteerumismaastike ja -elu kajastamist. Seekord on juttu maakera kuklapoolest, Uus-Meremaast, kus juba 2003. aastast elab Piret Klade. Tema lahkkel abil see lugu ka valmis.

Kui populaarne on orienteerumine Uus-Meremaal?

Orienteerumine pole just väga populaarne. Igapäevaelus orienteerumist mainides ei tea just paljud, mida see sõna tähendab. Arvuliselt lähenedes: Uus-Meremaa meistrivõistlustel osalejate arv oli hiljuti veidi üle 500. Kõige populaarsemad spordialad on ragbi, kriket ja netball*.

Kas orienteerumine saab riigilt toetust?

Orienteerumine saab riigilt raha sellistelt asutustelt nagu NZ Community Trust ja Sport New Zealand.

Kui aktiivne on klubiline tegevus?

Uus-Meremaal on 17 orienteerumisklubi, aktiivsemad on neist umbes 4–5, mis korraldavad suuremaid võistlusi.

Kas ja kuidas on laste orienteerumisõpe korraldatud?

Enamasti on see organiseeritud koolide kaudu. Enamikus koolidest on võimalik tegeleda orienteerumisega valikulises sporditunnis. Peetakse üleriigilisi koolidevahelisi orienteerumisvõistlusi ning ka Austraalia ja Uus-Meremaa-vahelisi koolinoorte võistlusi.

(Koolispordi edendamise paistab Uus-Meremaa orienteerumis-liidu lehelt silma: seal on eraldi alalõik, kust saab alla laadida erinevaid orienteerumise algõppe abimaterjale. Sealt leiab ka dokumendi, kus on kirjas strateegiline plaan koolinoortega tegelemiseks ja võistluste korraldamiseks. Üle kogu maa on püsiiradade võrk, vt skeemi:

Uus-Meremaa

Elanike arv (seisuga 13.03.2012):

4 429 357 elanikku

Kuninganna: Elisabeth II

Peaminister: John Key

Orienteerujate koguarv: ca 1900

Pindala: 268 021 km² (natuke väiksem kui Suurbritannia ja pisut suurem kui Jaapan)

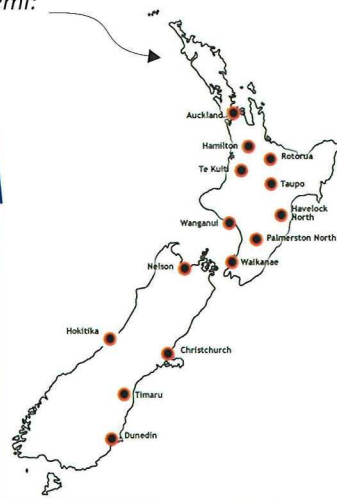
Metsasus: 30 % (82 000 km²), metsades elab 126 kohalikku linnuliiki. Haritavat maad (sh karjamaid) ca 50 %.

Kõrgeim tipp: Mount Cook, 3754 m

Pealinn: Wellington, 400 000 elanikku

Teised suuremad linnad: Auckland (1,5 miljonit elanikku), Christchurch (100 000 elanikku)

Riigikeeled: inglise, maoori ja Uus-Meremaa viipekeel

Kas Uus-Meremaal toimuvad ka päevakulaadsed võistlused?

Mõningates linnades on päevakud organiseeritud küll. Neid korraldatakse erinevates formaatides: sprindid, lühikesed roganid või tavalise linnaorienteerumisena (st 5–6-km rajad linnaparkides

Kas Uus-Meremaal ratta- ja suusaorienteerumisega ka tegeletakse?

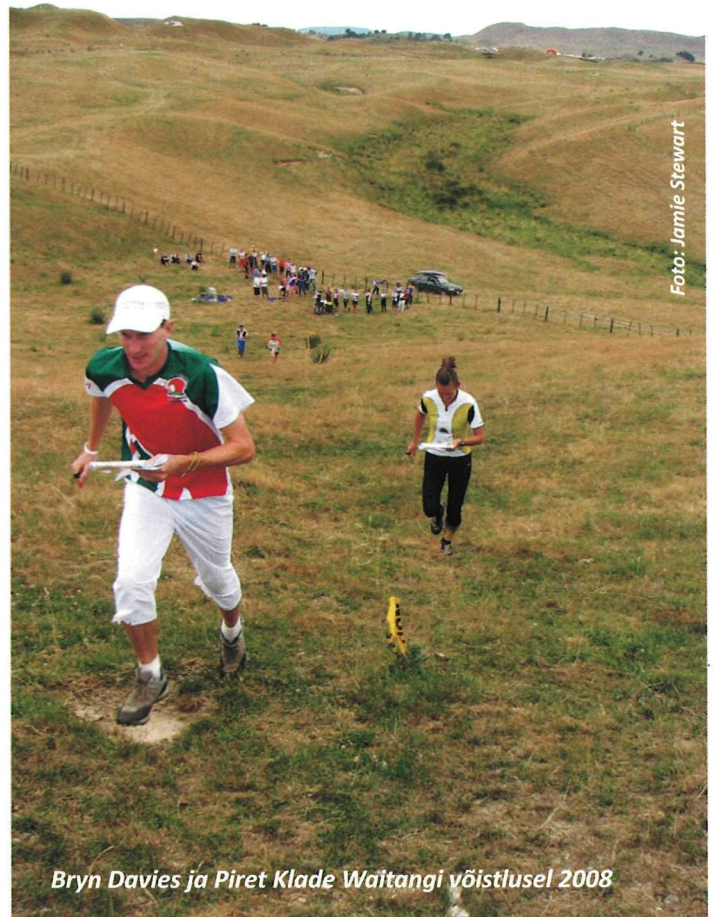
Suusaorienteerumine pole just kõige populaarsem orienteerumisa Uus-Meremaal. Siin pole lihtsalt nii palju lund tavaliselt ega tasast maad, kus suusatada. Üks suusa-o võistlus aastas ikka korraldatakse. See toimub tavaliselt ühes ja samas kohas.

Rattaorienteerumine on veidi populaarsem. Ala harrastatakse rohkem kahes piirkonnas: pealinnas Wellingtonis ja Lõunasaare

Kui palju erinevaid o-võistlusi aastas korraldatakse?

Võistluste koguarv sõltub sellest, kui suuri või väikeseid võistlusi kokku lugeda. Paljud kohalikud võistlused on väga väikesed, osalejaid alla 100. Suuremaid võistlusi on aastas 6–7.

Korraldatakse area champse (piirkondlikud mitmepäevajooksud), näiteks igal aastal toimuvad *Wellington Champs*,

Bryn Davies ja Piret Klade Waitangi võistlusel 2008

Foto: Jamie Stewart

* **Netball** on põhiliselt naiste poolt harrastatav pallimäng, mille väljamõttelejaks oli 1891. aastal ka korvpalli autor James Naismith. Võistlust peetakse kahe naiskonna vahel, kes püüavad vastase väravasse või "rõngasse" palli visata, et punkte koguda. Väljak on jagatud kolmandikeks ehk tsoonideks. Mäng algab sõduga kesktsoonist. Igal mängijal on oma kindel tegevus, sõltuvalt tema paiknemisest väljakul ning ta kannab ka vastavat märget rinnal. Ainult väravaründaja ja lööja tohivad väravale pealelööke teha ja seda ka ainult siis, kui nad asuvad väravakaarest seespool. Ükski mängija ei või kauem kui kolm sekundit palli oma valduses hoida (Vikipeedia).

Auckland Champs, Otago Champs ja South Island Champs. Lisaks neile toimub NZ Champs. Viimatinimetatud võistlus toimub igal aastal lihavõtete ajal ja joostakse sprinti, tavarada, lühirada ja teadet. Igal aastal juuni alguse nädalavahetusel toimuvad Queens Birthday (eesti keeles kuninganna sünnipäeva) võistlused.

Kas sealkandis peetakse regionaalseid jõukatsumisi nagu meil on Balti MV?

Jah, Uus-Meremaa ja Austraalia vahel korraldatakse kaks korda aastas eliitklasside võistlejatele nn sõpruskohtumisi (inglise keeles *test matches*) ja iga kolme aasta tagant toimub test match, kus võisteldakse klassides MN10 kuni M80.

Mitu uut o-kaarti tehakse aastas?

Keskmiselt 3–4.

Kas Uus-Meremaal kehtib igameheseadus või vajatakse seal omaniku luba tema maale/metsa minekuks?

Enamik metsadest on eraomandid ja “metsa” minekuks on vaja maaomaniku luba. Mets on jutumärkides, kuna metsa on siin suhteliselt vähe. Tavaliselt jookseme ikka karjamaal.

Kes on Uus-Meremaa parimad orienteerujad?

Läbi aegade parim nais-orienteeruja on Tania Robinson ja parim meesorienteeruja Chris Forne (parim tulemus 17. koht tavarajal, MM 2009, ühtlasi kahekordne seiklusspordi maailmameister). Naiste parimad MM-i kohad on: 10. Katie Fettes (1991) ja 11. koht Lizzie Ingham (2011). MM-i teatejooksu parim koht on 1991. aastal saavutatud 11. koht koosseisus Alistair Landels, Greg Barbour, Rob Jessop ja Bill Teahan.

Kas Uus-Meremaal on oma Orienteeruja ajakiri või leht?

Aastas korra ilmub raamat ja erinevad piirkonnad annavad paari kuu tagant välja kohalikke paarileheküljelisi ajakirju. Orienteerumisfoorum on siin ka: www.maptalk.co.nz ja seal arutatakse igasugustel teemadel. See on põhikoht, kust leida võistluste nimekirju jms.

Kui palju teatakse Uus-Meremaal Eestist ja Eesti orienteerumisest?

Teatakse suhteliselt palju, sest olen kõvasti reklaami teinud!

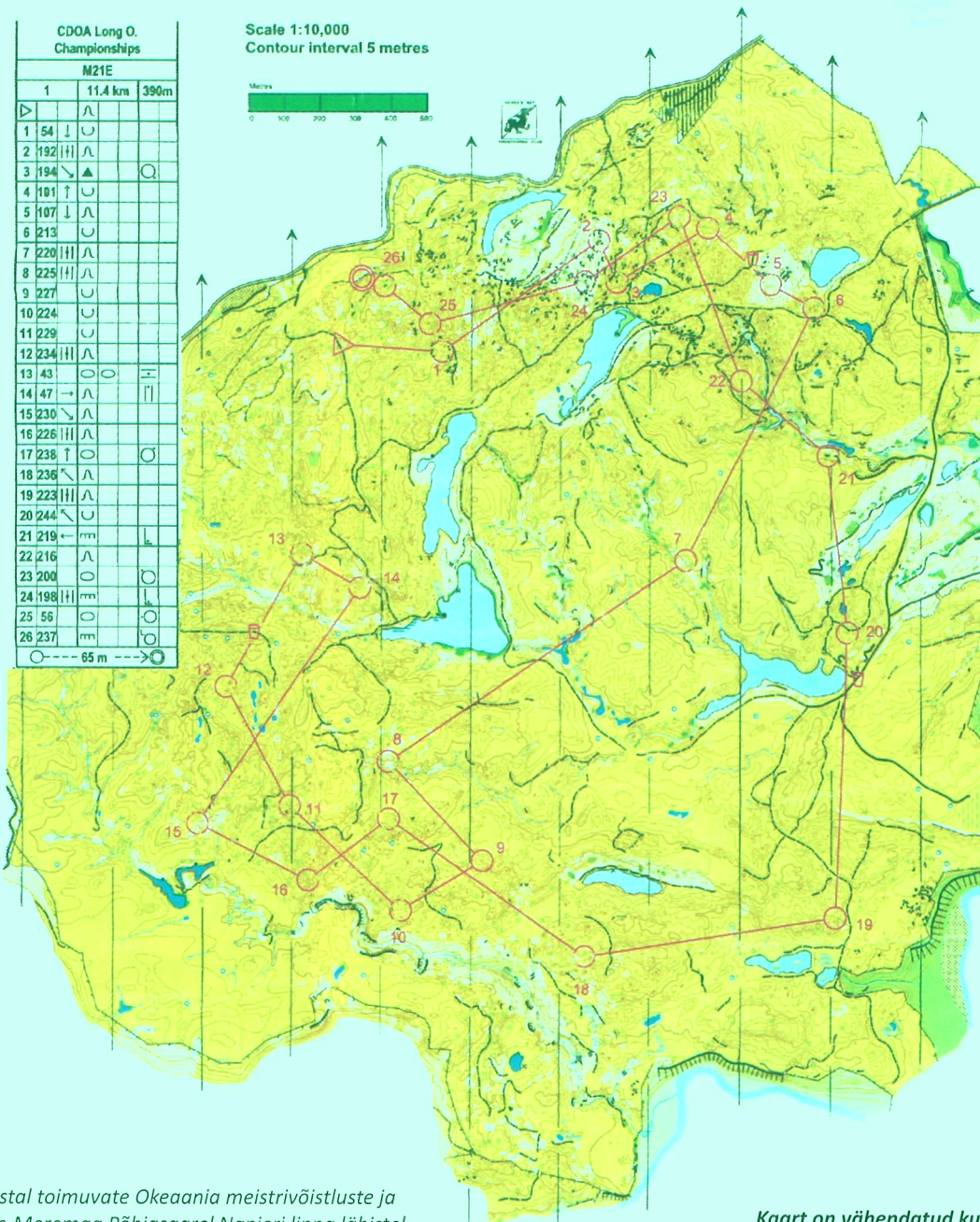
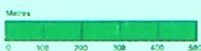
THE SLUMP

June 2013 Orienteering Map

Tecc Ecuble, October 2007
CDOA Long O. Championship

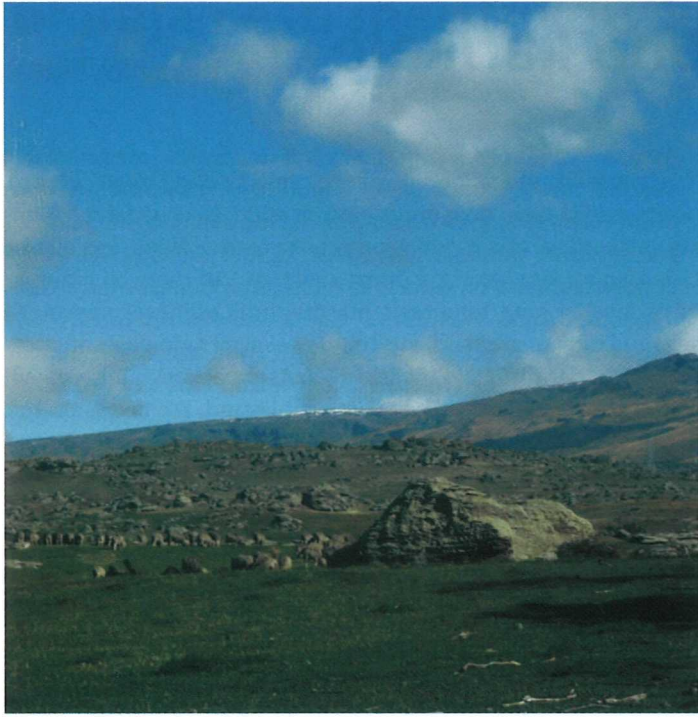
CDOA Long O. Championships			
M21E			
	1	11.4 km	390m
1	54	I	U
2	192		Λ
3	194	▲	○
4	191	T	U
5	107	I	Λ
6	213	U	U
7	220		Λ
8	225		Λ
9	227	U	U
10	224	U	U
11	229	U	U
12	234		Λ
13	43	○	○
14	47	→	Λ
15	230	Λ	Λ
16	226		Λ
17	238	T	○
18	236	Λ	Λ
19	223		Λ
20	244	U	U
21	219	←	mm
22	216	Λ	Λ
23	200	○	○
24	198		mm
25	56	○	○
26	237	mm	mm

Scale 1:10,000
Contour interval 5 metres

The Slump, 2013. aastal toimuvate Okeania meistrivõistluste ja MK-etapi maastik Uus-Meremaa Põhjaasaarel Napieri linna lähistel

Kaart on vähendatud kujul

Uus-Meremaa 2010. aasta meistrivõistluste tavaraja maastik

Uus-Meremaa orienteerumismaastikke kommenteerib Lauri Leppik:

Uus-Meremaa on suurepärane paik matkamiseks, pakkudes hulgaliselt võimalusi nautida saarte eripalgelist ilu. Orienteerumisvõimalustega on lood kasinamad. Rannikuäärsetel laugematel nõlvadel segavad o-tegevust loendamatud lamba- ja veisekarjad ja neid ümbritsevad elektritarad. Lammastele ülejõu käivad nõlvad pole paraku jõukohased ka orienteerujatele. Karjamaadeks ümberkujundamata loodusladel on kohalik taimkate valdavalt läbimatu. Nii toimub suur osa o-tegevusest kas linnalähedastes parkides või istutatud männikutest.

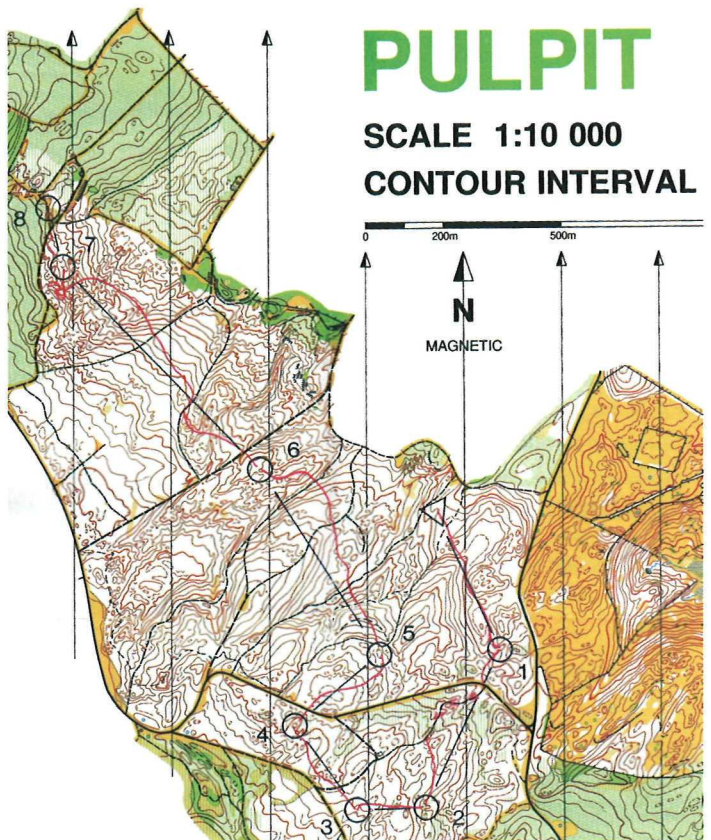
2002, meie esimesel Uus-Meremaa reisil osalesime kohalikel veteranide mängudel, kus ühe alana oli kavas ka orienteerumine. Muljed kahepäevasest võistlusest on värvikad. Esimesel päeval kulus ca 2 km pikkuse raja läbimiseks linnalähedases pargis 1:5800 mõõtkavas kaardil üle 40 minuti. Tumerohelises põõsastikus liikumisvõimalusi otsides õnnestus ühte teravaokkalisest põõsapuhmaste sisse saada, kuid väljapääs oli väga valus ja verine. Lootes ühel etapil pääseda kergemalt, põigates päästvale põlluservale, tormasin kaardil kajastamata elektrikarjusesse. Saadud jõmakas võttis tükiks ajaks oimetuks ja õige mitu minutit mõtlesin kannul istudes elu üle järele. Järgmisel päeval, teises linnalähedases pargis, läbis rada surnuaeda ja paar punkti olid päris haudade vahel. Kadunukestel oli tõenäoliselt hea meel, et keegi neid vaatama tuli.

2010, rogaini MM-i soojenduseks osalesime Lõunasaare meistrivõistlustel. Esimese päeva tavarada pakkus piisavalt tõusumeetreid. Esimene pool rajast kulges reljeefsel lagedal karjamaal, teine pool istutatud pikaokkalisest männikus, kus nõlvi kattis paks ja libe okkakiht, nõudes kohati neliveo sisselülitamist. Teise päeva lühirada pakkus kontrastselt erinevat kogemust - looduslikus matagouripõõsastikus minilagedate labürindis tuli tabada õigeid lagedaid ja põlvkõrgusi kive.

Väljavõte Sixten Silla 1994. aasta treeningpäevikust. Jutt käib Aucklandis toimunud maailmakarika etapist.

"MK-sarja avaeapp. Olen parajalt närvis. Ent algus sujus hästi kuni 7. KP-ni, kus kogunes u 4 min ulpimist nõlval - olin allpool kui arvasin. Edasi kaardivahetus ja siis läks asi ekstreemseks. Metsikult tihe mets ja järsud nõlvad. Kuni 15. KP-ni liikusin siiski enam-vähem normaalselt. Seal lõputu ulpimine džunglis (u 6-7 min). Oleks pidanud täiesti ringi jooksma. Edasi hakkasingi igal pool, kus vähegi võimalik teid mööda ringi jooksma. Raja lõpuks jäin võssa nii kinni, et tegin suure ja rumala haagi sisse. Selle jooksuga sain siiski veel 15. koha! Ajad tulid ülisuured: eeldatav võitja aeg oli 90 minutit, võideti aga 104-ga! See oli omakandimehe Alistair Landelsi suurpäev."

Kaart on vähendatud kujul

Võrukate võistlusreis Arona karikale

Sarmite Sild, OK Võru treener

Mai alguses toimunud esimene EST-LAT liiga võistlus sai edukalt selja taha ja juba nädala pärast sõitsime väisama lätlaste ja loomulikult ka eestlaste jaoks täiesti uut maastikku Läti kultuuriloolises kandis Jaunpiebalga lähedal.

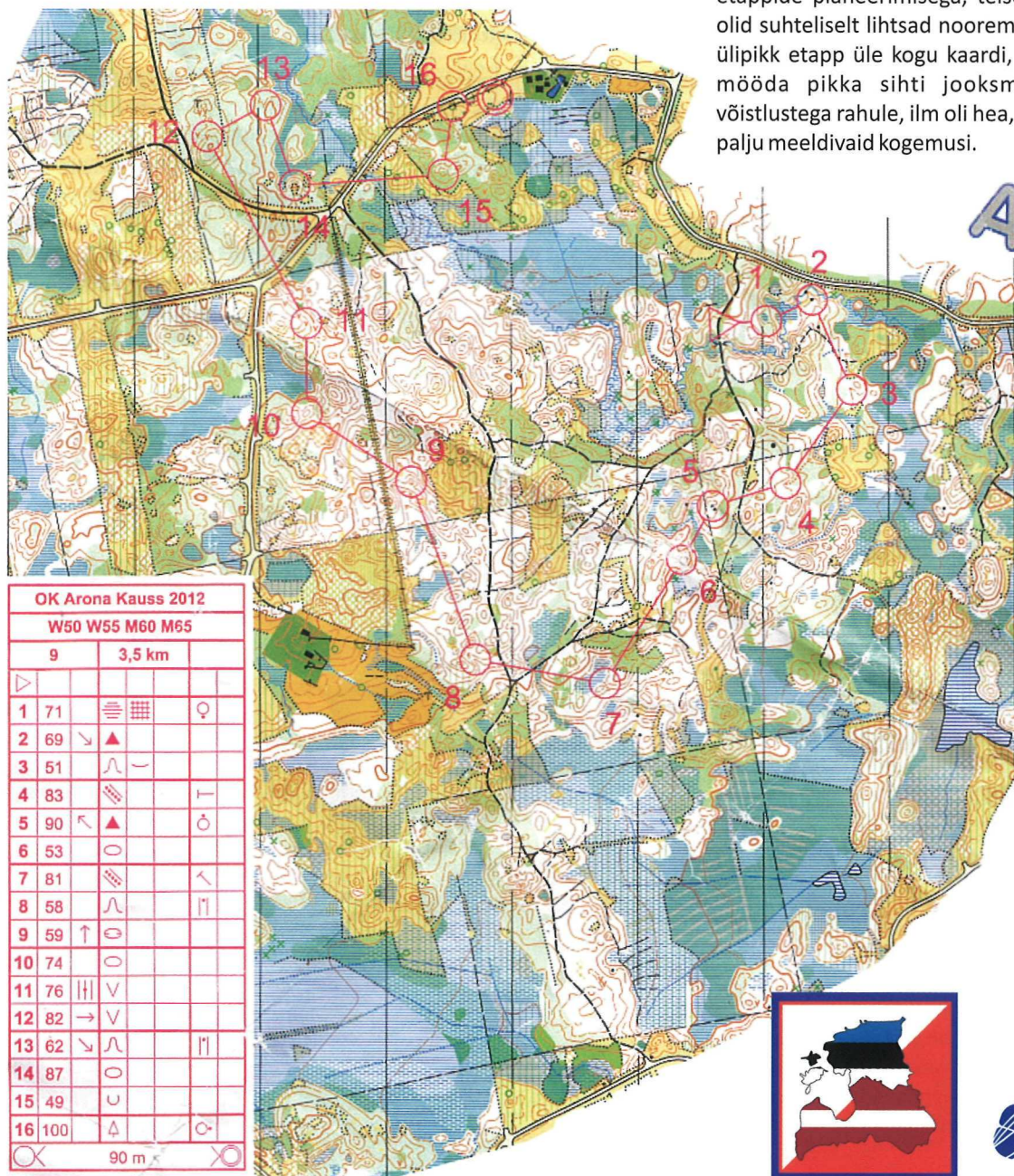
Kaartide näidised midagi head ei lubanud – jälle Lilli-sarnased sood, saared ja raiesmikud. Oh! Siiski oli minek kindel ja treeneril oli veel ka salajane eesmärk: tutvuda lõunanaabritest konkurentidega, sest kohe-kohe on tulemas Balti matš, kus mitmed Võru klubi noored osalevad. Konkurente peab tundma, mitte neid kartma.

Nii suundusime stardi poole, südames Lilli metsade mälestused ja valmisolek ronida, sumbata ja hüpata... Juba esimeste minutitega sai selgeks, et midagi sellist ette ei tule, vähemalt mitte sel moel, kui ootasime, iga järgmise punktiga muutus rada järjest meeldivamaks.

Esimesed emotsioonid pärast finišit olid kõigil ülimalt positiivsed ja need pole muutunud ka nüüd, kaks nädalat hiljem, kui veelkord sai tõstatatud Arona karika teema. Need, kes olid ka Lillis käinud, kinnitasid kui ühest suust, et Läti mets oli lihtne ja hästi joostav ning tehniliselt huvitav, eriti esimesel päeval. Ei seganud isegi raiesmikud, mis teisel päeval nii mõnelegi vanemas noorteklassis võistlejale tõelist väljakutset pakkusid. Teise päeva MN14 klasside rajad olid aga üllatavalt lihtsad. Kui tavaliselt ikka kurdetakse raskete radade üle, siis sel korral oli vastupidi: noored ei olnud rahul just liiga lihtsate punktidega, mis asusid teede ristmike lähedal kohe tee kõrval. Seda oli treenerina tore kuulda, järelikult nende arengutase ning Ilves-3 karastatud vaim ja keha nõuavad uut taset.

Igal rajameistril on oma käekiri ja seda oli tunda ka Arona karika radadel.

Esimese päeva rajameister paistis silma ühepikkuste etappide planeerimisega, teise päeva rajameistri eripäraks olid suhteliselt lihtsad nooremate laste rajad ja noormeeste ülipikk etapp üle kogu kaardi, mis sisuliselt lahenes lihtsate mööda pikka sihti jooksmisega. Kokkuvõttes jäime võistlustega rahule, ilm oli hea, seltskond oli sõbralik ja saime palju meeldivaid kogemusi.

ARONA

Foto: Külli Leola

N14 vanuseklassis võidutses OK Võru tüdruk Kristiina Himma

Linking Estonia and Latvia
Part-financed by the European Regional Development Fund

Lühiraja Eesti meistrivõistlused Rutu mägedes

Mihkel Järveoja

Selle aasta esimesed orienteerumisjooksu Eesti meistrivõistlused toimusid 2.–3. juunil Viljandimaal Rutu mägede maastikul, mis paikneb Sakala kõrgustiku kõrgeimas osas (Rutu mägi – 146 meetrit ü.m.p). Kuigi Alar Aabram väitis pärast võistlust puhvetilaua taga, et on seal lapsena orienteerunud ja isegi võistlusel osalenud, oli ametlikult tegu maastiku esmakaardistusega. Rutu mägede vahetusse lähedusse jääb Küti mets, kus 2002. aastal joosti Eesti MV tavarada. Seekord jagati Sakala kõrgustikul esimesel päeval aga lühiraja ja teisel päeval noorte ning veteranide teate medaleid.

Korraldajaklubi OK West ja rajameister Ville Vinkel olid ette valmistanud põnevad ja nõudlikud rajad, mis pakkusid vaheldust ja olid füüsiliselt väga nõudlikud. Hoovihm ja jahe ilm lisasid raskele üritusele veel omapoolse emotsionaalse kvaliteedimärgi. Tõeline orienteerumisvõistlus!

Orienteeruja ajakiri pakub teile sellest võistlusest meeste põhiklassi võitja ja selle ajakirjanumbri kaanepoisi Timo Silla (OK Võru) rajaanalüüsi. Õppige meistritelt ja nende vigadest, kui nad juhtuvad neid tegema.

Kes on värske Eesti meister Šárka Svobodná?

Naiste põhiklassi võistlus lisas ajalooraamatutesse kaks täiesti uut medaliomanikku. Kui oma esimese naiste põhiklassi medali saanud Eleri Hirv (OK Võru) on orienteerumisringkonnale juba tuttav nimi, siis kes on võõrapärase nimega kuldmedali omanik Šárka Svobodná (SK 100)?

Šárka on tegelikult hoopis tšehhitar, kes tuli kevadsemestriks Tartu ülikooli vahetusüliõpilaseks ja liitus Eesti orienteerumisklubiga SK 100. Ta on Tšehhi orienteerumiskoondise liige ja 2007. aasta juunioride maailmameistrivõistlustel Austraalias võitis ta sprindis hõbemedali. Oma parimateks saavutusteks hindab ta aga hoopis 2010. aasta täiskasvanute Euroopa MV tulemusi Bulgaarias (lühirajal 11-nes, sprindis 15-nes ja tavarajal 16. koht).

Sel aastal on ta osalenud mitmetel Eesti orienteerumisvõistlustel ja nii mõnigi mäletab tema elu esimest öist jooksu Jüriöö, mis küll liidripositsioonilt metsa minnes kahjuks ebaõnnestus. Esimesed muljed Eesti võistlustest sai ta aga hoopis suusaorienteerumises. "Osalesin suusa-o Põlva MV-l Piusal ja imestas, et põhiklassides kasutati GPS-jälgimist, kuigi osavõtjaid oli väga vähe. Üllatavalt professionaalne lähenemine," kiidab Šárka Värska OK Peko võistluskorraldust. Teise meeldiva asjana toob ta välja Eesti päevakute süsteemi: "Teie süsteem on palju lihtsam ja toimib paremini kui sarnastel võistlustel Tšehhis. Pole vaja eelnevalt ennast registreerida, saab ise endale sobiva raja joonistada - see kõik teeb orienteerumas käimise mugavamaks. Prahas, kus ma elan, võetakse taolisi treeningüritusi (päevakuud - toim) liiga tõsiselt - eriti teevad seda just korraldajad, mistõttu peavad ka osalejad vaevama oma pead keeruliste haldusprobleemidega (eelregistreerimine jms)."

Eesti maastike juures häirivad Šárkat kõige rohkem ümber kukkunud puud, kuid ta tunnistab, et ei pea seda nähtust eestlaste süüks. "Üldiselt mulle Eesti halva nähtavusega maastikud, kus kõrgete mägede asemele tuleb läbida füüsiliselt pea sama nõudlikke soid, meeldivad. Peaaegu kõik maastikud ja rajad, kus olen sel aastal osalenud, on olnud põnevad. Ma ei tea, võib-olla on

Foto: Petr Kaderávek

Šárka Svobodná

see ainult selle pärast nii, et minu jaoks on kõik lihtsalt uudne ja teistmoodi kui Tšehhis," arvab ta. Senini on kõige rohkem meeldinud talle Kõpu maastik Hiiumaal, kus ta naiste põhiklassis võitis ka Suvejooksu. "See maastik oli nii ilus, et mul oli isegi kahju seal joosta, oleksin tahtnud niisama ringi vaadata ja nautida!"

Eesti meistrivõistluste Rutu mägede maastikku ei saa aga Šárka lemmiku Kõpuga kuidagi võrrelda. Ometi võitis ta ka siin pea minutise eduga Eleri Hirve ees. "Ma teadsin, et kui ma ei tee rumalaid vigu (mida ma tihti kipun tegema), saan hea koha. Sundisin ennast jooksma aeglaselt ja pidevalt jälgima oma asukohta," selgitab ta oma taktikat võistluse ajal. Šárka ei teinud veatut jooksu ja just raja lõpuosas, mis orienteerumistehniliselt oli lihtsam, tulid keskendumisprobleemide tõttu sisse mitmed vead.

"Olles hiljem kodus oma liikumisteed analüüsinud, sain aru, et mul oli üpris palju õnne. Mitme punkti piirkonnas olin minemas veale, kuid õnn päästis mu," võtab Šárka oma jooksu kokku. Eks õnn tihti peale soosibki tugevamaid.

N21E 3,8 km 16KP 128m tõusu

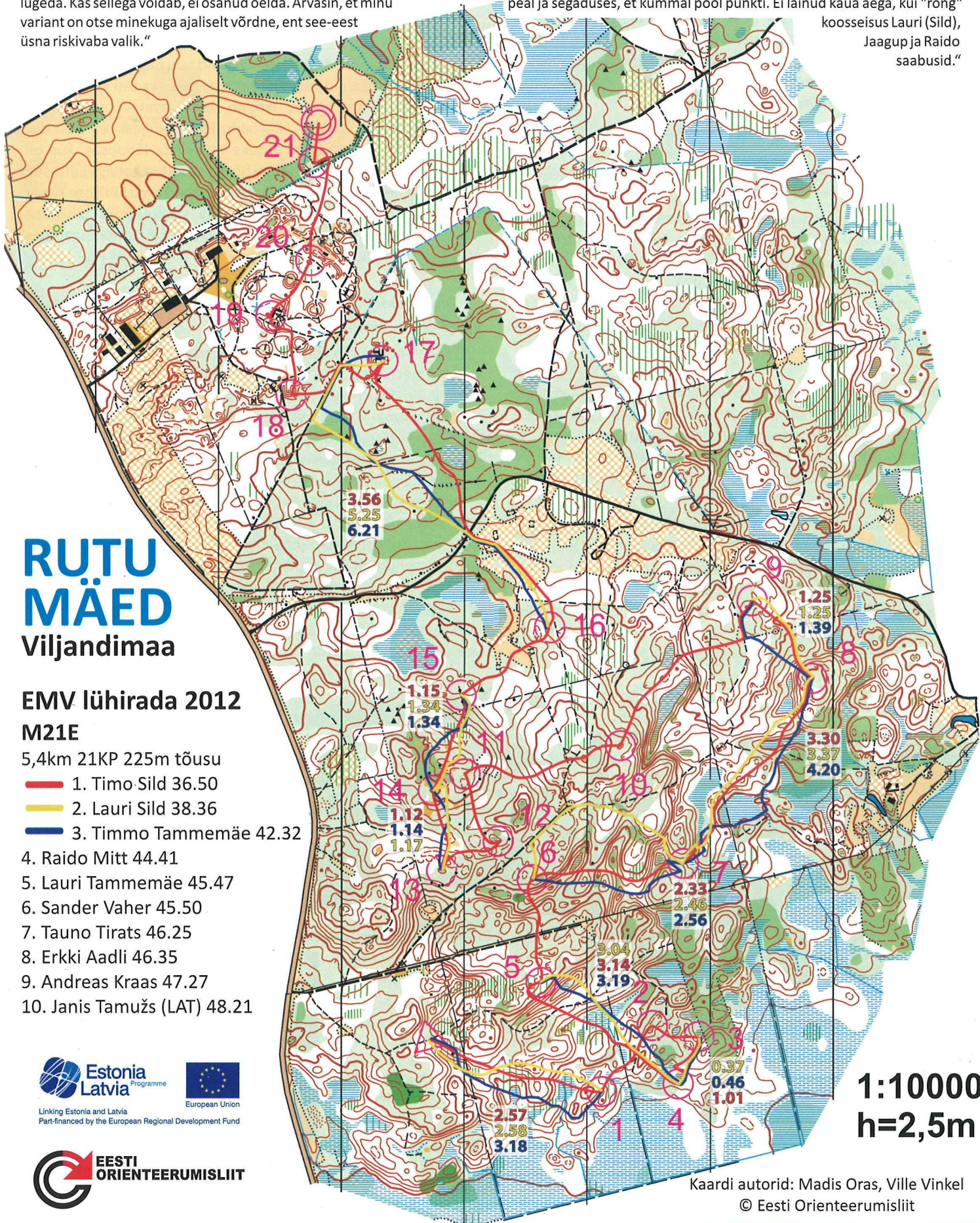
1. Šárka Svobodná (SK 100) 36.55
2. Eleri Hirv (OK Võru) 37.49
3. Elo Saue (OK Ilves) 37.50
4. Kirti Rebane (SK Saue Tammed) 40.19
5. Maret Vaher (OK Põlva Kobras) 41.59
6. Triin Aedmäe (OK Põlva Kobras) 45.00
7. Adele Puusalu (OK Põlva Kobras) 45.05
8. Liina Haldna (SK 100) 45.54
9. Merike Vanjuk (OK Kape) 46.15
10. Piibe Tammemäe (SK 100) 50.01

Lauri Sild etapist 6-7

“Viimasest füüsiliselt heast jooksust oli möödunud tervelt kuu aega, mistõttu oli mul terve raja vältel jooksmisega nii palju tegemist, et kaardi ettelugemine oli raskendatud. Täpselt nii oli ka enne 7. etappi, kus võtsin planeerimiseks julgelt viieks sekundiks aja maha. Eesootavad järsud nõlvad ja roheline kaardipilt töotasid palju mahalangenud puid, mistõttu otsustasin minna kindla peale ringi ja samal ajal üritada ka kaarti ette lugeda. Kas sellega võidab, ei osanud öelda. Arvasin, et minu variant on otse minekuga ajalisel võrdne, ent see-eest üsna riskivaba valik.”

Timmo Tammemäe etapist 16-17

“16. punktiks olin varem kinnipüütud Raido (Mitt) ja Jaagupi (Truusalu) maha raputanud. 17. KP oli juba kaardilt vaadates veohtlik, kuna enne punkti on 500 m rohelist ja suure tõenäosusega ujuvat maastiku. Otsustasin minna suunaga ja tabada poolel teel sood. Sood ei leidnud, küll aga leidsin okastraadi, kuhu sisse joostes tegin kukerpalli. Kompassile enam mitte nii suurt rõhku pannes olin järgmine hetk tee peal ja segaduses, et kummal pool punkti. Ei läinud kaua aega, kui "rong" koosseis Lauri (Sild), Jaagup ja Raido saabusid.”

RUTU MÄED

Viljandimaa

EMV lühirada 2012

M21E

5,4km 21KP 225m tõusu

- 1. Timo Sild 36.50
- 2. Lauri Sild 38.36
- 3. Timmo Tammemäe 42.32
- 4. Raido Mitt 44.41
- 5. Lauri Tammemäe 45.47
- 6. Sander Vaher 45.50
- 7. Tauno Tirats 46.25
- 8. Erkki Aadli 46.35
- 9. Andreas Kraas 47.27
- 10. Janis Tamužs (LAT) 48.21

1:10000
h=2,5m

Kaardi autorid: Madis Oras, Ville Vinkel
© Eesti Orienteerumislit

EOL Open – üks tõeliselt piiriülene võistlus

Sixten Sild, EOL Openi peakorraldaja, OK Võru
Markus Puusepp, EOL Openi rajameister, OK Võru

Esimesel juunil pidasid Eesti ja Läti orienteerujad maha tõeliselt piiriülese orienteerumisvõistluse, kui EST-LAT liiga raames toimus linnasprint kaksiklinn Valga-Valkas. Pidevat vihma trotsides sprintisid 220 võistlejat läbi mõlema linna südame kulgenud radadel.

Piirilinnade planeeringut iseloomustab avaliku ruumi suur osakaal, tänu millele on seal rohkeid teevalikuvariante ning ka Valga-Valkaga hästi tuttavad võistlejad avastasid rajal palju uut ja üllatavat.

Võistluse eel jagati kohalikele huvilistele ka orienteerumise algõpetust. Päev hiljem samas kohas toimuvaks Xdreamiks valmistuv kohalik linnavalitsuse võistkond sattus seal nii hoogu, et läbis lisaks õpperajale ka edukalt avatud raja.

Naiste põhiklassis noppis võidu alles 16-aastane Läti noortekoondise liige Sandra Grosberga Cesisest, kes edestas Valmiera neidu Līga Valdmanet 26 ja Eleri Hirve Võrust 67 sekundiga.

Meeste võistlusele sekkus vahepeal üks Valga maaomanik, kes sulges keset võistlust ootamatult ühe võistlejate jaoks olulise jalgvärava. See väike viperus avaldas mõju muuhulgas ka kolmandaks tulnud Kenny Kivika (OK Ilves) tulemusele, kuid ei rikkunud õnneks võistlust tervikuna. Võidu pälvis Timo Sild (EKJ SK) Läti koondise mehe Artūrs Pauliņš'i ees.

Rajameistrile tegi veel tuska teinegi värav, mis samuti vahetult võistluse eel suleti, kuid õnneks oli tegemist tupikusse viival teel oleva väravaga ning punkti tõstmise sellest ettepoole ei muutnud teevalikuid ega raskendanud KP leidmist. Linnasprindi korraldamine tundub esmajoones lihtne, kuid esile kerkib ohtralt metsas olematuid probleeme – sulguvad väravad, kaduvad punktid, liikluse sulgemine jne – pikk nimekiri, mis vajab omaette käsiraamatut.

Hetki vihmases võistluspäevast

Fotod: S. Märis Stabiņš

1 N12 kiireimad Azimuts OK-SmBJSS'st: Elina Skopane (156; 2. koht) ja Agnija Caune (154; 1. koht).

2 M21E: 1. Timo Sild (EKJ SK); 2. Artūrs Pauliņš (Azimuts - Smiltene)

3 Lõpuspurtime: Elina Skopane (nr 156, N12) ja Ilgvars Caune (nr 50; M14, Azimuts OK-SmBJSS)

4 M16 esikolmik: 1. Janek Piirisild (Võru); 2. Vadim Shved (SRD) 3. Valdemārs Nulle (Azimuts OK-SmBJSS)

Naiste põhiklassi võitja Sandra Grosberga (vanuselt juunior) kommentaar:

Lätis ei ole sprindivõistlustel selliseid asju nagu spiiker, on-line punktid, näidiskaardid jms tavaliselt olemaski (ka Läti MV-I mitte). Kindlasti ei ole ma ainuke lätlane, kelle arvates see oli väga kõrgetasemeline võistlus. Korralduslikust küljest ei okskaksi midagi lisada ega kärpida. Ainuke asi – raja lõpuosas, kus oli joonistatud "läbipääs", ei saanud hästi aru sellest kohast, kuna see ei olnud maastikul tähistatud ja ma ei saanud oma lühikese kasvu tõttu kuigi kiiresti ja osavalt üle aia (planeeritud tähistuse paigaldus ununes – rajameister). Kuid võistlus jättis mulle igatahes väga positiivse mulje!"

Oma jooksu M12 klassi 1,57km pikkusel rajal kommenteerib võitja Markus Harald Pais OK Westist:

Enne jooksu ma võistlusele väga palju ei mõelnud, lootsin vaid kergelt rada ning et saaksin oma konkurendile Kaarel Vesilinnule (SRD SK) ära teha. Samuti mõtlesin sellele, kuhu panna ID-kaart (kuna võistlus ületas Eesti-Läti riigipiiri, oli vastavalt seadustele isikut tõendava dokumendi kaasaskandmine kohustuslik – toim.) kuid ei leidnud sobivat kohta.

Kui ma poleks esimese punktiga viga teinud (kaotus parimale ajale 17 sek – toim), oleks kõik olnud väga hästi. Mulle meeldis eriti etapp 5. punkti, kus keskel oli keeluala ning sellest sai mõlemalt poolt mööda minna. Oleksin tahtnud keskelt minna, aga sealt ei tohtinud. Kui lätlane (Pauls Alberings, ZVOC – toim.) lõpetas, kartsin, et ma ei võidagi, kuid tema aega nähes olin õnnelik (Markus võitis Pauli 2 sekundiga – toim.) Tänavusel hooajal loodan võita kõik võistlused M12 klassis, nii EST-LAT liiga, edetabeli jm võistlused.

Valga-Valka orienteerumiskaart

Valgamaa-Valka suurvald

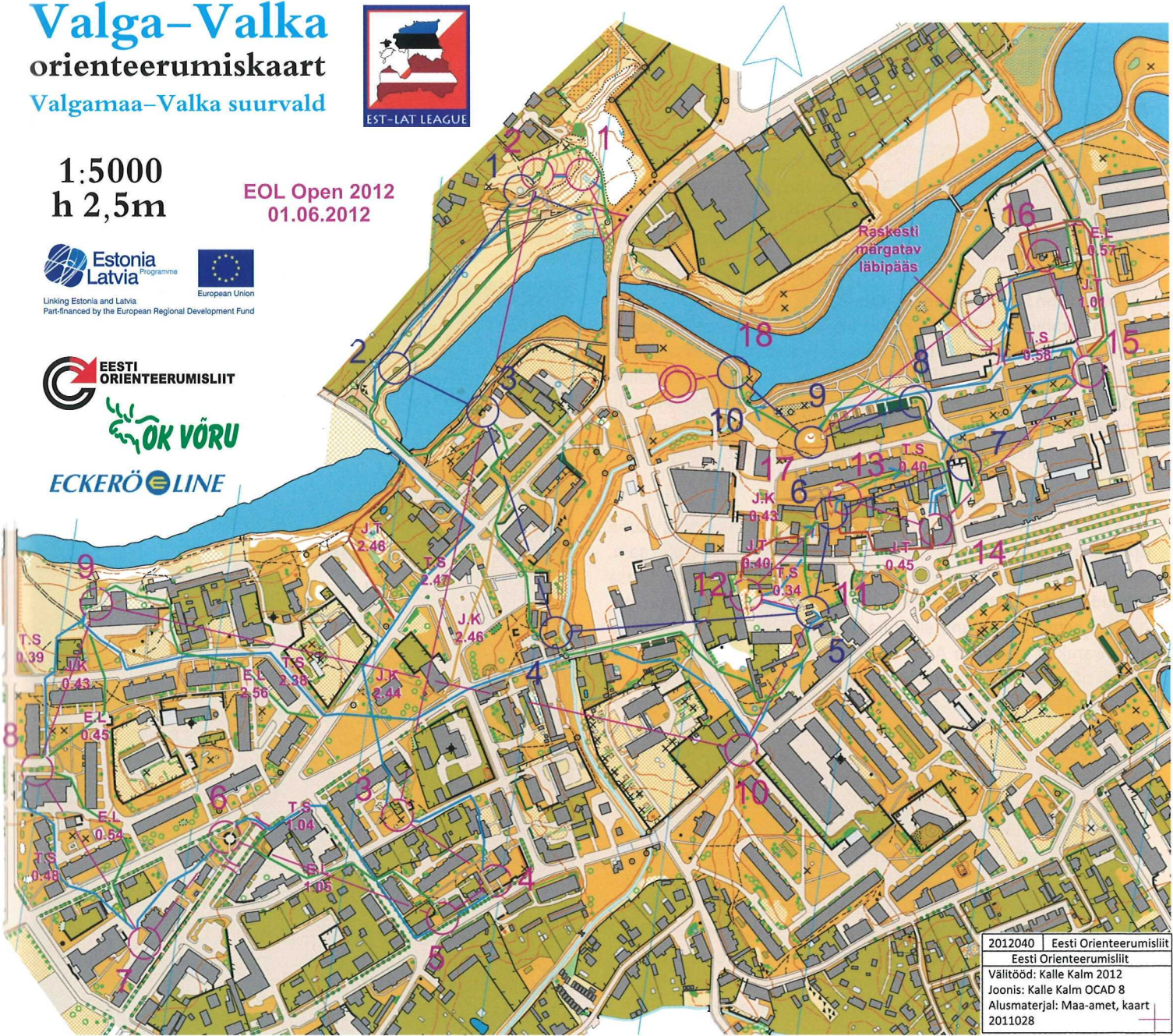

1:5000
h 2,5m

EOL Open 2012
01.06.2012

Linking Estonia and Latvia
Part-financed by the European Regional Development Fund

2012040 | Eesti Orienteerumislit
Eesti Orienteerumislit
Välitööd: Kalle Kalm 2012
Joonis: Kalle Kalm OCAD 8
Alusmaterjal: Maa-amet, kaart
2011028

M.H. Pais (M12)

E. Lakis (M21E)

T. Sild (M21E)

J. Tamužs (M21E)

J. Kūms (M21E)

Tulemused

M21E - 3590m 18KP

1. Timo Sild (EKJ SK)	EST	00:16.09
2. Artūrs Pauliņš (Azimuts - Smiltenes)	LAT	00:16.24 +0:15
3. Kenny Kivikas (Ilves)	EST	00:16.43 +0:34
4. Jānis Tamužs (Auseklis)	LAT	00:17.01 +0:52
5. Jānis Kūms (Ape-Alūksne OK)	LAT	00:17.16 +1:07
6. Kaur Kase (Võru)	EST	00:17.21 +1:12
7. Edgars Lakis (Auseklis)	LAT	00:17.38 +1:29
8. Marek Karm (KEKRSK)	EST	00:18.34 +2:25
9. Zigmaris Gailis (Auseklis)	LAT	00:19.00 +2:51
10. Daniel Vasser (Kobras)	EST	00:19.13 +3:04

W21E - 3170m 15KP

1. Sandra Grosberga (OK Meridiāns)	LAT	00:19.09
2. Līga Valdmane (ZVOC)	LAT	00:19.35 +0:26
3. Eleri Hirv (Võru)	EST	00:20.16 +1:07

M12 - 1570m 10KP

1. Markus Harald Pais (West)	EST	00:11.21
2. Pauls Alberings (ZVOC)	LAT	00:11.23 +0:02
3. Kaarel Vesilind (SRD)	EST	00:11.28 +0:07
4. Rihards Krūmiņš (OK Alnis-JNSC)	LAT	00:11.42 +0:21
5. Frīcis Spektors (Kāpa)	LAT	00:12.25 +1:04
6. Toms Turks (Kāpa)	LAT	00:12.45 +1:24

Eleri Hirv

Kaari Simson

Maret Vaher

D35, OK Ilves

Sünniaeg: 12. detsember 1977

Elukoht: Tartu, Supilinn

Perekond: abikaasa Egert, lapsed Eik Martin (12) ja Mia Laura (8)

Haridus ja töö: Tartu Ülikoolist bakalaureusekraad politoloogias, kõrvalerialadena psühholoogia ja avalik haldus, magistrakraad konverentsitõlkes ja enamik teadmisi ilmselt hoopis eluülikoolist. Töökoht Playtech Estonia OÜ, Playtechi Eesti üksuste juht.

Milline on Sinu tavaline tööpäev?

Juhin rahvusvahelise IT korporatsiooni Eesti arendusüksusi: Tartu ja Tallinna kontorite peale kokku läheneb meie töötajate arv 600-le ja on seega arviliselt Eesti suurim IT ettevõtte. Tavaline tööpäev on suhteliselt ebatavaline, aga kindlasti sisaldab see palju suhtlemist: erinevate inimeste ja tiimidega nii kohalikul tasandil, korporatsiooni tasandil kui ka ettevõttest väljapoole.

Sina ja orienteerumine?

Kivikate orienteerumisdünastia võsuna algas minu suhe orienteerumisega juba enne seda, kui ma jalad alla sain. Võistluste korraldamisel on juba pisikesest piigast peale kaasa löödud – ikka vastavalt sellele, milleni võimed küündinud on. Alguses pigem lilleneiuna, siis juba raadioga metsast infot andes ja päris varakult pistis isa Arvo mulle juba ka mikri pihku. Nii ma olengi päris palju o-võistlustel kommentaatori rolli täitnud, nii väiksematel kui ka Eestis peetud rahvusvahelistel tiitlivõistlustel. Ise on o-rajal käidud nii jala, suuskadel kui rattaga-kanuuga-rulluiskudel, nii päeval kui öösel, nii sporti tõsisemalt võttes kui ka harrasatajana. Kuna ja kus see esimene võistlus olla võis, see enam ei meenu.

Alates 14. eluaastast olin juba Eesti juunioride koondises nii orienteerumises kui suusaorienteerumises. Rahvusvahelistelt tiitlivõistlustelt mul väga säravat tulemust ette näidata ei ole, küll aga on terve karbitäis EMV-i noorteklasside medaleid, Baltimaade MV-i noorte kuldmedal ja ka Jüriööjooksu võitjavõistkonnas olen korduvalt olnud. Olen pidanud nii Ilvese klubi presidendi kui ka noortetreeneri ametit – vennapoeg Kenny oli noorim, kes minu treeninglaargritest osa võttis ja tema teeb juba tegusid meesteklassis. Päris mitu viimast aastat on minu prioriteetid olnud mujal ja orienteerumisega puutun kokku vaid päevakul käimise tasemel.

Fotod: 4 x erakogu

Anu Åkerman (Annus), Mirja Virve (Randoja), Kaari Simson (Kivikas), Lilian Noormets (Värton) juunioride MM-il Belgias 1997.

Playtechi o-üritus 23. mail 2012

Kirjeleda oma suurimat elamust seoses orienteerumisega!

Elamusi on orienteerumisega seoses küllaga! Alates sellest, kui väiksena tuli nii mõnigi kord märkesuusatamisel punktis loovaid lahendusi välja mõelda või mõnda suuremat kaasvõistlejat oodata, sest pliiatsid olid liiga kõrgele riputatud. Korraliku elamuse on jätnud Ilvesteate telklinnakud kui 1980. aastate lõpul see 4000 võistlejat kõige peredega metsa alla endale pesa tegid. Ka kõige kummalisema kulinaarse elamuse olen ma saanud ühel juunioride MM-il: soojad soolased makaronid magusa vahukoorega. Kui ma ei eksi, siis oli see Slovakkias. Veel sellel nädalal suudeti mind o-alaselt üllatada Playtechi kevadgrillil Eesti Lennundusmuuseumis, kus sai proovida nn pilvede peal orienteerumist.

Kõige rohkem on mulle tegelikult meeldinud ja elamust pakkunud aga hoopis öine orienteerumine – nii öösel metsas jooksmine kui pimedas teistele tiimikaaslastele kaasaelamine – selles on midagi nii mõnusalt müstilist ja nii mõnigi kord on tulnud selline oma tsoonis olemise tunne.

Kas Sinu suveplaanidesse kuulub ka mingi kindel orienteerumisüritus?

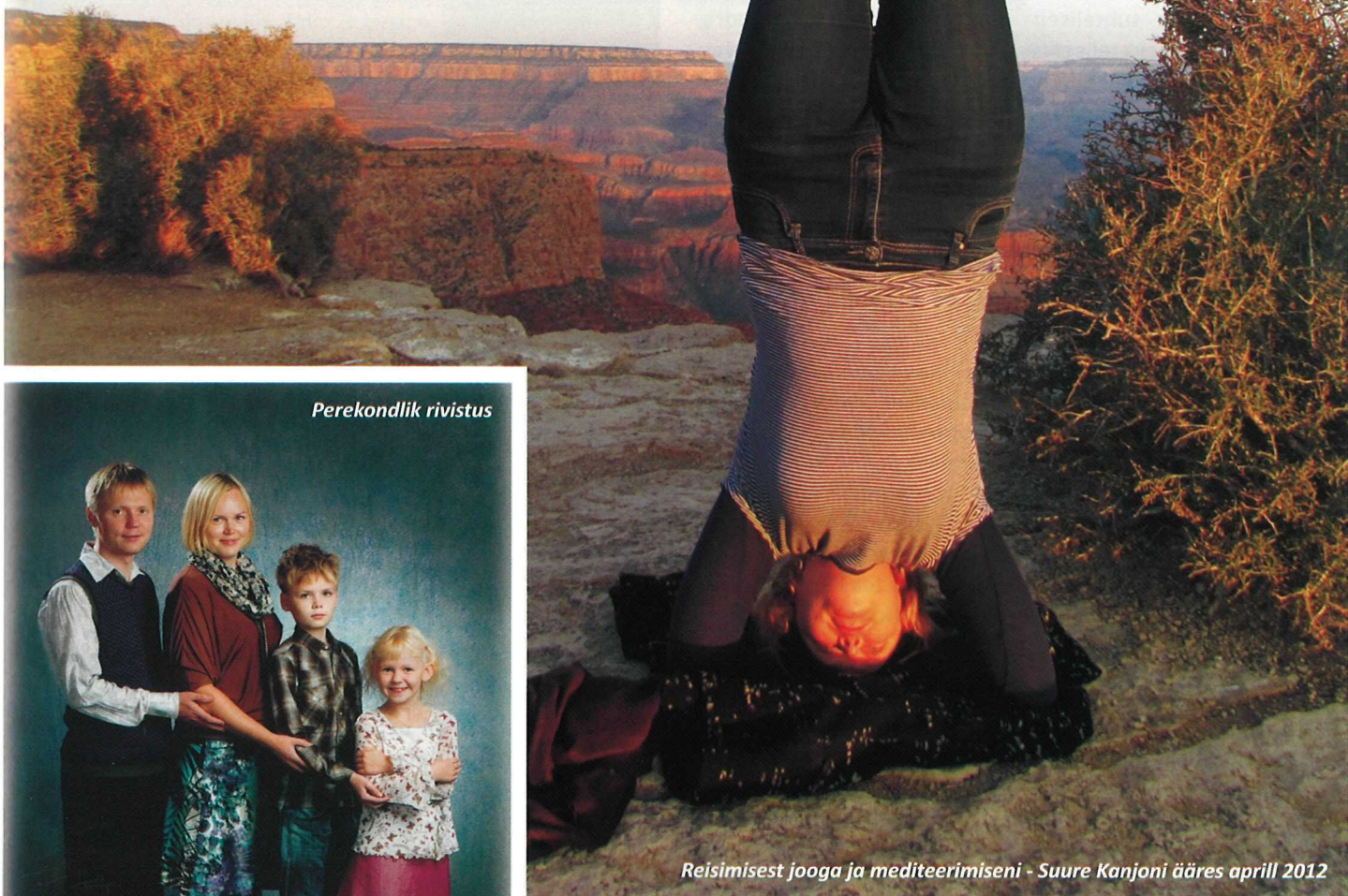
Kindlasti võtan alati osa Playtechi orienteerumisüritusest ;)

Kas ja milliseid harrastusi Sul veel on peale orienteerumise?

Huvisid ja harrastusi on mul mitmeid – investeerimisest (ulme)kirjanduse lugemiseni ja reisimisest jooga ning mediteerimiseni. Päris palju olen panustanud erinevatesse heategevuslikesse projektidesse ning kindlasti kuulub minu prioriteetide hulka minu pere. Ma nimetaks seda lühidalt lihtsalt mitmekülgseks eluks.

Mida pead oma elu tippsaavutuseks?

Kui tippudest rääkima hakata, siis oma kõige säravama tipu vallutasin juba 16-aastaselt, kui koos Priit Jaagandi, Norman Aasa, Ivar Mäeranna ja Karri Kukega läksime Eesti alpinismiajalukku kui esimesed eestlased Matterhorni (4478 m) tipus. Kui juba ajalooline tippsaavutus tehtud, siis võib rahulikult elamisele pühenduda, ilma et tingimata tippe taga ajama peaks ;)

Reisimisest jooga ja mediteerimiseni - Suure Kanjoni ääres aprill 2012

Perekondlik rivistus

Kas Sinu igapäevatöös ja orienteerumises on ühiseid jooni?

Nagu orienteerumises, nii ka ettevõtet juhtides tuleb pidevalt teha valikuid, et võimalikult kokkuhoidlikult ressursse kasutades võimalikult kiiresti sihtpunkti jõuda, aga erinevalt orienteerumisest on see rohkem tiimitöö.

25. Ilves-3 joosti Mulgimaa lõunaservas

Kersti Ehala

Aprilli viimasel nädalavahetusel peetud Ilves-3 mitmepäevajooks jõudis tänava oma 25. juubelinii, korraldajaks teadagi orienteerumisklubi Ilves. See tiptasemel radade ja kaartidega kevadine mõõduvõtmine on hinnatud võistlus nii tippjooksjate, harrastajate kui ka algajate hulgas. Klubi kodulehelt võib lugeda, et esimesel aastal (1987) oli stardis 712 võistlejat 25 klassis. Täna püüab startijaid poole vähem, kuid klasse 37, lisaks veel avatud rajad ja algajate

õpperada. Ka osalejate vanusepiir on aastatega nihkunud. Kui alguses olid noorimateks MN10 klassid, siis nüüd lippavad metsas nõõri toel 8-aastased ja nooremadki ning vanimateks klassideks ei ole enam N45 ja M50 (praegu tõesti imestaks, kui veteranide klassid nii noorelt lõppeks!), vaid N70 ja M75.

Inimtegevusest suhteliselt vähe mõjutatud Lilli-Tüandre mitmekülgse ja põneva reljeefiga maastik Karksi valla lõunaservas 5 km Läti piirist oli paljudele hooaja esimene võistluselamus ja EST-LAT liiga esimene osavõistlus o-jooksus.

Riho Männi: "Aprilli lõpp/mai algus on minule paras aeg suvise orienteerumis-hooaja avamiseks ja Ilves-3 on kujunenud traditsiooniks ning sageli ka avavõistluseks."

Reet Johanson: "Olin alguses kahevahel ja otsus osaleda tuli viimasel momendil, aga suvel on MM-ile minek ja viimane aeg oleks trenni tegema hakata."

Mati Poom: "Ilves-3-e peetakse alati Lõuna-Eesti tippmaastikel ja väga heade kaartidega. Vaatamata Ilvesteate lõpule on võistluspaikade valik endiselt elitaarne ning kaartide-radade kvaliteet nagunii tiptasemel (nagu praegu pea kõigil Eestimaa olulisematel võistlustel), siis Lilli kaardi kohta saab vist öelda, et see on veel üks samm edasi. Kaardistajatel oli kasutada väga täpne nn LiDAR-mõõdistus, mida Eesti kohal on vähe tehtud. Aga just Lilli-Tüandre kungastiku kohta oli see ülelend, ei tea kelle tellimisel ja millisel eesmärgil, toimunud ning meil kasud käes!

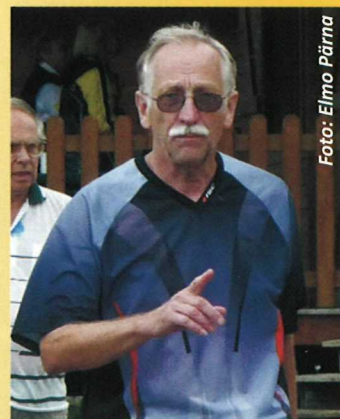
Möödunud suve EST-LAT liiga võistlusele tõttu ei loonud enamik osavõtjatest metsa joostavuse kohta endale illusioone. Kaks esimest päeva käisidki üle kõikjal metsas lebatatest mahalangenud puudest ja läbi rohelse võsa, kuid kolmas päev pakkus ühtäkki kena üllatuse - vähemalt kaardipildi järgi valget metsa. Siiski murdunud puid jätkus selgi maastikuosal kõikjale, kuid alusvõsa oli palju vähem. Samas pean ütleva, et vähemalt minu võistlusklassi radadesse (M65/M70) oli rajameister ka esimesel kahel päeval suhtunud hea lugupidamisega ning rajad kulgesid võimalikult palju just hõredamas metsas, pakkudes ikkagi hulgaliselt tehnilist reljeefilugemist ning seda ka pikematel, mitme teevalikuga etappidel. Kiitsin Kalle Kalmu selle eest ja ta ütles, et radade planeering oligi taotluslikult selline. Kindlasti jätkus tal hea raja põhimõtteid ka pikematele radadele."

Reet Johanson: "Rajad ja korraldus oli väga okei. Kogu üritus oli üks suur positiivne emotsioon, ilm ilus ja võistlus lõppes mulle hästi. Et ma sellise kiiruse ja vastupidavuse pealt, nagu mul praegu on, nii tubli tulemuse sain, siis päris lootusetu ma veel ei olegi. Õnneks mets oli halva joostavusega, mina ei jõudnud joosta ja teised ei saanud. Halb läbitavus oligi see, mis määravaks sai."

Riho Männi: "Talvega ununevad nii mõnedki põhitõed ja vähemalt esimest päeva võtsin kui aabitsa läbilugemist. Kuna mets oli veel raagus ja nähtavus hea, võis viga kartmata otse liikuda. Risune maastik viis aga jooksukiiruse alla ja üsna ruttu sain aru, et võimalusel teid pidi ringi joostes jõuab kiiremini kohale. Seega tõi edu erinevate liikumisvariantide kasutamine, mida rajaplaneering ka võimaldas. Liikusin reljeefil alal pea ees, teedel jalad ees ja mujal rind ees."

Enesekindel jooks kolmandal päeval tõi kokkuvõttes **Reet Johansonile** teise koha.

Mati Poom: "25-aastane juubilar pakkus ka vääriskates klassides tehnilist reljeefilugemist."

Mis jäi hinge kripeldama?

Reet Johanson: "Suurim pettumus on rajalt. Teisel päeval suutsin esimest punkti otsida nii kaua, et neli minutit hiljem startinud Saima oli punktis minuga samal ajal. Kas pole pettumus!"

Riho Männi: "Tegin teisel päeval kohe esimese punktiga viis minutit viga! Siis pidin küll ennast korrale kutsuma ja see aitas."

Mati Poom: "Ilm oli tore ja osavõtjate tarvis oli kõik paigas, aga üht nurinat tahaksin siiski korraldajatele edastada. No millise valemi või sammuga määratakse autasustatavate arv? See võib ju olla rohkem kui kolm, aga ei tohiks kindlasti olla vähem kui kolm. Osavõtumaks kolme päeva kohta ei ole ju väike ja selle eest peaks iga võistlusklassi kolmel paremal olema võimalus pjedestaalil seista. Tunnustus on oluline! Ja võib-olla keegi teeb isegi pildi!"

Mati Poomi (M65; 4,5km 10KP)
2. päeva rada. Liikumistee graafika: Lauri Sild

Kas ka finišisse jõuavad kõik võistlejad rind ees?

Küsime arvamust Ilvese kohtunikelt. Nende tase ja asjatundlikkus on üldtuntud. Nad teevad oma tööd sellise professionaalsusega, et osavõtjate tarvis on alati kõik paigas ja nad ise võistleja jaoks peaaegu märkamatud. Millise muljed aga jätavad võistlejad endast kohtunikele? Juta on finišibrigaadi korraldanud viimased 15 aastat ja pajatab nendest kontaktidest.

Finiškohtunikud Piia Jõesaar ja Juta Ainelo, peakohtunik Margus Sarap. "Ehitame peakorraldaja ja rajameistrite näpunäidete kohaselt finišit ning kui see on hästi ja loogiliselt tehtud, siis võistlejatel finiši läbimisega probleeme ei teki. Aitame tulemuse maha lugeda ja pakume juua. Lihtne ja sissetöötatud süsteem."

Juta Ainelo:

"Lapsed on ennast enamasti segi jooksnud või harjumatus tegevusest ja kohast peatud: *kuhu minna?*; *mida teha?*. Neid peab kõige rohkem suunama. Põhiklasside võistlejad kontakteeruvad

Huvitav on jälgida, kuidas inimesed võtavad vastu teate oma tulemuse tühistamisest. Mõni lööb nõrduvalt käega: *äh, jälle!*. Mõni taob esimese minuti nagu rauda: *ma käisin seal punktis!*. Vähe aja pärast selgub siiski, et ei käinud. Mõni on surmkindel, et punkt, mille ta võttis, oli küll tema numbriga (tegelikult mitte), aga vale koha peal.

Ega finišikohtunikul polegi kombeks siin sekkuda või õigem oleks öelda, et ta ei suuda metsas mittekäinuna võistlejaga adekvaatselt diskuteerida. Tihti aitab hoopis analüüs kaasvõistlejaga jõuda samm-sammult metsas tegelikult toimununi. Suurematel võistlustel on hea, kui rajameister on finiši läheduses ja selgituste andmiseks kättesaadav.

Mida me veel teeme? Anname juua. Ka see võib olla finišis jututeemaks. Tänavu tundis kolmesajast inimesest kaks, et lugupeetud perearsti kodukaevust võetud veel on mingi maitse juures. Üks defineeris selle "surnud roti maitseks", teine lubas mõelda ja homme öelda, mida see maitse talle meenutab. Hea, et rootslasi ei olnud!

Lätlased ja leedukad on väga tagasihoidlikud, eks neid on ka vähemaks jäänud meie võistlustel. Vanemate soomlastega tuleb tihti puid ja maid jagada. Mõni aasta tagasi, see oli küll Ilvesteatel, käisid võistlustel soome veteranid, keda kõik finišiprouad vältisid. Nimelt oli neil kombeks finišis kohtunikku pikalt emmata. Palaval suvepäeval higine või peale paduvihma ligane ja kärbestega kaetud võistleja embus pärast eelmise õhtu pidu... no eil ja seisab

53. Jüriööjooks tõi ekraanide ette sadu huvilisi

Markus Puusepp, Jürgen Einpaul

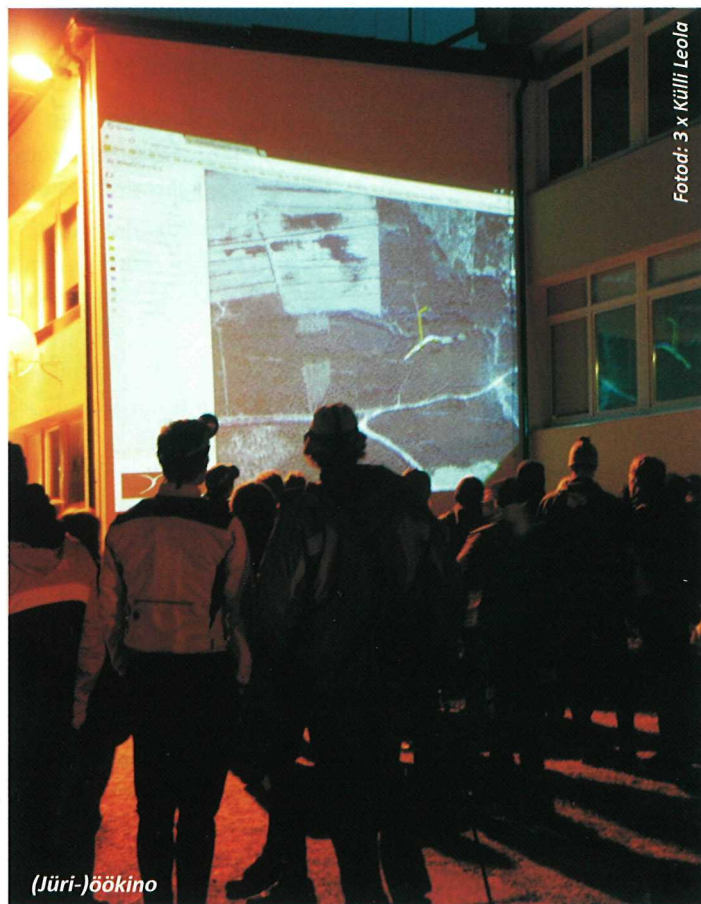
Tänavune Jüriööjooks Vastseliinas oli orienteerumishuviliste jaoks erakordne, kuna esimest korda Jüriööjooksude ning Eesti orienteerumisjooksu võistluste ajaloos oli sportlaste liikumine rajal GPS-ülekande abil otsepildis jälgitav. Kui möödunud-aastane Jüriööjooks naelutas suurepärase online-ülekande (vaheajad+kaamerapilt metsast) abil suure ekraani ette kõik kohapeal viibijad, siis sel aastal aitas Sportrec OÜ poolt pakutav GPS-jälgimine tuua koduste ekraanide ette mõne väiksema valla jagu inimesi, kes said koos võistlejatega põnevalt öist meelelahutust nautida.

Statistiliselt oli iga osaleja kohta kaks fänni, kuna otseülekande jälgis võistlust 519 arvutikasutajat nii Eestist, Soomes, Lätist ja mujaltki. Järelvaatamisele, mille käigus paljud osalejad omi vigu üle vaatasid(?), leidis omakorda vaatajaid 459 unikaalselt aadressilt ehk arvutist. Kokku pakkus laupäevaõine üritus pinget 788 eri vaatajale.

Andmaks edasi emotsioone, mida Jüriööjooks tekitas, toome siinkohal lugemiseks kahe välismaal elava orienteeruja, **Jürgen Einpauli** (Šveits) ja **Peeter Pihli** (Soome), värvika arutelu pimedas metsas toimunu kohta.

GPS-jälgimise aadress:

sportrec.navirec.com/ui/#17oebm0

Fotod: 3 x Külli Leola

(Jüri-)öökino

Sellal kui tõelised orienteerujad Vastseliina-äärses metsas müttasid või külaservas närviliselt teatevahetust ootasid, keerasid mugavamalt elu armastavad o-sõbrad end diivanile rahakotile vastava suurusega ekraani ette kerra ja asusid tugitoolisporti nautima. Järgnevalt on toodud fännide emotsionaalsemad hetked 21. aprilli õhtust.

[22:20] Ekraani ette jõuab allakirjutanu hetkel, kui Tauno "Lõpus ikka kiired jalad päätsid jah seekord, oli seda jõudu lõpus tõmmata eest ära" Tiirats (OK Ilves) on oma kuulsushetked just läbi elanud ja ülejäänud kaardipakk metsast totaalselt segamini lööduna välja voolab. Varem saabunud vaatajad tutvustavad olukorda - Tamme tiitlikaitsja Malsroos olevat lihtsalt aeglane, peafavoriit korteriyhistu.net-i Kraas aga hingelt kaardistaja. Aga kui juba mehed nii palju viga teevad, suudavad naised veel rohkem, nii et kõik on lahtine.

[22:22] Naised ei lasegi end meeste hingetuksvõtva lõpuspurdiga väljajoostud edust eksitada ja võtavad metsas tihedasse ja turvalisse gruppi. Üheskoos on toredam.

[22:30] "Sabade" pikkus tuleb naiste tempole vastavaks reguleerida. Silma paistab Viivi Soots (Tammed), kes jookseb Malsroosi jäetud 7-minutilise vahe julmalt kinni. Samas tekivad juhtgrupis sisevastuolud.

[22:35] Viivi teeb vea kohas, mis aerofotol tundub täitsa lage. Kraas olevat esimeses vahetuses samas kohas viga teinud. Järgnev teatejooksude ajaloo teemaline arutelu viib fännid 2006. a MM-ile Taani ja 2008. a EM-ile Läti, kus sama sportlane samuti lagedal mälestusväärseid vigu tegi. Soojenduslal on Jaan Tarmak (JOKA) ilmselgelt kõige närvilisem ootaja.

[22:52] "JOKA läheb kuidagi halvasti" - selleks on tõesti laia ekraaniga telekat vaja, et selliseid vigu ära näha. Viivi liikumistekond on omapärane - aga ehk teeb ta teevalikut.

"JOKA 2. vahetus veetis piirkonnas enam aega kui kaardistaja." Naiste rada on sinine.

[22:58] Viivi teevalik hakkab järjest enam paanikat meenutama. Tamme naise epohh tundub lõppenud olevat.

[23:05] 3 minutit, mis Kristot (Heinmann, OK Ilves) ja Tõnist (Vaiksaar, SK 100) eraldab, tundub 5,6-kilomeetrisel rajal koondislase jaoks võrdlemisi hõlpsasti kinnipüütav vahe. Kogenumad vaatlejad aga teavad, et Kristo läheb tihti "panema". Tagapool on Viivi omalaadsete teevalikute tegemise lõpetanud ja jälle "full speed - no mistakes"-tehnikat kasutama hakanud ning kaotab suurkonkurent Ilvesele ainult 2 minutit. Erkki Aadli (Tammed) saab metsa koos generatsioonikaaslase Rain Eensaarega (korteriyhistu.net). Vanemad mehed teavad, et kedagi ei maksa usaldada, ja lülitavad staadionilt eemaldudes GPS-id välja.

[23:15] Tõnis teeb juba kuulsustkoguval lagendikul väikse vea, kuid sest pole hullu, sest Kristo teeb poolteist minutit hiljem sama vea.

[23:25] Kristo on siiski selgelt kiirem ja ilmselt on tal juba Tõnise lambivalgus näha. Tuli hingelisemad fännid usuvad, et "stealth mode"-is (radaritele nähtamatu - toim.) liikuv Aadli on tegelikult juba Kristo kinni püüdnud.

[23:31] Kristo saab Tõnise kätte ja paneb mööda. Punktist ka. Tõnis võtab punkti ära ja jätab Kristo omapäi ringi tuuseldama.

[23:33] Saabuvad vaheajad. Aadli on liidritega vahet hoidnud, aga tagant tulev Jaagup Truusalu (Võru) tundub lausa ohtlik.

[23:33.30] Oht möödub - Jaagup läheb orbiidile. Publik on põnevusest pöördes.

[23:39] Hakkab tunduma, et Tõnis toobki kastanid tulest välja. Eriti veel, kui Kristo punkte lagedapörkenimelise tehnikaga võtab. Kobrase Rene Post tuleb ja kotib samal ajal lõpu-põllul vanamehed ära. Jaagup teeb nii huvitavaid teevalikuid, et hetkeks tundub, et ta on otsustanud varakult koju ära tulla, aga selgub, et see on hoopis kaval hajutus.

[23:42] Aadli lõpetab Tammed tagasi medalikonkurentsi toonud jooksu lõpuspurdiga. Metsa lähevad Eesti naisorienteerumise superstaarid - Kirti Rebane (Tammed), Maret Vaher (Kobras), Merike Vanjuk (korterihistu.net). Nende ülesanne - püüda kinni vähemalt sama kaliibriga Elo Saue (Ilves) ja võrreldes eelmistega tundmatum tšehhi suurus Šarka Svobodna (Sk100).

[23:51] Kirti, Maret ja Merika jooksevad rind-rinnutsi. Vahe Eloga aga ei vähene. Tšehh on samuti GPS-i välja lülitanud ja kogu lootus on Tõnis Ermi häkkerioskustel see jälle tööle saada. Publiku spekulatsioonid keerlevad juba tulevaste küsimärkide ümber. Kas 12 minutit ja 50 sekundit jooksu päeval väsitasi Ilvese ankrumeest Kenny Kivikat? Kas Timo Sild (korterihistu.net) pole ehk treeningutega üle pingutanud? Kas Aadlil on juba esimene õllepudel lõpetatud, et kojusõidul autorooli sattumist vältida? Kas Mäöl veel öö läbi burgerit pakutakse?

[00:00] Elo jõuab ohvreid kogunud lagendiku serva ja jääb seisma. Täpp hakkab liikuma, aga üle lageda minemise asemel hoopis piki selle serva lõunasse. Kaasaelajatele tundub ta käitumine täiesti seosetu, aga püüame mõista, et tegu on siiski kottipimeda metsaga.

[00:05] Superstaaride trio ületab lageda kerge jalaga. Kunaks Elo punkti jõuab, on ta liidrikoht läinud.

[00:08] Kerstin Uiboupina kodumetsa eelisest hoolimata tundub, et Võru täna öösel ei skoori.

[00:12] Merike ja Kirti on raadiopunktiks Elolt ja Maretilt veidi eest ära saanud. Šarka vaheajaga ei paista tulevat.

[00:13] Tšehhitari GPS-i signaal on taas kätte saadud. See väidab oma asukoha olevat paar punktivahet liidritest maas ühte ja sama löiku edasi-tagasi jooksmas. Kas ehk on mõni paanikas metsloom seadme oma valdusesse võtnud?

[00:20] Teooria, et Kirti on Merikesel konksus, saab kinnituse, kui Merike võtab ühel hetkel oma hajutuspunkti ära ja Kirti jääb maha enda oma otsima. Korterihistu.net tundub läinud olevat - et Timo on võimalik jooksupunkti kinni püüda, ei usu mitte keegi.

[00:32] Kirti arendab lõpuspurdil kiirust 21 km/h. Pole paha.

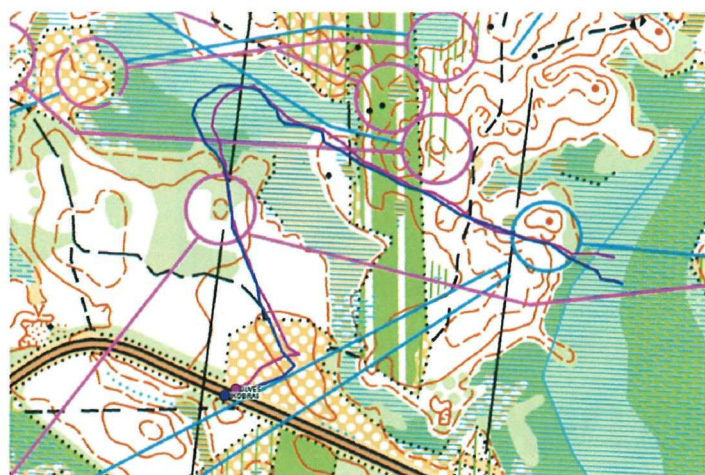
[00:42] Viimase vahetuse mehed lähevad auringile alevi peale. Kerstin Uiboupina kannatused ei taha lõppeda. Me ei suuda ta järgmist blogipostitust ära oodata.

[00:45] GPS-jälgimise alusena avalikustatakse võistluskaart, mis selgitab pisut "lagedal" tehtud vigu. Sellest, mida Elo seal tegi, et saa ikka mitte midagi aru. Pealtvaatajad on rahul, et ise Jüriööd jooksmas ei pea.

[00:54] "See peab ikka hirmus võss olema, kui Timo teed mööda ringi jookseb."

[01:01] Ootame põnevusega oma GPS-i varjava doktor Abrami (Alar Abram, Tammed) vaheaega. See tuleb 3 minutit peale Timo, aga Kennyt ja Raidot kotib doktor labakäega. Noored on küll kahekesi koos ja see on öösel valuuta...

[01:06] Koos liikuvad noored asuvad sood ületama. Kaarti pole mõtet vaadata, tuleb ainult suunaga hagu anda. Kui 50 meetri asemel on juba ligi 150 joostud, hakkab Kenny teevaliku arukuses kahtlema. Raido jätkab esialgu siiski vanaviisi. Tundub, et liikumisjoone raadiuse järgi saab IQ-d mõõta...

"Kenny, kas sa loed kaarti? - Ei, aga sina, Raido?"
Meeste rada on violetne.

[01:08] Koondislane Kenny peab publikult saadud boonuspunktid siiski tagasi andma, sest järgmisele etapile tormavad mõlemad 45 kraadi vales suunas. Koondise peatreener õnneks ei ole öise orienteerumise fänn ja loodetavasti magab arvuti ees passimise asemel.

[01:11] Raidol on pikem hajutus küll, aga seetõttu ei peaks veel kõiki naaberpunkte läbi käima!

[01:16] Timo jõuab finišisse. Abrami teist kohta ei suuda enam keegi väärata. Doktor oli Tammedele hea ost, Ilvese juhatus ilmselt koguneb juba kriisikoosolekule.

"korterihistu.net võit oli veenev. Saba pikkus 4 min."

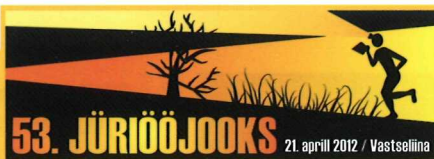
[01:21] Kennyl on ka üksinda joostes suuna hoidmisega tõsiseid probleeme. Äkki on kompass katki, püüame koondislase kohta ikka positiivselt mõelda. Ja kui veel ei ole, oleks viimane aeg lõhkuda.

[01:27] Tähelepanu koondub järgmistele võistlejatele, kus kohtadele 5-6 ponnistavad Lauri Sild (Võru) ja Timmo Tammemäe (SK100). Tundub, et mõlemad valmistuvad lõpuspurdiks ja tegelevad pigem üksteiste jälgimise kui orienteerumisega.

[01:28] Tähelepanu koondus õigesse kohta, sest Lauri vedamisel asutakse eel-eelviimasest punktist otse staadioni poole jooksmata. Kas tegu on Kenny-Raido stiilis teevalikuga või tähelepanema-tusest tingitud veaga? Kas Timmo tabab võimaluse ära ja keerab Lauri selja tagant õiges suunas?

[01:29] Ei. Publikust kostab obstsönseid väljendeid. Timmo valmistub hoopis lõpuspurdiks, mille ta veenvalt kaotab.

[01:31] Olulisemad episoodid võistlusest on läbi, võib magama minna.

1. korteriyhistu.net EST 03:46.47

- 1 Andreas Kraas 00:50.01 [15]
- 2 Marili Zimmermann 00:50.08 [8] 01:40.09 (12)
- 3 Rain Eensaar 00:36.52 [2] 02:17.01 (5)
- 4 Merike Vanjuk 00:45.14 [1] 03:02.15 (1)
- 5 Timo Sild 00:44.32 [2] 03:46.47 (1)

2. Sae Tammed EST 03:51.29

- 1 Lauri Malsroos 00:49.57 [13]
- 2 Viivi-Anne Soots 00:48.38 [4] 01:38.35 (6)
- 3 Erkki Aadli 00:38.14 [4] 02:16.49 (4)
- 4 Kirti Rebane 00:45.58 [2] 03:02.47 (2)
- 5 Alar Abram 00:48.42 [4] 03:51.29 (2)

3. Ilves 1 EST 03:54.43

- 1 Tauno Tiirats 00:43.02 [1]
- 2 Kaia Kivikas 00:52.53 [12] 01:35.55 (3)
- 3 Kristo Heinmann 00:37.19 [3] 02:13.14 (2)
- 4 Elo Saue 00:52.50 [5] 03:06.04 (4)
- 5 Kenny Kivikas 00:48.39 [3] 03:54.43 (3)

4. OK Põlva Kobras I EST 03:58.27

- 1 Martin Simpson 00:49.54 [12]
- 2 Adele Puusalu 00:50.10 [9] 01:40.04 (11)
- 3 Rene Post 00:36.41 [1] 02:16.45 (3)
- 4 Maret Vaher 00:46.49 [3] 03:03.34 (3)
- 5 Raido Mitt 00:54.53 [8] 03:58.27 (4)

5. OK Võru I EST 04:00.42

- 1 Kaur Kase 00:49.06 [10]
- 2 Eleri Hirv 00:48.27 [3] 01:37.33 (5)
- 3 Jaagup Truusalu 00:43.43 [7] 02:21.16 (7)
- 4 Kerstin Uiboupin 00:55.05 [12] 03:16.21 (8)
- 5 Lauri Sild 00:44.21 [1] 04:00.42 (5)

6. SK100 EST 04:00.59

- 1 Lauri Tammemäe 00:44.28 [4]
- 2 Piibe Tammemäe 00:48.20 [2] 01:32.48 (1)
- 3 Tõnis Vaiksaar 00:38.52 [6] 02:11.40 (1)
- 4 Šarka Svobodna 01:00.32 [18] 03:12.12 (6)
- 5 Timmo Tammemäe 00:48.47 [5] 04:00.59 (6)

7. Peko I EST 04:05.49

- 1 Randy Korb 00:49.06 [10]
- 2 Daisy Kudre 00:49.36 [6] 01:38.42 (7)
- 3 Kristjan Linnus 00:38.32 [5] 02:17.14 (6)
- 4 Kaisa Raudkepp 00:53.18 [8] 03:10.32 (5)
- 5 Even Toomas 00:55.17 [9] 04:05.49 (7)

8. JOKA I EST 04:12.44

- 1 Kristjan Trossmann 00:45.32 [6]
- 2 Evelyn Kaasiku 00:54.06 [14] 01:39.38 (9)
- 3 Jaan Tarmak 00:45.07 [11] 02:24.45 (8)
- 4 Sigrid Ruul 00:48.08 [4] 03:12.53 (7)
- 5 Kaarel Kallas 00:59.51 [14] 04:12.44 (8)

9. Kaiminu draugi Meridians 04:22.15

- 1 Valters Kaminskis 00:50.04 [17]
- 2 Dace Buža 00:49.07 [5] 01:39.11 (8)
- 3 Andis Malējs 00:49.57 [14] 02:29.08 (9)
- 4 Vieda Lūsa 00:53.47 [9] 03:22.55 (9)
- 5 Raul Reiljan 00:59.20 [13] 04:22.15 (9)

10. KEKRSK+KAPE EST 04:23.38

- 1 Ats Sõnajalg 00:43.07 [3]
- 2 Margret Zimmermann 00:50.05 [7] 01:33.12 (2)
- 3 Taavi Kalle Kiisler 00:56.16 [22] 02:29.28 (10)
- 4 Jana Kink 01:00.37 [19] 03:30.05 (11)
- 5 Mattias Rennel 00:53.33 [6] 04:23.38 (10)

Tulemused:
www.okvoru.ee

Võistluskuuse

XXIV KOPRAKARIKAS

Lajavangu, Kanepi vald, Põlvamaa

Reede, 10. august - lühirada

Laupäev, 11. august - tavarada, EST-LAT liiga 9. etapp

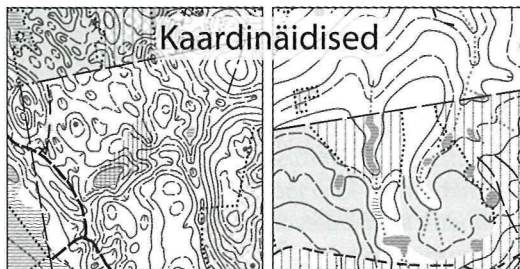
Pühapäev, 12. august - lühendatud tavarada, EST-LAT liiga 10. etapp

Võistlusklassid MN8,9,10NR, MN12TR, MN12A, MN14A, MN14B, MN16A, MN16B, MN18-20, MN21E, MN21A, MN21T, MNVIP, MN35-70, M75, M80, AVATUD valikrada

NR-nöörirada, TR-tugirada, A-tehniline pikem, B-lihtsam lühem, T-tehniline lühem, VIP-igas vanuses algajad

Maastik Lajavangu metsalaam jääb Otepää kõrgustiku kagu-nõlvale, mis morfoloogiliselt on kunagine sanduratasandik. Maastiku loodeossa jääb Pühajõe (Võhandu jõe) ülemjooks oma lammialadega ja edelaossa Koigera raba läbimatute turbaaukude süsteemiga. Väga mitmekesisel maastikul vahelduvad soisemad lamedamad alad suuremate reljeefvormidega. Esineb ulatuslik mikroreljeefiga ala ning pisisoode piirkond. Läbitavuselt ja nähtavuselt on mets üldiselt hea, kuid esineb ka noorendikke ja raiesmikke. Lagedat ala leidub vaid maastiku äärealadel ja jõelammil. Kõrguste vahe maastikul 48 m, suurematel nõlvadel kuni 30 m.

Kaart lühirajal mõõtkava 1:10 000, h=2,5m tavarajal klassides MN16A,18,20,21E,21A, 21B, 35, 40, 45 mõõtkava 1: 15 000, h=2,5m ja teistes klassides 1:10 000, h=2,5m Nööri- ja tugirajal kõigil päevadel kaardi mõõtkava 1:7500 m, h=2,5m Vältitööd 2011 sügis ja 2012 kevad Autor: Avo Veermäe

VÄRSKA
ORIGINAAL

Premia

Põhiklassides GPS-jälgimine.
Võistluskeskuses lasteaed, telkla ja söökla!

Stardimaksud

MN8-14: 2 €/võistluspäev
MN16-20: 4 €/võistluspäev
MN65-80: 5 €/võistluspäev
MN21-60: 8 €/võistluspäev
AVATUD rada: 3 €/võistluspäev

Registreerimine

Kuni 5. augustini 2012
online registreerimine:
<https://www.osport.ee/>
e-posti teel:
kobras@neti.ee

Orienteerumisklubi Põlva Kobras

<http://kobras.polvamaa.ee/>

Võistluste direktor: Nikolai Järveoja
(tel +3725034368)
Rajameister: Raido Mitt
(tel +37255647241)

Sõjaväelaste MM-ilt Eestile kaks pronksmedalit, meeskonnavõistluses tehti ajalugu

Sixten Sild

Taanis Aalborgis Läänemere ranniku keerulisel luitemaastikul toimusid 7. - 14. juunini 26 riigi võistkonna osavõtul tänavused sõjaväelaste maailmameistrivõistlused orienteerumises.

Eesti koondisse kuulusid meestest Olle Kärner, Sander Vaher, Lauri Sild ja Timo Sild ning naistest Kirti Rebane, Annika Rihma ja Merike Vanjuk.

Avadantsiks olnud lühirajal olid eestlased väga edukad: Timo Sild teenis pronksmedali, Olle Kärner ja Merike Vanjuk lõpetasid mõlemad viiendana. Meesteklassis olid teistest üle vennad Novikovid Venemaalt. Vanem vend Valentin, kes kolme nädala eest toimunud EM-il saavutas hõbeda ja pronksi, võitis 7 sekundiga noorema venna Leonidi ees. Timo Sild kaotas võitjale 43 sekundiga.

Sealjuures meeskonnavõistluses, kus liidetakse nelja parema mehe tulemused, olid meie mehed lausa esikohal, summaarsed ajad vastavalt:

1. Eesti 1:49:31, 2. Venemaa 1:52:47 ja 3. Šveits 1:53:43.

Naisteklassis läksid kuld ja pronks leedulannadele Sandra Paužaitele ja Indre Valaitele, hõbeda teenis poolatar Hanna Wisniewska.

Tavarajal esinesid eestlased mõnevõrra tagasihoidlikumalt. Esikümnesse jõudis vaid seitsmenda koha saanud Timo Sild. Teist päeva järjest võitis Venemaa orienteerumislegend Valentin Novikov.

Kõik Eesti naised olid teises kümnes, kuid jäid kaugele ülivõimsa võidu pälvinud lõunanaabrist Aija Skrastinast. Eesti naiskonna parimaks jäi Annika Rihma 11. koht.

Individaalvõistluste tulemuste summeerimisel saadud võistkondlikus arvestuses jõudsid Eesti mehed esmakordselt nende võistluste ajaloos esikolmikusse, saades Venemaa ja Šveitsi järel kolmanda koha. Eesti naised oli Läti, Leedu ja Poola järel neljandad.

Meeste meeskonnavõistlus kokku:

**1. Venemaa 6:34:08 2. Šveits 6:53:18 3. Eesti 6:54:44
4. Poola 7:09:07 5. Leedu 7:14:38 6. Soome 7:14:48**

Teatejooksudes saavutas Eesti naiskond koosseisus Kirti Rebane, Merike Vanjuk, Annika Rihma neljanda ja meeskond koosseisus Olle Kärner, Lauri Sild, Timo Sild viienda koha. Meeste tihedamas konkurentsisis oli meie võistkond veel viimase etapi lõppfaasis pronksikonkurentsisis, kuid ankrumehe paarikümne sekundiline viga otsustaval hetkel päädis kahe konkurenti käestlaskmisega.

Väljavõtte tulemustest

Mehed 4,1 km

1. Valentin Novikov	RUS	25:27
2. Leonid Novikov	RUS	25:34
3. Timo Sild	EST	26:10
5. Olle Kärner	EST	26:32
14. Sander Vaher	EST	28:12
16. Lauri Sild	EST	28:37

Naised 3,4 km

1. Sandra Paužaitė	LTU	28:17
2. Hanna Wisniewska	POL	30:07
3. Indre Valaite	LTU	30:10
5. Merike Vanjuk	EST	30:22
8. Annika Rihma	EST	33:08
14. Kirti Rebane	EST	37:00

Mehed 11,2 km

1. Valentin Novikov	RUS	1:07:18
2. Erik Öhlund	SWE	1:09:18
3. Dmitri Tsvetkov	RUS	1:09:48
7. Timo Sild	EST	1:12:33
13. Olle Kärner	EST	1:14:31
25. Lauri Sild	EST	1:18:51
26. Sander Vaher	EST	1:19:18

Naised 7 km

1. Aija Skrastina	LAT	58:08
2. Inge Skovgaard Knudsen	DEN	1:05:30
3. Daria Lajn	POL	1:06:13
11. Annika Rihma	EST	1:10:51
12. Kirti Rebane	EST	1:11:23
18. Merike Vanjuk	EST	1:19:43

Võistluse kodulehekül: www.mwoc2012.dk

Meeskonnavõistluse 3 paremat:

1. Venemaa 2. Šveits 3. Eesti: Lauri Sild, Sander Vaher, Timo Sild

Perekond Zernant

Maret Vaher

Seda, et päevakutel osaletakse terve perega, kinnitab seekordne Päevakulise portree lugu. Perekond Zernant Tartust käib metsas lausa viiekesi. Ajasin juttu orienteerumisest ja päevakutest Tarmo, Marje ja Kaarel Hendrikuga.

Alustuseks uurisin, kuidas tema perekond orienteerumise juurde sattus.

Tarmo: Kui olin 7. klassis, tuli meie Sillaotsa kooli õpetajaks Tiina Oras, kes organiseeris lastele orienteerumisõpet. Tol ajal (1980. aastate keskpaigas) toimusid koolitunnid ka laupäeviti, aga orienteerumist tutvustav spordilaager toimus laupäeval koolitundide arvelt, otsustasin koolipäevast pääsemiseks sellest laagrist osa võtta. Kuna laagris õpetatu oli huvitav ja arusaadav ning sportimine innustav, siis hakkasin Tiina trennis osalema. Lastegrupist, kes me orienteerumistrenni läksime, jäin püsivalt orienteerumise juurde ainukesena mina. Päevakutel hakkasin käima ka samal ajal. Tagantjärele mõeldes pidi see ikka suur tahtmine olema: sõita mõnikord häälega Tartusse (Sillaotsa kool asub Tartust ca 20 km kaugusel Vooremäe külje all), sealt eribussiga edasi päevakule ja pärast samamoodi tagasi. Vanemad minu orienteerumishuvisse ei sekkunud ega päevakutele viinud. Nii möödus kaks aastat ja siis läksin Ülenurme keskkooli, kus orienteerumise asemele tuli suusatamine.

Marje: Hakkasin päevakutel käima umbes 9 aastat tagasi koos Kaarel Hendrikuga. Soovisin Kaarile orienteerumist tutvustada ja ka ise õppida. Käisime koos lasteradadel ja proovisime üheskoos rada läbida. Kui Kaarel muutus iseseisvamaks ja nooremad lapsed olid päris pisikesed, osalesin päevakutel ilma kaardita, lihtsalt metsas jalutades. Päevakutelt tagasisõidul käib jutt peamiselt orienteerumisrajast, jooksust ja tehtud vigadest, kõrvalolijana hakkas see spordiala huvitama ja nii sai ka ise hakatud eelmisel hooajal iseseisvalt proovima, et saaks sõna sekka öelda. Mind inspireerivad ka endast vanemad väga heas vormis olevad inimesed ja tuttavad, kes selle alaga tegelevad. Lisaks päevakutel osalemisele liitusin ka Elo Saue trenniga.

Kaarel: Lasteaias käies alustasin koos emaga nõõrirajal. Meeles on raja läbimisel auhinnaks olnud pulgakomm. Ei mäleta, et oleks keeruline olnud. Esimene iseseisvalt läbitud rada oli Võru meistrivõistlustel M10 klassis, seal sain esimese võidu ja auhinnaks šokolaadi.

Tarmo: Mariannile meeldivad lühikesed nõõrirajad, mida Lõuna-Eesti päevakutel küll ei ole, aga see-eest on neid Tallinna päevakutel ja suurematel nädalalõpuvõistlustel. Erik Marten on valmis metsas kõndima pikki vahemaid ja temale on kõige olulisem punktis SI-pulgaga piiksutamine (Erik Marten koos ema Marjega on EOL-i 2012. aasta kalendri kaanepoisiks - toim.).

Tarmo (41) ja Marje Zernant (37) ning nende lapsed Mariann (5), Erik Marten (3) ja Kaarel Hendrik (14).

Foto: erakogu

Mille pärast sõidad igal nädalal vähemalt 30 minutit, et metsa orienteeruma minna?

Marje: Orienteerimisest on saanud meie pere harrastus ja seetõttu proovime osa võtta paljudest üritustest. See aasta juba ootasingi orienteerumishooaja algust. Lisaks osaleme paljudel võistlustel ja suuresti keerlebki suvine elu (orienteerumis)spordi ümber. Sagedamini oleme käinud Tartu ja Põlva päevakutel, kuid ka Võru ja Otepää päevakutel. Huvitavad on olnud Otepää öised päevakud. Eelmisel aastal sattusime läbisõidul olles ühel korral ka Tallinna ja Hiiumaa päevakule. Ka päevakute korraldajad on heatujulised ning sõbralikud.

Tarmo: Kui käid päevakutel mitu korda nädalas, siis kulub tõesti palju aega. Samas oleme enamikel kordadel leidnud selle aja. Kui varem kohale jõuame, siis oleme käinud nii ise jooksmas kui ka lastega metsas rada läbimas. Kui aega vähem, siis käib üks lastega metsas jalutamas ja teine jookseb valitud rajal. Nii et sõltub olukorrast. Aeg-ajalt jookseme Kaarliga üht rada - siis oli hea pärast tulemusi võrrelda ja raja läbimise analüüsi teha. Viimasel ajal on mulle meeldima hakanud ka tehnilisemad rajad ja raskemad maastikud, näiteks halva nähtavusega võsased maastikud. Päevakutel saan koormuse märkamatult, sest peamine eesmärk on punktid üles leida. Tunniajane tavajooks oleks oluliselt igavam.

Minu peamiseks eesmärgiks ei ole kellegi võitmine, vaid tunnen rõõmu ja rahulolu, kui suudan raja vigadeta läbida. Käin orienteerumas puhtalt tervisespordi pärast. Seetõttu ei ole minu jaoks ebaõnnestunud päevakut, kuna kehalise koormuse ja kaardilahendamise ülesande saan ju igal juhul.

Kaarel: Mina soovin saada head kohta päevakute kokkuvõttes ja proovin ka aktiivse osaleja auhinda saada.

Mariann koos isaga Karjalaskevõistluse nõõrirajal, aprill 2012.

Foto: Külli Leola

Foto: Ruth Güttnann

See pilt Erik Martenist ja tema emast Marjest on EOL-i 2012. aasta seinakalendri esikaanel.

Edasi uurisin, kui keeruline või lihtne on päevakute süsteemist arusaamine uuele alustajale ja kuidas võiks harrastajaid orienteerumise juurde tuua.

Tarmo: Esimest korda päevakule tulles vajab tõesti natuke selgitamist Si-pulga kasutamine, aga see saab küll ühe korraga selgeks. Arvatavasti tulevad uued päevakulised ikka kellegagi kaasa, seetõttu ei näe vajadust, et päevakute reklaami või tähistust peaks suuremalt või rohkem tegema.

Kindlasti hirmutavad esmakordselt metsa tulijaid võsa ja soised alad. Samuti suured laiad kraavid. Heaks orienteerumis-reklaamiks seevastu on ilusad männimetsad.

Koolides orienteerumisõpet tehes võiks 1.-2. klassi laste orienteerumispäevadele kutsuda ka lapsevanemaid, kes aitaksid lastel kaardist aru saada ning nendega koos õpperajal liikuda. Kindlasti on siis ka neid täiskasvanuid, keda hakkab see harrastus köitma ning kes koos lastega ka päevakutele tulevad.

Marje: Sõbrad ja tuttavad, kes uusi asju ei pelga ja keda olen päevakule kutsunud, on tulnud proovima ja ka käima jäänud. Enamasti on tegemist olnud täiesti algajatega, kellele oleks tarvis algõpetust ning olen siis tutvustanud neile natuke kaarti, tingimärke ja kompassi, edasi on igaüks ise pusinud. Alati võiks päevakul olla algajal orienteerujal võimalus mõnelt juhendajalt nõu küsida.

Minu tuttavatest ei olnud mitte keegi päevakutest varem kuulnud. Mõni tutvustav ajalehelugu oleks abiks. Orienteerumist kui spordiala ja mida see endast kujutab teatakse küll, aga tihti pean kummutama müüte nagu oleks selle spordialaga tegelemiseks vajalikud ulatuslikud eelteadmised.

Kaarel: Minu koolis (Miina Härma Gümnaasium) korraldatakse igal aastal õpilastele orienteerumisteemaline spordipäev, see on hea võimalus orienteerumist tutvustada.

Lõpetuseks küsimus Mariannilt: Miks auto sõidab laulust kiiremini?

Tarmo: Linnasõitudega on tõesti sageli nii, et laul polegi veel lõppenud, aga meie oleme juba päralt jõudnud. Aga päevakule sõites jõuad palju toreid laule ära kuulata enne kui kohale jõuad. Seega nendel 30-minutilistel sõitudel on ka häid külgi.

Eelsoojendus, mis see veel on?

Kersti Ehala, Pilvi-Heli Vettik

Fotod: 3 x Källi Lepid

Enne sõidu algust kinnitage turvavöö! Kas me teeme seda (alati)? Ilmselt enamik meist vastab jaatavalt, see on autosõidu loomulik algus. Mõned ei tee seda kunagi ja mõned kasutavad turvavööd vahetevahel. Nii on paraku ka eelsoojendusega enne sportimise algust.

Kas sina teed alati eelsoojendust?

Küsisime seda e-postiga orienteerujatelt, nii meestelt kui naistelt. Saatsime kümme päringut, vastuseid saime kolm. Ajakiri tänab Teid julguse eest oma mõtteid teistega jagada.

Vaike Tomann, OK Ilves:

Esiailgu tundus, et vastus on ei, kuid oma tegevust enne võistlust kõrvalt vaadates võin öelda, et teen seda alati.

Viivi-Anne Soots, Saue Tammed:

Praktiliselt alati. Mida lühem-kiirem võistlus on, seda vajalikum on soojendus. Seega ikka sörgin-venitan-häälestan end

Jana Kink, OK Kape:

Enamasti teen, siiski mitte alati.

Miks on eelsoojendus vajalik?

Eelsoojendus pole midagi muud, kui iseenese turvamine, et valmistada keha järgnevaks pingutuseks ette. Kui sa armastad oma südant ja lihaseid, siis võiksid neile ka viisakalt märku anda, kui kavatsed pingutama hakata. Valmista oma kere ette ja sul on palju mõnusam pingutusi nautida. Eriti vanemas eas peaks sportimist alustama eelsoojendusega, sest meie koed ei ole enam nii elastsed kui noorena.

Vaike:

Eelsoojendus aitab meil vabaneda kogunenud väsimusest ning mahendab ka eelmiste pingutuste lihaskiudu. Enne o-võistlust on see hea vahend viimaks meid eesootava soorituse meeleollu.

Viivi:

Eelsoojendus on vajalik lihaskonna ja ka mentaalse poole ettevalmistamiseks enne rajale minekut. Lihased peavad soojaks saama, süda kiiremaks tööks valmis olema ning mõtted enne rajale minekut samuti koondatud saama.

Jana:

Tõsistel sportlastel on eelsoojendus kindlasti olulisem kui lõbu pärast metsas jooksjatel. Sõltub ka ilmast, külmema ilmaga on eelsoojendus olulisem. Ka enne sprinte võiks see olulisem olla. Ma ise küll arvan, et see, kas ma teen eelsoojendust või ei tee, minu võistlusjooksu ei mõjuta. Kindlasti on spordialasid, kus korralik eelsoojendus on väga oluline, o-jooksus ma seda väga oluliseks ei pea.

Mis eelsoojenduse ajal toimub?

Soojenduse peamine eesmärk on panna süda kiiremini tööle ja suurendada vere juurdevoolu lihastesse. Selle protsessi käigus tõuseb keha temperatuur ja põhjustab lihaskiudude, kõõluste ja sidemete soojenemise, mis omakorda muudab lihased painduvamaks. Painduvamad lihased saavad kergemini ja intensiivsemalt venida ning kokku tõmbuda ja sellega väheneb võimalus lihasrebendite või -vigastuste tekkeks. Soojenduse käigus ehk kehalise aktiivsuse sissejuhatavas osas muutub ka liigeseid kaitsva sünoviaalvedeliku koostis, mis libestab liigeseid tagades sellega nende sujuvama koostöö.

Eelsoojendus mõjub ka meie psüühikale ja aitab kehaliseks pingutuseks vaimselt valmistuda. Arvatakse veel, et soojendus kui vahelüli puhkeoleku ja intensiivse pingutuse vahel aitab vältida pingutusejärgset lihaste liigset kurnatust ning tühja tunnet, mis pingelise koormusega reeglina kaasneb.

Kuidas soojendust õigesti teha?

Soojenduseks on palju erinevaid võimalusi, kuid kõik nad peaksid suurendama südame löögisagedust. Õige eelsoojendus tõstab keha temperatuuri 1-2 kraadi ja see jagatakse kaheks: üldine soojendus ja spordiala spetsiifiline soojendus. Viimane tähendab spetsiifilisi harjutusi, mis matkivad järgneva sportliku pingutuse ajal tehtavaid liigutusi. Sellega aidatakse lihastel ja liigestel nende liigutustega kohaneda ning ka hingamisrütmi kohaneb ja asub liikumisosavust toetama.

Mõned spetsialistid on seisukohal, et eelsoojenduse hulka peaksid kindlasti kuuluma ka soojendavad venitusharjutused. Soojendust ja venitust ei maksa siiski omavahel segamini ajada. Venitust võib teha, kuid need ei ole siiski hädavajalikud. On arvatud, et venitamine aitab vigastusi ära hoida, kuid see ei ole siiski tõestust leidnud ning tõenäoliselt see nii ei ole. Enne pingutust on lihased normaalse pikkusega ja ei vaja venitamist. Kui siiski soojenduse ajal venitust teha, ei tohi nendega kindlasti soojendust alustada. Lihaste venitamine ebapiisava soojendusega avaldab liigset survet kõõlustele ja sidemetele, sest kollageenkiud, mis on keha sidekoe peamiseks koostisosaks, külmalt ei veni.

Üldine soojendus

Üldist soojendust soovitatakse alustada erinevate liigeste ringidega, millele järgneb aeroobne tegevus. Alusta näiteks varvastest ja liigu üles sõrmedeni (varbad-pahklud-põlved-jalad-puusad-talje-õlad-küünarliiges-randmed-sõrmed) või vastupidi. Ringitamine seisneb aeglastes ringjates liigutustes, mida tehakse nii vastu- kui päripäeva.

NB! Ära pead ja kaela ringita! Pearingid, mis on olnud populaarne harjutus nii treeningutel kui kooli kehalise kasvatuse tundides võivad kahjustada kaelalüli sidemeid, kui pead liigselt taha painutada. Viga võivad saada ka seljaaju ja veresooneid.

Pärast ettevalmistavat ringitamist võid alustada aeroobse tegevusega näiteks sörkjooksuga. Kaua sörkida sõltub paljudest asjaoludest: sinu enesetundest, eelseisvast koormusest, liikumiskiirusest, distantsist, ilmast, riietusest. Lõpptulemusena pead saavutama keha üldise ja lihaste sisetemperatuuri tõusu ehk paranenud töövõime. Eelsoojendus kokku võib võtta 15-45 minutit.

Vaike:

O-võistluste omapära on, et eelsoojendusest on raske ära viilida, sest stardid asuvad enamasti võistluskeskusest eemal ja soojenduseks sobib ka reibas kõnd või aeglane sörkjooks starti. Tavaliselt sõrgin rahulikus tempos, püüan seda teha vähemalt 10 minutit ja hea enesetunde korral teen mõned kiiremad sammud, aga mitte alati. Ülejäänud ooteaja enne starti kasutan paariks võimlemisharjutuseks, puhkuseks ja sisenemiseks võistleja rolli. Eelsoojendusel kehtib minu jaoks veel üks vahva reegel: mida pikem on o-võistluse rada, seda väiksem on ettevalmistuse füüsiline osa ning mida lühem o-rada, seda pikem ja põhjalikum eelsoojendus. Peamine on, et saaks parasjagu ja ära ei väsitaks.

Viivi:

Minu puhul tuleb kõne alla kerge sörk 15-20 minutit koos venitustega. Viis minutit enne starti olen stardiala juures valmis. Kindlasti eeldab sprindirajale minek teistsugust soojendust ja lisaks tavapärasele peab see sisaldama spurte ning võimalusel peaks sprindikaardi mastaabiga kaardi-ga ka jooksma, et sisseelamine kaarti peale stardipauku sujuvam oleks ja kohe raja alguses vigu ei tuleks.

Jana:

Kas ma teen eelsoojendust ja mida ma eelsoojenduseks teen ning kui pikalt sõltub sageli hoopis välistest teguritest: kui kaugel on start, kas on vaja auto ja võistluskeskuse vahel mitmeid kordi edasi-tagasi joosta, kas pean lapsega tegelema, kas on mingeid muid kohustusi, kas on niisama jutustamist jms. Reegleid, mida ja kui pikalt teha, mis sõltuksid võistlusest või ilmast, mul ei ole. Kuna ma tavaliselt lähen starti pigem liiga vara, jääb mul ka aega eelsoojenduseks. Teen eelnevat sörkimist siis, kui starti oodates ei ole lihtsalt midagi muud teha. Võimlemist reeglina ei tee.

Treeneri soovitus!

Korralik soojendus (pluss hilisem lihashooldus lõdvestuse ja venituse näol) õigustab sõna *tervisesport* kasutamist meie sporditegemise kohta.

Kirjandus

- * Soojendus ja lõdvestusharjutused, Tony Gallagher "Jõutreening kodus", 2003
- * Rein Jalak, Lauri Rannama, "Terviseriskid lihastreeningus", 2004
- * www.myfitness.ee
- * www.trimme.ee

50 aastat hiljem ehk arenemine on lõputu

Arne Kivistik

Vanu kaustu sirvides sattusin sellele fotomontaažile ja tuli meelde, kuidas ma kümme aastat pärast ülikooli lõpetamist istusin jälle koolipingis ning konspekteerisin arenemise seaduspärasusi: *Arenemine, see on lõputu, üha kiirenev ja spiraalne nähtus, mis kordub aegajalt uuel kõrgemal tasemel.*

Fotod: Arne Kivistik

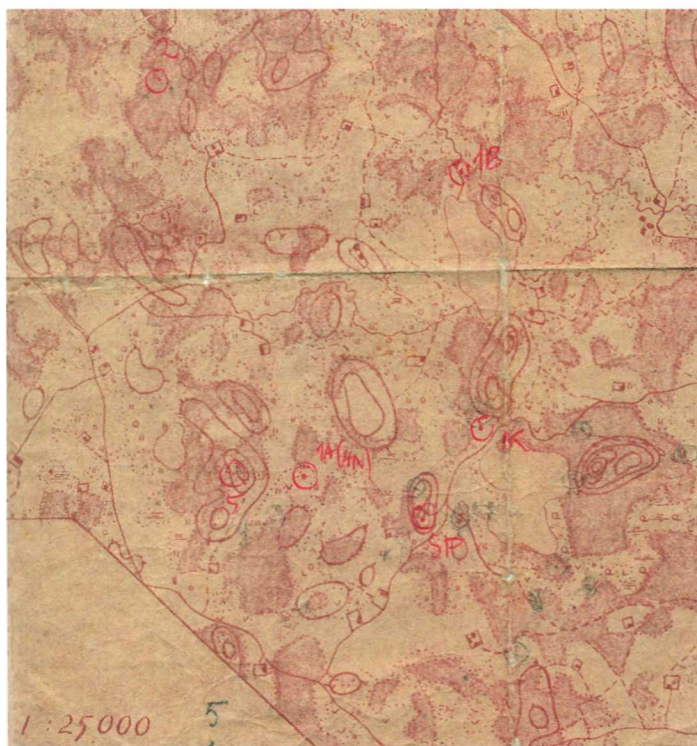

Balti kokkutulek Kačergines 12.-14. 7. 62.

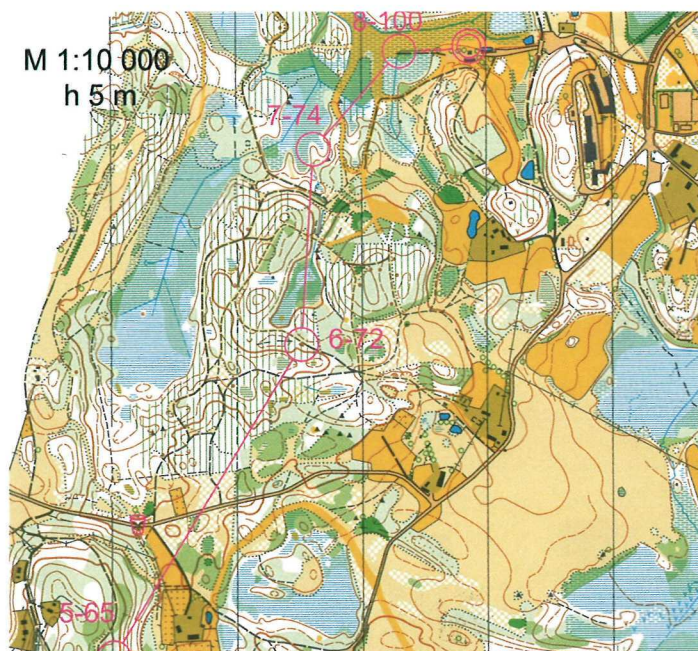
See fotomontaaž on teisest Balti matš-kohtumisest orienteerumises, mis peeti matkajate kokkutuleku raames Leedumaal ja kus võistlusprogrammis oli kaks ala: matkatehnika ning orienteerumine. Eesti esindus – 16 meest ja 16 naist said selga rukkilillesinised valgete õlgadega ning EESTI kirjaga esindusdressid ja kõigepealt tuli sooritada matkatehnika: kanda seljakotti, püstitada telki, ületada takistusi, sõuda paadiga, teha lõket ja sõlmi, määrata asimuuti jmt. Kasutati 12 vaiaga telke, raskeid seljakotte, suuri puust rahvapaate ja enamikul olid veel kuivkompassid. Orienteerumisraja kaart oli algeline skeem ning rajalegende veel ei tuntud.

Aega võeti minuti täpsusega ning tulemusi sai näha vaid kohapeal. Eestlased said nii meeste kui naiste arvestuses seekord kolmikvõidu. Meeste esikolmik: Hillar Kiisler, Vadim Tšentropov ja Toomas Kerem läbis 9,5 km 7 KP-ga raja 1:16ga. Kivistik sai viimase eestlasena ajaks 2:36. Naistest sai oma ainsa suurvõidu Maret Mesi (6 km, 4 KP), teine oli Vaike Randloo ja kolmas Tiiu Liblik ning neljas tuntud Eesti suusataja Erna Abel. Sellest matšist osavõtnutest võistlevad tänaseni Eesti MV-l Ilmar Kask, Arne Kivistik, Enno Lelumees, Heino Mardiste, Tõnu Raid, Maire Miljan-Raid ja Ülle Rooba-Kerem.

Mis on 50 aastaga muutunud

1960ndatel hangiti kaardialuseid mitteametlikul poolpõrandaalusel viisil ja paljundati käsitsi lillale valguskoopia paberile või mustvalge fotona. Sageli kasutati kõrgusjoonteta põllumajandus- ja metsanduskaarte mõõtkavas 1:25 000, pikema raja korral ka 1:50 000. Fotona paljundatud topo-kaartide kõrgusjooned olid tugevasti üldistatud. Selle Kääriku kaardiga läbiti 1960. aastal Eesti MV meeste päevane rada. Start-finiš (SF) on Kääriku mäel.

Täna on põhiklassi kaart enamasti mõõtkavas 1:15 000 (noortel ja veteranidel 1:10 000). Heade värvikaartide usaldatavus on üle 95% ja neid joonistavad pika praktikaga asjatundjad. Digitehnika võimaldab kaarte trükkida värvinihketa, raja kaupa eraldi ning vajadusel ka "metsas kännu otsas". Viimaseil aastail rakendunud lidartehnika abil on võimalik pinnavorme kujutada sipelgapesa täpsuseni. Sellise Kääriku kaardiga läbiti 2006. aastal Eesti MV tavarada.

Foto: Arne Kivistik

Välja on vahetunud kompassid, võistlusjalatsid, riietus. Lausa hiigelhüppe on teinud raja läbimise kontrollisüsteem ning tulemuste selgumise kiirus ja kvaliteet.

Foto: Elmo Pärna

Ala paljuneb ja hargneb

Suurim eestikeelse o-kirjanduse väljaandja ja esimene selle ala väitekirja kaitsja Endel Isop kirjutas 1959. aasta paiku, et orienteerumisvõistlusi korraldatakse kahel viisil: KP-des lisaülesannetega ja ilma. Isop pooldas lisaülesandeid (näiteks: mitu lööki teeb Tartu raekoja kell ööpäevas?), sest soovis, et orienteerumine ei muutuks üksnes spordiks. Lisaülesanded võtavad hoogu maha ja lisavad mõttetööd. Kuid elujõuliseks osutus siiski sportlik suund, sest raja läbimine ka ilma lisaülesanneteta oli elamuslik. Oli ulme- ja aimekaartide aeg ning kaardi ja maastiku sobitamine nõudis tublisti fantaasiat. Ala meeldis eriti üliõpilastele, maakorraldajatele ja projekteerijatele. Orienteerumise kui võistlusspordi arengut kajastab hästi Eesti meistrivõistluste programm ja selle muutumine.

Esimesed ja viimased Eesti MV alad

- 1959 — Esimene päevane suundorienteerumine
- 1960 — Esimene märkesuusatamine
- Esimene suundorienteerumine öise ja päevase etapi summas
- 1963 — Öine suundorienteerumine ning esimesed valik-, maraton- ja teateorienteerumised
- 1968 — Esimene märketeatesuusatamine
- 1973 — Esimene suundsuusatamine
- 1979 — Viimane valikorienteerumine
- 1986 — Esimene suundteatesuusatamine
- 1988 — Esimene lühirajasuusatamine
- 1989 — Viimane märkesuusatamine
- 1991 — Esimene lühiraja orienteerumissjooks
- 2003 — Esimene orienteerumissprint ja rattaorienteerumine

Uus on hästi unustatud vana

Kas valikorienteerumine ongi rogain? Nii küsis minult hiljuti orienteerumisega alustanud keskealine päevakuline, staažiga orienteeruja võiks küsida vastupidi. 1970ndate lõpuni oli valikuvõistlustel alati sadu osavõtjaid, kuid ala kadus, peapõhjuseks ilmselt asjaolu, et see ei olnud rahvusvaheliste võistluste ala, sest tulemuste selgitamine oli aeglane, esines palju vigu ja proteste. Halvaks peeti ka seda, et lisaks ruumile tuli orienteeruda ka ajas ning rada (KP-de läbimise järjekord) ei olnud kõigile ühesugune. Kuid ennäe imet, nüüd on valikorienteerumine rogaini kujul tagasi ja koguni suure osavõtjaskonnaga rahvusvaheliste ja MM-võistluste kujul. Tänu tehniliste tingimuste uuendamisele (digitehnika) on kontroll ja tulemuste selgumine kiire ning usaldusväärne ja kuigi kasutatakse suuremastaabilisi kaarte (1:50 000), kuhu mahub 25 korda vähem infot kui kaardile 1:10 000, on värvi- ja kujutatud info usaldusväärne. Moodne aeg kihutab inimesi ekstreemsustele ja oma võimete kompimisele ka 100 km raja ja 24-tunnise kontrollaja näol.

Lisaülesanded on tagasi

Kui 1960ndatel pääses mõjule orienteerumise puhtsportlik suund, siis nüüd tuleb tõdeda, et nõ pãrisorienteerumise kaasusala - seiklussport kipub osavõtjate arvu poolest oma lähteala ületama. Selle kohta kirjutas Tõnis Erm 2011. aastal, et orienteerumisraja läbimine käib täna stiilis: jookse otse, võta punkt, jookse otse, võta punkt. Seiklussport on selle kõrval väga põnev ala: ühisstart, lisaks jooksmisele on veel ratta- ja kanuusõit, korralikud teevalikud, rohkem üllatusi ja seiklust, võistkonnatöö ning pingutamine sõpradega koos. Esimene lisaülesannetega Estonian Extreme Event toimus 2004. aastal Ardus. Võib väita, et täna on seiklussport lähemal Eesti orienteerumisspordile 50 aastat tagasi, kui praegune orienteerumissport ise.

Foto: Arne Kivistik

Arennud ja seiklused jätkuvad, kas või naisekandmist, soojalgpalli või allveekabet appi võttes. Arenemine on lõputu, vana ning unustatu tuleb uuenenud kujul tagasi.

Urbanistlik Xdream Tallinnas läbi Team Nike/GU Energy silmade

Lauri Malsroos

Fotod: I.O. x Joannis Ree/Fotoluks

Eellugu

Jutu alustamiseks tuleb tagasi minna eelmisesse sügisesse, kui tiimi liige Tiit Pekk töökohavahetuse tõttu idanaabrite juurde Sankt-Peterburgi elama asus. Oli teada, et treeningtingimused seal kõige paremad pole ning kevadel oli selge, et just jooksuetapil võib meil pisut probleeme tulla. Talvisel Xdreamil oli meil Tiidu asemel võistkonnas tugev orienteerumiskõikmees Timmo Tammemäe, kelle abil sai selgeks vedamiskummi tähtsus sellistel võistlustel. Enne kevadist võistlust jõudsimme teha paar ühistreeningut ratastel ning suuskadel, võistluseelisel nädalal tegime natuke tööd korraldajate pakutud infoga. Uurisime erinevaid Tallinna kaarte, püüdsime arvata, miks naastudega jalanõud on keelatud jne. Meie leivanumbri ehk rattaetapi tugevdamiseks olid Erik ja Tiit talvel soetanud 29-tolliste jooksudega uued maastikurattad.

29.04.2012

Võistluspäeval on alati oluline enne starti piisavalt aega varuda, eriti kui on vaja varustust erinevatesse kohtadesse laiali vedada. Hommikused kontrollkõned ning ca 2 tundi enne starti olime kõik Stroomi rannas, kuhu tuli jätta rattad ja uisud. Kiire varustuse kontroll, lisajook ja -geelid tagavaraks. Natuke muljetamist ja suundume Vabaduse väljakule. Esimesed ohumärgid tekivad allakirjutatul juba enne starti, kui sama nädala esmaspäeval natuke viga saanud reielihhas soojenduse ajal tunda hakkab andma. Loodan, et võistluse ajal loksus kõik siiski paika. Enne starti veel tuntud tegelastega väike huumoring ja ongi aeg joonele asuda. Minut enne starti saame kaardid ja suudame raja alguse ära planeerida.

Stardist suundume ringile ümber Toompea ning üllatuslikult oleme esimeses punktis liidrid. Hea! Jagasime stardis ära, et mina loen jooksu algusest kuni tulipini ehk legendi järgi jooksmiseni. Kahjuks hakkab jalg juba üsna esimestest kilomeetritest tunda andma, tagareis tõmbub valusaks ja kangeks, kuid joosta kannatab.

Tiime liigub palju igas suunas. Toompealt alla, uuesti tunnelipunkti võtma tulles paistab kahtlaselt palju tiime juba ees liikumas. B-raja omad? Kui jõuame järele A-raja naistetiimile, on kahtlus majas. Erik täheldab lõpuks, et pidi võtma viis punkti seitsmest. Me võtsime kõik. Tunnen süüd endal, et ei märganud kirja kaardil. Samas viskaks kivi ka korraldajate kapsaaeda: rajalegend oleks saanud selles kohas parem olla.

Erik võtab juhtimise üle ja paneme kohe 2-3 minutit viga otsa. Oleme võistkonnas nüüd võrdtsel pulgal, kõik on reha pannud. Onni punkt sujub hästi ning rulle vahetama tuleme umbes 20. kohal ja üheksa minutit liidritest maas, Xdreamil ei tähenda see veel midagi. Samas oli raja alguse vigadest ka omamoodi kasu, sai kauem rulluisku planeerida. Erinevalt paljudest tiimidest oleme alguse lõksu läbi hammustanud ja suundume kohe õigele suunale.

Suurema osa ajast vean tiimi mina kui ilmselt kõige tugevam uisutaja. Liigume stabiilselt ja kiiresti, Vabaõhumuuseumi juures olevad kohtunikud lisavad kindlust. Konkurente näha ei ole. Vahetult enne punkti tulevad vastu esimesed tiimid, vahe on ehk minut või kaks. Super! Tagasiteel ajame liidrid alla ja läheme ise juhtima, punkt on varem nähtud. Saame isegi väikese edu sisse, kuid keerulise lõpu teeme hästi rahulikult ja ilma vigadeta. Meiega

koos lõpetavad rulluisu TV 6 Sport ja Männikumägi. Enamik peakonkurente kaotab sellel etapil palju aega. Väike lisaülesanne ronimispuudel ja kiire tegutsemine vahetusalas annavad meile kerge edu. Algab meie tugevaim ala ehk ratas. Esimesed punktid võtame rahulikult, et mitte viga teha, vahe püsib mõne minuti sees. Tiidul on üllatuslikult juba 20. punktis puu otsa ronides krambid, kuid kannatamisega on mees sinasõber.

Paljassaare poolsaarele sõites lükkame rauad paremale ja tõstame tempot. Läti stiilis lõige reotünni juurde sujub ilma kadudeta, lisaülesanne läheb normaalselt. Erik küll korra sukeldub vee alla punkti otsima, kuid rahustan ta maha ja leiame ka tema punkti üsna kiirelt. Uuesti ratastele asume hetkel, kui järgmised tiimid tulevad lisaülesannet sooritama. Vahe on suurenenud.

Pingutame rattas korralikult, ornitoloogia (linnud) ja poom lähuvad hästi, jälitajaid ei näe. Lennusadama poole veame asfaldil kordamööda, singel mööda raudteeäär on kui vesi meie veskile. Sellised löike võiks rohkem olla ja just võistluse lõppfaasis. Lennusadamasse jõudes on meie edu suurenenud juba rohkem kui 13 minutile. Ees ootavast Patarei vangla keerukusest meil sel hetkel veel aimu pole, kõik tundub minevat meie tahte järgi. Esimese, suhteliselt lihtsa punkti, võtame jooksvalt, kuid siis läheb käest ära. Vana merekindlus on oluliselt keerulisem, kui esmapilgul tundus. Kui teise punktiga eksime mõned minutid, siis järgmisesse ei suuda me üle 10 minuti õiget teed leida. Sahnime siia-sinna, ei suuda rahulikult seisma jääda ja labürinti laiaili harutada. Lõpuks siiski rahuneme maha ja leiame tee. Edasi läheb

juba sujuvalt – enne punktist ei liigu, kui on kindel tee teada. Reielihas teeb kohati põrgulikku valu, aga kannatan ära, Erik kukub korra peaaegu läbi pahkunud põranda. Kohtame palju A-raja tiime, B-raja omadest rääkimata. Peale 52-te minutit sürraalses keskkonnas oleme taas vahetusalas ja suur on meie rõõm, kui Andre teatab, et oleme endiselt liidrid. Selge on siiski, et vahe on vähenenud.

Lisaülesandel häirime natuke B-raja tiime - vabandused nende ees, meil olid sekundid arvel, ärge pikka viha pidage. Kanuu on õnneks üsna lihtne, meri on rahulik. Väikese vea teeme 45. punktiga, kus kohtame ka jälitajaid, Salomon on lähedal, vahe on alla viie minuti. Patareis me seda tiimi ilma TV 6 Spordita ei näinud ja me nägime neid päris mitu korda. Uhame kanuud edasi, viimasel pikal etapil tagant kedagi ei paista. Alles vahetusalas näeme järgmist kanuud, vahe on endiselt veel kuskil 4–5 minutit. Tagantjärele on üllatus, et kanuuetapil teeme päeva parima aja. Hea tagasiside järgnevateks etappideks, kuna kanuu on tavaliselt meie nõrgim lüli olnud.

Lõpuni pole palju jäänud, linnahalli punkt ning lisaülesanne Vabaduse väljakul. Sel päeval saab peaaegu meie komistuskiviks just esimene: läheb minutiliseid, enne kui suudame leida tee punktini. Kaart siin kahjuks ei aita, linnahalli ehitusega pole keegi meist varem ka tutvunud. Loomulikult käime ära ka katusel. Punktist lahkudes on Salomon juba väga lähedal, vahe on alla minuti ja Tiidul on väga raske. Võtan ta viimasel etapil kummipaela otsa ja surun niipalju kui jaksan, valu reies ei ole enam teema. Väikese segadusega siseneme pallihüppe lisaülesandele umbes pooleminutilise eduga. Hüpped sujuvad hästi tänu instruktorile, kes tõmbab meid korralikult pingule. Kiirelt rihmad maha ja seinast toorelt üles!

Oleme finišis 19 sekundit enne Salomoni. Töövõit! Tekib teatav rahulolu. Suurem rahulolu tuleb, kui SI-pulgad on maha loetud ja trahve ei tule. Salomonile tuleb ja langetab nad 5ndaks kohe eelmise aasta üldvõitja Vaude seljataha. 2. ja 3. koha saavad tubli sooritusega TV 6 Sport ja Männikumägi, kes suure osa rajast liikusid koos. Muljetamine. Autasustamine. Õlu. *Extreme Pringles.*

Järellugu

Õhtul annab jalg korralikult tunda, kaks nädalat peale võistlust ei jookse ühtegi sammu ja öösel sirge jalaga ei maga. Loo kirjutamise ajaks (möödunud on peaaegu kolm nädalat) on olukord normaliseerunud ja saab juba natuke jooksmas käia. Öisel etapil anname uue lahingu.

ARWC 2012 ettevalmistused vol. 1

Tiit Tähnas

2011. aasta oktoobris-novembris sündis *Twister Adventure Team*'il otsus osaleda 2012. aasta seiklusspordi MM-il Prantsusmaal. Järgnevalt proovingi anda Orienteeruja lugejatele ülevaate, kuidas meil ettevalmistused selleks, umbes nädal aega kestvaks võistluseks, lähevad. Võistkonda kuuluvad Mariann Sulg, Sven Liivand, Reigo Luurmees ja Tiit Tähnas. ARWC toimub 14.–22.09.2012 Prantsusmaal. *Twister Adventure Team*'i eesmärgiks on läbida rada ilma ühtegi *cut-off*-tsooni jäämata ning ületada eestlaste seni parim koht seiklusspordi MM-ilt (13.).

Juba enne MM-ile kvalifitseerumist alustasime võistkonna ühistreeningutega. Peamiselt nädalavahetustel toimuvad treeningud koosnevad rattasõidust, suusatamisest, kajakkimisest, matkamisest rulluisutamisest, ronimisest jne. Esimene tõsisem treeninglaager toimus teisest üheteistkümnenda aprillini Sloveenias, Kamniku linna läheduses. Treeninglaagri eesmärkideks oli kohaneda pikemate tõusudega ning parandada treenitust eriti just maastikuratta sõidu osas. Treeningud viisime läbi 1:50 000 mõõtkavaga turismikaartidel (vt Kaart 1, lk 53), mille kvaliteet ja täpsus olid niisugusteks treeninguteks piisavad. Nädalase treeninglaagri kokkuvõtteks kogusime 37 treeningtundi, 500 kilomeetrit ning 10 000 meetrit tõusu.

Peale Sloveenia treeninglaagrit möödus vaid paar päeva, kui ettevalmistused jätkusid *Twister Adventure Team*'i enda korraldatavas seiklusspordilaagris Otepää külje all (vt Kaart 2, lk 53). Ehkki võistkonna liikmed olid seekord ametis punktide maastikule viimise ja muude korralduslike küsimustega, jätkus siiski piisavalt aega ka treeninguteks ning teoreetiliste loengute kuulamiseks. Loenguid pidama olid kutsutud vaieldamatud oma ala autoriteedid Eestist, aga ka seiklusspordi maailmameister Petri Forsman Soomest. Hulgaliselt kasulikke näpunäiteid said kõik laagris osalejad navigeerimisest, kanuutamisest, ratta-orienteerumisest, rahvusvahelistel suurvõistlustel osalemisest, toitumisest ning rulluisutamisest.

Nädal peale seiklusspordilaagrit jätkusid ettevalmistused tõsisema kajakisõiduga. 21. aprillil, enne Jüriööjooksu Vastseliinas, osalesime kahel kaheinimese kajakil VII Võhandu maratonil. Seekord 90 kilomeetri pikkune distant piki Võhandu jõge õnnestus mõlemal paatkonnal edukalt läbida. Kajakisõidu tehnikale avaldas see silmnähtavalt mõju.

Järgmise tõsisema kavas olnud üritusena oli plaanis osalemine Eesti pikimal seiklusspordivõistlusel EXTAR 48 h, Käärikul (vt Kaart 3, lk 53). Erinevate asjaolude kokkulangevuste tõttu õnnestus EXTAR-il aga osaleda vaid Reigol ja Tiidul, kellest kogu 48-tunnise võistluse läbis Reigo saavutades segavõistkondade arvestuses koos Andres Minni ja Pilvi-Heli Vettikuga esikoha. Allakirjutanu võistlus lõppes seekord paraku 28. tunnil.

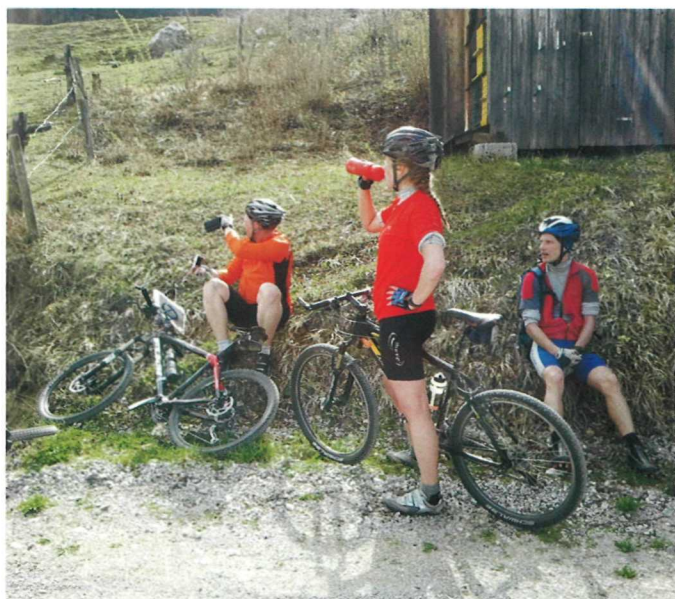

Fotod: 3 x erikogu

Kaart 1: Sloveenia treeninglaagris kasutatud turismikaart.

Järgmiseks tõsisemaks ettevalmistusvõistluseks on planeeritud 22.–24. juunil toimuv *Adventure Race Slovenia*, mis kuulub *Adventure Racing EuroSeries* arvestusse. Võistluse eesmärk on harjutada kiiret tegutsemist vahetusalades ning harjutada võistlemist mägisemal maastikul.

Meie tegemisi saab jälgida:

www.twister.ee

www.facebook.com/Twister.Adventure.Team

tiitt.blogspot.com

Kaart 2: *Twister Adventure Team*'i korraldatud seiklusspordilaagri võistluskaart.

Kaart 3: Fragment EXTAR 48h esimese öö jalgsietapi kaardist.

19. Aleksander Nevski memoriaalvõistlus Pihkvas

Nikolai Järveoja

Koprad A. Nevski memoriaali juures

Ajaloo

Põlvakate orienteerumisalased sidemed pihkvalastega ulatuvad aastasse 1981, kui talvel toimus Pihkvamaal Pihkva-Põlva matš (koondises oli toona 8 täiskavanut, 4 juuniorit ja 4 noort) ja sügisel Põlva-Pihkva-Ogre matš, kus osalesid ka veteranid. Kohtumised jätkusid seni, kuni riigipiirid oli avatud ja sai viisavabalt liikuda. Pärast Nõukogude Liidu lagunemist aga sidemed katkesid ja alles eelmisel aastal külastas põlvakate 7-liikmeline grupp taas Pihkva orienteerujaid. Reisi käigus sõlmiti ka kolmepoolne koostööleping OK Põlva Kobrase, Värskas OK Peko ja Pihkva orienteerumisklubi vahel.

Venemaa viisast

Kagu-Eesti klubide liikmed, kes elavad Põlva, Võru või Valga maakonnas, saavad esmakordselt külastusel tasuta 3-5-päevase viisa ning järgmisel korral minnes juba pikaajalisema. Viisa vormistamiseks kulub kolm nädalat, kuid eelnevalt tuleb esitada viisataotlejate nimikiri. Selle sama piiriäärsete maakondade projekti kaudu on Venemaale võistlusreisidele läinud või plaanivad minna juba mitmed Lõuna-Eesti orienteerumisklubid.

Kevadisest võistlusest

Sel kevadel (13.-15. aprill) võtsimegi klubi kahe mikrobussiga (pooltühjade bensiinipaakidega) teistkordselt ette võistlusreisi Pihkvasse. Olime tellinud Koidula piiripunktis elektroonilise üleminekuaja ja kõik toimus toredate Vene piiripunkti naissoost töötajate abil sujuvalt. Elektroonilise broneeringu eest loovutasime 6 eurot bussi kohta, millele lisandus 230 rubla (1 euro = 40 rubla) teemaksu Venemaa poolel. Etteruttavalt võib öelda, et teemaksu nõuti meilt ka tagasi tulles, hoolimata meie kindlast

väitest, et ei kasutanud tasulisi teid. Need kulutused kompenseeris ilmselt piiripunktile järgnenud bensiinijaama külastus, kus mõlema bussi paagid pilgeni täis tankisime (1 liiter = 28 rubla). Pihkva kesklinna oli Koidulast vaid 50 km sõitu.

Sprint

Venelaste elektrooniline märkesüsteem *SFR System Orienteering* oli meie jaoks esimene uudne asi, millega enne Pihkva kesklinnas toimuvat sprinti tutvuma pidime. Jutu järgi pidavat see olema tunduvalt odavam kui EMIT või SPORTident ja täitsa töötas.

Fotod: 4 x OK Põlva Kobras

Meile esialgu täieliku segadusena tundunud stardikorralduse süsteem toimis vähemalt korraldajate jaoks suurepäraselt. Sprindivõistluseks oli kas vabatahtlikult või mitte kohale toodud enamik Pihkva koolide 5.-9. klasside õpilasi, kes pärast kaartide ja märkimisvahendite kättesaamist suurte rõõmuhõisetega rajale tormasid. Järgmistel päevadel neid paarisada koolinoort sügavasse metsa kahjuks siiski enam ei toodud.

Sprindirada kulges Velikaja jõe kaldapealsel ja vastas täielikult spridivõistluse nõuetele (kaarti on vähendatud).

Tavarada

Laupäevane tavarada toimus Liivamäe raudteejaama lähisel, 20 km kaugusel Petserist. Hea kodune tunne oli meie omadel joosta eestikeelse keskusega maastikul, mis sarnanes linnulennult 30 km kaugusel samal ajal toimunud Peko Kevade Tuderna maastikuga - suured mäed, mida liigestavad mitmed orvidid. Kaardi joonisega jäädi rahule, kuigi paljunduskvaliteet erines kaarditi.

Viimane võistluspäev

Pühapäeval tuli sõita 50 km mööda Pihkva järve idakallast kulgevat asfalteed. Teekatte olukord muutus vahapeal nii hulluks, et parem oli sõita teeäärsel muldvallil. Vaev tasus end aga ära, sest korraldajad pakkusid viimasel päeval mikroreljeefi ja väga väheste joon-

orientiiridega kiiret männimetsast maastiku. Nii mõnigi kontrollpunkt paiknes veel lumehanges, kuid külmunud sookesed isegi suurendasid jooksutempot.

Kolme päeva kokkuvõttes sai väga pingelises konkurentsis oma ainsa vastasega klubi vanim liige Kalju Johanson (M75) esikoha. Teise koha võitis Marje Tobreluts N55 klassis.

Üldisest võistluskorraldusest

Kõikidel päevadel toimus parkimine metsa all või siis metsateel ja sellega saadi ilusti hakkama. Iseasi kui loodussõbralik see muidugi oli. Tualetid, puhvetid ja pesemisvõimalused kohapeal puudusid. Võistluste peakorraldajateks on Nikitinite kolmepõlvpoolne suguvõsa oma lähedaste abilistega. Mõnel päeval jõudsim küll oma seltskonnaga võistlusplatsile varem kui korraldajad, ent sellest hoolimata arusaamatul kombel kõik toimus. Aukohal oli riigihümni mängimine ja riigilipu heiskamine ning langetamine. Pihkva oblasti administratsioonile on esmatähtis turismi arendamine, seetõttu soovitati ka minul kohalikule televisioonile intervjuud andes rõhutada, et lisaks võistlustele tunneme suurt huvi ka kohalike vaatamisväärsuste vastu.

Rene Post (M21A, 3. koht)

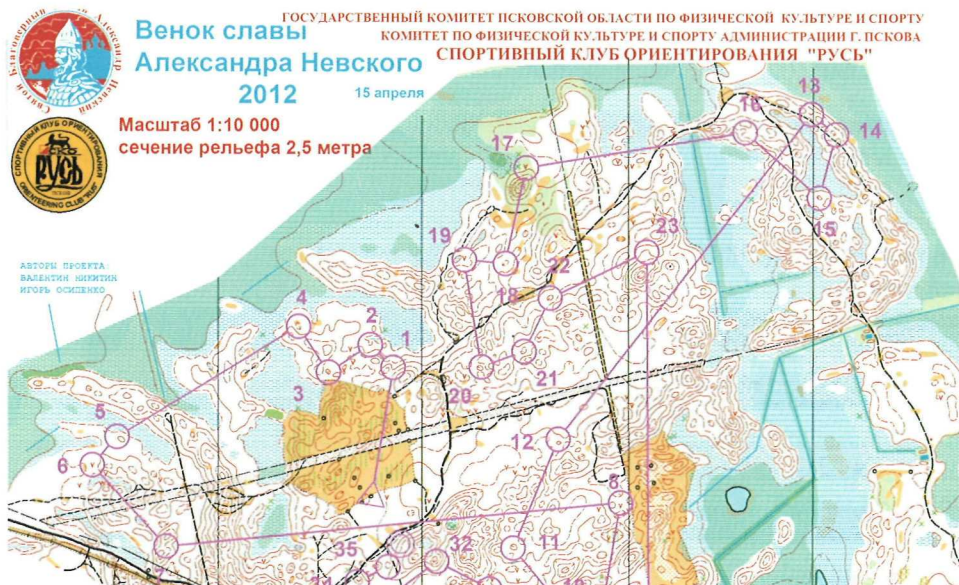
“Viimati käisin koduklubiga Pihkvas eelmisel suvel. Enne seda olin paar korda Venemaal külastanud turistina. Muljed on üldiselt head. Võistlus ei olnud muidugi suur ja korraldus oli väga lihtne (kuigi osavõtjaid oli ligi 600 - seega rohkem kui ühelgi Eesti võistlusel). Kaartide kvaliteet vastas võistluse tasemele ja konkurents oli täitsa arvestatav. Oli päris mitu väga kõva võistlejat, näiteks naiste klassis mitmekordne maailmameister

Rene ja Pihkva linna aukodanik Valentin Nikitin

JWOC-il ja ka täiskasvanute klassis medali võitnud Anastasia Tihkonova.

Pihkva ja Venemaa suhtes olen väga positiivselt meelestatud. Tahaks kunagi kindlasti minna kaugemale Vene sisemaale võistlema ja reisima, mis eeldaks muidugi paremat keeleoskust. Venemaa andis lisaks orienteerumisevõistlustele ka korraliku elukogemuse.”

Osa viimase võistluspäeva M21E rajast (kaarti on vähendatud).

Ja ma ei pidanud valetama, sest seda huvi me tööpoolest tundsim. Pihkva linn oma üle tuhandeaastase ajaloo on ise üks suur vaatamisväärsus. Giidi saatel tutvusime Kremli ajalooliste ehitistega ning külastasime võistluse nimikangelase memoriaali, mis on püstitatud linnalähedasele künkale.

Järgmisena ootab meid ees 25.-30. juulil 150 km kaugusel Pihkvast, Alolis toimuv Aleksander Matrossovi memoriaalvõistlus. Viimati toimus see 1991. aastal ja tänavune on pühendatud võistluse endistele organisatoritele ja kaardistajatele. Lisaks selgitatakse just sellel võistlusel välja veteraniklasside Venemaa parimad mehed ja naised. Külalisi oodatakse kõikidest endistest liiduvabariikidest ja 1978. aastal sealsamas toimunud üleliiduliste võistluste osalejad saavad tasuta startida.

Järgmise aasta kevadise Aleksander Nevski juubelimemoriaali toimumise ajad on juba paigas. Reedene sprint toimub 13. aprillil ikka Pihkva linnas, millele nädalavahetusel järgnevad tavarajad Eesti piiri lähedal Liivamäel ning Petskis.

Täpsemat infot leiate SKO Rus kodulehelt:
<http://www.ellink.ru/clients/ok-rus/>

Kelli Nurm (N12, 3. koht)

“Kaks aastat tagasi käisin Peterburis ekskursioonil, kuid siis linnast kaugemale ei jõudnud. Esimese päeva sprint Pihkva linnas oli lihtne ning punktide leidmisel probleeme ei tulnud. Teise päeva kontrollpunktidesse tuli minna suuna järgi ning need olid enamjaolt orvandites või aukudes. Ka konkurents oli esimesel päeval väga tihe, üle 45 osaleja. Osavõtjaid oli mitmest linnast: nii Pihkvast, Peterburist kui ka mujalt. Järgmistel päevadel aga mõned katkestasid ja mõned loobusid. Kaardi lugemine

polnud raske. Võistlused sattusid huvitavale ajale, sest pühapäeval peeti Venemaal munadepühi. Finišis anti igale osalejale värviline muna ja hiljem saime osaleda munaveeretamisvõistlusel. Mulle meeldis Venemaal väga. Võimalusel läheksin sinna uuesti, sest seal on sõbralikud ja abivalmid inimesed.”

Orienteerumiskaart vs. LiDAR

Marek Karm

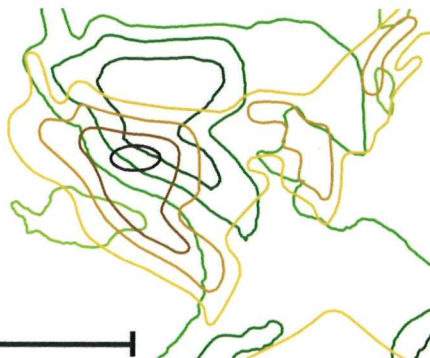
Bakalaureusetöö põhieesmärk oli võrrelda orienteerumiskaardi reljeefi LiDAR-i andmete põhjal saadava reljeefimudeliga ning leida vastust küsimusele, kas o-kaart võib olla kasulik kooste- või kontrollmaterjal mistahes reljeefimudelile, nt loodavale Eesti põhikaardi reljeefi andmekihile. Piisavate eelteadmiste põhjal oli lihtne püstitada hüpoteese, mis hiljem kas osaliselt või täielikult tõeseks osutusid, nt asjaolu, et o-kaardil on suhtelised kõrgused hästi esitatud, kuid absoluutkõrgused võivad olla tegelikkusega nihkes.

Uurimuses käsitlesin kuut uurimisala, mis kujutasid endast 1 km² suurust ala Juudakunnu, Jõelähtme, Oore, Pikasaare, Põlula ja Võiste o-kaartidel. Uurimise tarbeks telliti Maa-ametist LiDAR-i andmed, mille põhjal loodi ArcGIS tarkvaraga reljeefimudelid ning reljeefijoonised samakõrgusjoontega. O-kaartidelt võeti kasutusse ainult samakõrgusjooned, kusjuures igale samakõrgusjoonele tuli omistada kõrgusväärtus. Uurimuse tarbeks tuli o-kaardi fragment georeferentseerida ehk viia L-EST97 koordinaadistikku, et luua o-kaardi reljeefist kõrgusmudel, mis oleks võrreldav LiDAR-i reljeefimudeliga. Kahe reljeefimudeli omavahelisel võrdlusel loodi kaart, mis näitas o-kaardi reljeefimudeli vertikaalset nihet LiDAR-i kõrgusmudeli suhtes. Lisaks tehti iga uurimisala kohta kaks profiiljoonist, et võrrelda mõlemat reljeefimudelit.

O-kaardi reljeefimudeli kõikumised LiDAR-i reljeefimudeli suhtes kõikide uurimisalade omavahelises võrdluses on suurimad Põlula uurimisalal ning väikseimad Võiste uurimisalal. Juudakunnu, Jõelähtme ja Oore uurimisaladel oli reljeefimudelite kõikumise ulatus sarnane. Võrreldes reljeefimudelite kõikumisväärtuste keskmist väärtust, oli väikseim erinevus nulli suhtes Juudakunnu uurimisalal, suurim väärtus negatiivses suunas Jõelähtme uurimisalal ning suurim väärtus positiivses suunas Oore uurimisalal. Märkimist väärib asjaolu, et Pikasaare, Põlula ja Võiste uurimisalade reljeefimudelite kõikumiste väärtusvahemikud ei sarnane normaaljaotusega, vaid kahe enamlevinud väärtusvahemike vahel on väärtusvahemik, mida esines naaberväärtusvahemikest oluliselt vähem, mida võib ilmselt põhjendada teadmise, et antud uurimisalade o-kaartidel on liialdatud reljeefivormide kujutamisel horisontaalide, sh abihorisontaalidega.

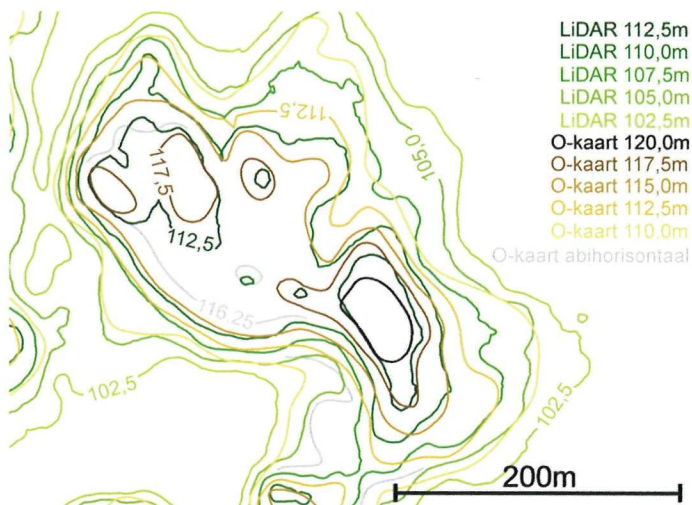
Võrreldes uurimisalade reljeefimudeleid võib üldistada tulemusi ning teha järeldusi. Uurimisalade lõikes on kõikumised kahe reljeefimudeli vahel küllaltki erinevad. Mõned neist on põhjustatud o-kaardi kehvemast asukohatäpsusest, mille puhul paiknevad pinnavormid tegeliku asukoha suhtes nihkes, kohati ligi 50 m (vt järgnevat joonist).

LiDAR 90,0m
LiDAR 87,5m
LiDAR 85,0m
LiDAR 82,5m
O-kaart 95,0m
O-kaart 92,5m
O-kaart 90,0m
O-kaart 87,5m

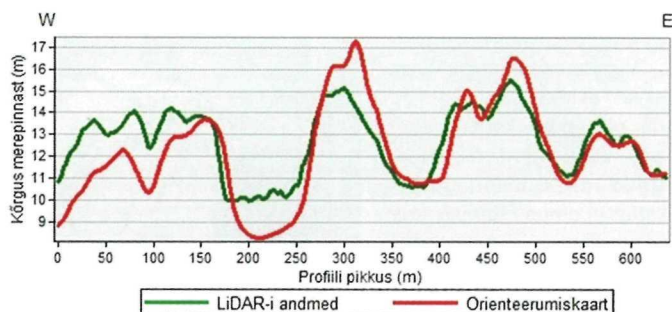
Künka paiknemise nihe ning selle kõrguse võimendamine Põlula o-kaardi fragmendil.

Oore uurimisalal on tegu süstemaatilise kõrgusliku veaga, sest o-kaardi reljeefimudel on pea kogu uurimisala ulatuses suurema kõrgusväärtusega kui LiDAR-i reljeefimudel. Samas on suhtelised kõrguste erinevused võrreldavad, kui nt võrrelda o-kaardi 115 m horisontaali LiDAR-i 100m horisontaaliga. Antud joonis illustreerib o-kaardi üldistatust ja pinnavormide esiletoomist kõrgusjoone vertikaalse nihutamise läbi. Taolise üldistamise ning kõrgusjoonte nihutamise kaasaeb reljeefimudelite vahel suuremad erinevused (vt järgnevat joonist).

Kahe reljeefimudeli valitud väärtusega samakõrgusjooned Oore o-kaardi fragmendil.

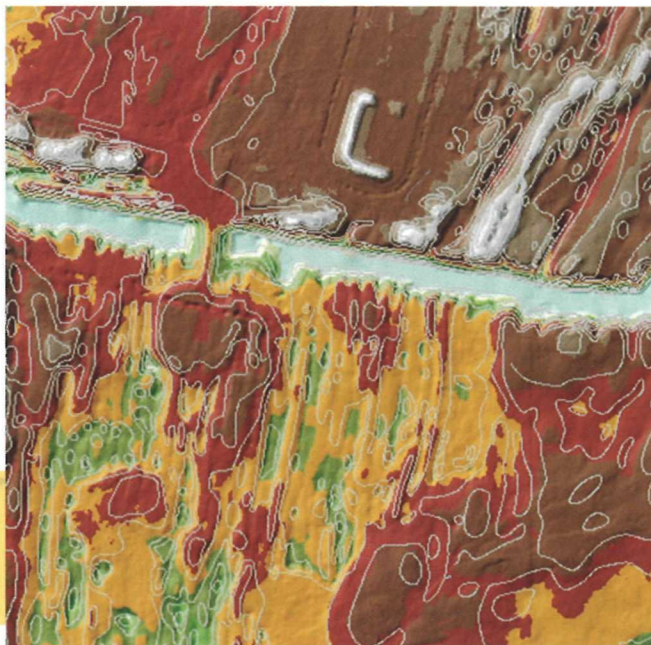
Kõige väiksemad reljeefimudelite kõrguste erinevused olid Võiste uurimisalal. Profiiljoonisest lähtudes võib tuua esile, et sellel o-kaardil on suhteliselt hea asukohatäpsus. Võiste o-kaardi lääneosa on küll LiDAR-i reljeefimudelist mõnevõrra madalamal. Antud profiiljoonise puhul saab tuua ka näite, mis tõestab, et o-kaardist ei ole alati võimalik interpoleerida head kõrgusmudelit, sest luidete üsna järsu nõlva tõttu saab raba tasasest pinnast lohk või org. Samuti tõestavad mitme profiiljoonised, et positiivseid pinnavorme liialdatakse kaardil rohkem kui negatiivseid pinnavorme (vt järgnevat joonist).

Kahe reljeefimudeli profiilid Võiste o-kaardi juhuslikus kohas.

O-kaartide alusmaterjalide, reljeefi kaardistamise meetodid ning erinevate kaardistajate erinevad nägemused maastikust ei võimalda siiski teha kõikide o-kaartide kohta ühtseid järeldusi, mistõttu tuleb iga o-kaarti vaadelda erilisena. O-kaarti on võimalik kasutada LiDAR-i andmete kontrolliks või mistahes reljeefimudeli täpsustamiseks peamiselt vaid osaliselt. O-kaart aitab mõista reljeefi juhul, kui LiDAR-i reljeefimudel peaks mingil põhjusel olema mitteusaldusväärne. Kuna o-kaardil võivad olla positiivsed

pinnavormid kujutatud võimendatult, ei ole alati otstarbeks võrrelda LiDAR-i reljefimudeli suhtelisi kõrgusi o-kaardiga. O-kaartide asukohatäpsus ei ole üldjuhul piisavalt hea, mistõttu ei ole kunagi soovitatav LiDAR-i reljefimudelile asetada o-kaardi reljefijoonise kiht ning asuda o-kaardi reljefijoonise järgi LiDAR-i kõrgusmudelit vajadusel parandama. Väide ei kehti juhul, kui o-kaart, sh reljef, on joonistatud LiDAR-i andmete või GPS-mõõdistuste põhjal.

LiDAR-i kõrgusmude kõrgusväärtused (m)

30,0 - 32,5
32,5 - 35,0
35,0 - 37,5
37,5 - 40,0
40,0 - 42,5
42,5 - 45,0
45,0 - 47,5
47,5 - 50,0
50,0 - 52,5
52,5 - 55,0

LiDAR-i kõrgusmudel ja o-kaardi samakõrgusjooned Jõelähtme uurimisalal.

Autor tänab oma juhendajat Raivo Aunapit ning koostöö eest Sander Blehnerit, Kalle Kalmu, Enn Kukke, Kaido Nurjat, Tõnu Oja, Madis Orast, Eduard Pukkoneni ja Sixten Silda.

Bakalaureusetöoga saab lähemalt tutvuda veebis: https://docs.google.com/open?id=0B5oWCxe9QWx_OXRFR3E0ZEhjMG8

NUPUTAMINE

Linnamäed orienteerumiskaartidel. Mõistatamisülesanne.

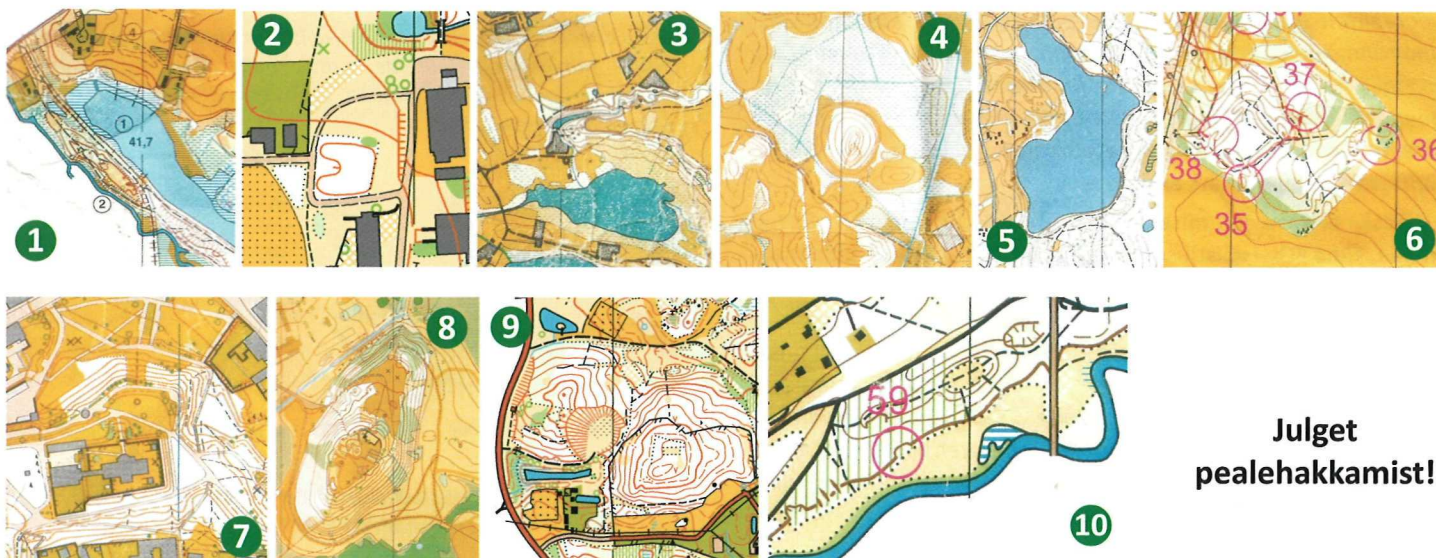
Timo Silla koostatud linnamägede äratundmise võistlusele (Orienteeruja 127 (1/2012)) on hetkel laekunud 3 vastust ning seega otsustasime vastamise tähtaega pikendada. Võitjad kuulutame välja selle aasta 3. numbris ning **vastuseid ootame 1. septembrini**.

Vihjeks olgu öeldud, et kõik mõistatuses olevad kaardid on kättesaadavad EOLi kaardiserverist. Linnamäed pole muinas-aegsed ja üks on linnamägi väikese viguriga!

Lugejale, kes saab ülesande lahendamise eest kõige rohkem punkte, kingime AS Regio Eesti kihelkondade kaardi.

Vastused saata e-maili aadressile timosild@gmail.com, teemaks kirjutage "Linnamäed_eesnimi_perekonnanimi"

Ära tuleb märkida: linnamäe nimi/nimevariandid, asukoht (kihelkond!), o-kaardi nimi ja number.

Julget pealehakkamist!

Keelatud või lubatud

Markus Puusepp, Eesti Orienteerumislidu kaarditoimkond

Tänavusel Jüriööjooksul kerkis taaskord üles küsimus seoses haritava maa leppemärgiga tähistatud alade suhtes: kas nende ületamine on lubatud või keelatud?

Jüriööjooksu radade lõpuossa oli rajameis-ter planeerinud etapi üle küntud põllu (vt kaardinäidist), mis oli kaardil tähistatud leppemärgiga "haritav maa" (ISOM 415: haritav maa, ingl *cultivated land*), tekitades vähemalt esimese ja teise vahetuse võistlejates ebakindlust, kuna mõnede arvates on tegemist keelava leppemärgiga, samas kui teised teadsid kindlalt vastupidist ning kolmandad ei hoolinud üldse(?). Võistluse lõpptulemuste juures said õnneks otsustavaks siiski sooritused ülejäänud 95%-l rajast.

Toomaks selgust segasesse olukorda, analüüsiti leppemärki "haritav maa" nii EOL-i kaarditoimkonnas kui ühes tuntud orienteerumisblogis. Kui alguses kõlas kõvemini nende hääl, kelle arvates antud leppemärk keelatud tähistab (kuna nt Põhjamaades just nii on), siis ajapikku jõuti nii EOL-i ja IOF-i võistlusreeglite kui ka eesti ja ingliskeelsete kaardistamisjuhendite (Rahvusvahelised nõuded orienteerumiskaartide koostamiseks/*International Specification for Orienteering Maps*¹) analüüsil nii kaugele, et tõestati vastupidist.

Kuna eestikeelses juhendis: "Haritavat maad, mis on hooajaliselt ületamatu erinevate põllukultuuride kasvatamisest tingituna, võib näidata musta punktrastriga kollasel taustal" kui ka ingliskeelses öeldu "Cultivated land which is seasonally out-of-bounds due to growing crops may be shown with a black dot screen" on tinglikud ning otseselt mitte keelavad, võib öelda: haritava maa leppemärk ei ole keelav!

Siiski ei tasu järgmisel võistlusel kohe viljapõllule tallama minna, kuna EOL-i võistlusreeglite² punkt 15.2.2 ütleb (mainimata vastavaid leppemärke kaardil!) *Keelatud on viibida põllumaal, millel on värskelt külvatud, kasvav või koristamata villi*. Samuti ei soosi seda ka Eesti Vabariigi seadused ning relvastatud talumehed. Kahe vastuolulisena tunduva väite seletamiseks leidub võistlusreeglites aga selge nõue: *15.2 Keelatud või ohtlikud alad, keelatud teed, ületamatud joonorientiirid jne. tuleb kirjeldada võistlusteabes ja märkida kaardil. Vajaduse korral tuleb need tähistada ka maastikul. Võistleja ei tohi neisse siseneda, neid ületada ega neid mööda liikuda.*

Võttes teema reeglitest ning EOL-i kaarditoimkonna poolt tehtud arutelu tulemustest lähtuvalt kokku, tuleb kõikidel Eestis korraldatavatel võistlustel lähtuda alljärgnevast:

- * haritava maa (ISOM 415) leppemärk ei ole iseenesest keelav;
- * kõik keelatud alad ning joonorientiirid tuleb mainida nii võistlusteabes kui kaardil:
 - Võistlusteabes tuua välja alad tähistava leppemärgi kirjeldus ja näidis.
 - Kaardil märkida keelatud alad vastavalt kas violetse püstviirutusega (ISOM 709 - jooksukeeluala/*out-of-bounds area*), musta püstviirutusega (ISOM 528 - püsiv jooksukeeluala/*permanently out of bounds*) või erijuhtudel n-ö õuealana (ISOM 527 - asustatud ala/*settlement*); keelatud joonorientiirid märkida vastavalt kas keelatud trassinähtusega (ISOM 711 - Keelatud trass/*forbidden route*) või ületamatu piirina (ISOM 707 - ületamatu piir/*uncrossable boundary*).
- * vastutust kõikide keelatud alade ja joonorientiiride tuvastamise ja kaardile märkimise eest lasub võistluste korraldajail (rajameistril)! Võistlejatel ei saa eeldada põllumajanduslikke vms teadmisi, kuid kaardile märkimata jätmise juhtudel tuleb siiski lähtuda võistlusreeglite punktis nr 15 mainitust.

Antud järeldustest lähtuvalt pole keelatud, st on üldjuhul lubatud järgnevate leppemärkide kujutatud nähtuste ületamine/läbimine: ISOM 201 - ületamatu kalju/*impassable cliff*, ISOM 301 - järv/*lake*, ISOM 304 - ületamatu jõgi/*uncrossable river*, ISOM 309 - ületamatu soo/*uncrossable marsh*, ISOM 521 - kõrge kiviaed/*high stone wall*, ISOM 524 - kõrge aed/*high fence*, ISOM 534 - ületamatu torujuhe/*uncrossable pipeline*. Juhul, kui antud leppemärkidega tähistatud nähtused võivad oluliselt võistlejate teevalikuid mõjutada, on korraldajail soovitatav anda nende kohta võistlusteabes lisainfot.

	527 asustatud ala (hoovid jm õuealad)		711 keelatud trass*
	528 püsiv jooksukeeluala		707 ületamatu piir*
	709 jooksukeeluala		

*raudtee ning aed on illustreerivad sümbolid, keelavaid leppemärke võib kombineerida ka teiste joonsümbolitega.

Keeldu tähistavad leppemärgid nn tavalistel orienteerumiskaartidel. Kõikide muude leppemärkide puhul, mille ületamist/läbimist soovitakse keelata, tuleb lähtuda ülalmainitud võistlusteabes ja kaardil märkimise nõudest!

	201 ületamatu kalju		526.1 hoone
	304.1 ületamatu veekogu		528.1 keelatud ala
	309 ületamatu soo		534 ületamatu torujuhe
	421 läbimatu taimestik		707 ületamatu piir
	521.1 ületamatu müür		709 keeluala
	524 ületamatu aed		714 ajutine ehitis või suletud ala

NB! Sprindiskaartidel ja võistlustel kehtivad teistsugused nõuded ning keelavaid leppemärke on oluliselt rohkem.

¹ <http://www.orienteerumine.ee/kaart/kaardistamine/index.php>
² http://www.orienteerumine.ee/eol/dok/EOLvoistlusreeglid2009_muudetud2010_muudetud2011.doc
³ <http://www.orienteerumine.ee/kaart/issom2007.pdf>

Juuni 2012

28.06-01.07	Noorte EM	Bugeat (FRA)	O-jooks	IOF
29.06-01.07	Kapa-3/EST-LAT liiga	Läti (LAT)	O-jooks, individuaalne	LOF
30.06-06.07	Üliõpilaste MM	Alicante(ESP)	O-jooks	IOF
30.06	43. Eesti linnade suvemängud	Paide (EST)	O-jooks, individuaalne	JOKA
30.06	EV valdade XIX suvemängud	Raeküla (EST)	O-jooks, individuaalne	OK West

Juuli 2012

01.-08.07	Seenioride MM	Bad Harzburg (GER)	O-jooks	IOF
07.-14.07	Juunioride MM	Kosice (SVK)	O-jooks	IOF
14.-21.07	OJ MM	Lausanne (SUI)	O-jooks	IOF
17.-20.07	EOL noortelaager	Jõulumäe (EST)		OK West
21.07	Orioni rogain	Keila-Joa (EST)	O-jooks, rogain	OK Orion
21.-22.07	Jõulumäe ratta-O/EST-LAT liiga	Jõulumäe (EST)	Ratta-O, individuaalne	OK West
22.07	Rapla sprint	Rapla (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Orvand
29.07	Tallinna MV RO tavarada	Kuusalu (EST)	Ratta-O, individuaalne	ROK Metsaratturid
30.07	Üks-ühele sprint	Harjumaa (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Kompass

August 2012

04.08	Tallinna MV lühirada	Kaberneeme (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Nõmme
05.08	Järva-Rapla-Tallinna MV tavarada	Mädara (EST)	O-jooks, individuaalne	JOKA
10.08	24. Koprakarikas lühirada	Lajavangu (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Kobras
11.08	24. Koprakarikas tavarada	Lajavangu (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Kobras
12.08	24. Koprakarikas lühendatud tavarada	Lajavangu (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Kobras
18.08	Eesti MV tavarada	Kooraste (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Kobras
19.08	Eesti MV MN21 teade	Kooraste (EST)	O-jooks, teade	OK Kobras
20.-25.08	RO MM	Veszprem (HUN)	Ratta-O	IOF
21.08	Järva MV sprint	Kabala (EST)	O-jooks, individuaalne	JOKA
22.08	Võru-Aluksne-Smiltena ühispäevak	Niedraaju järv, Smiltene (LAT)		OK Võru
25.08	Eesti MV sprint	Haapsalu (EST)	O-jooks, individuaalne	SK100
25.08	Eesti MV õine	Dirhami (EST)	O-jooks, õine	OK Kape
26.08	Peraküla 2012	Dirhami (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Kape
31.08-01.09	Rogaini MM	Prebuz (CZE)	Rogain	IRF

September 2012

01.-02.09	MK etapp	Oslo (NOR)	O-jooks, individuaalne	IOF
01.-02.09	Hiumaa 51. karikavõistlused	Kõpu (EST)	O-jooks, mitmepäevane	Hiumaa OK
01.09	SRD kolmikisprint	Harjumaa (EST)	O-jooks, individuaalne	SRD
04.09	MK etapp	Rootsi (SWE)	O-jooks, individuaalne	IOF
07.09	MK etapp	Kajaani (FIN)	O-jooks, individuaalne	IOF
08.09	MK etapp	Vuokatti (FIN)	O-jooks, individuaalne	IOF
08.09	Eesti MV pikk rada	Sõmerpalu-Osula-Sulbi (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Võru
09.09	Virumaa O-jooks	Ohepalu (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Rakvere
15.09	Eesti MV RO lühirada	Mammaste (EST)	Ratta-O, individuaalne	OK Kobras
16.09	Eesti MV RO tavarada	Mammaste (EST)	Ratta-O, individuaalne	OK Kobras
16.09	Valgamaa MV, tavarada	Sihva (EST)	O-jooks	Lutsu talu
21.-23.09	MK MTBO 4 round, Peko MTBO	Räpina, Värskä (EST)	Ratta-O, individuaalne	OK Peko
29.09	Suunto Games/tavarada WRE	Põlula (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Rakvere
30.09	Suunto Games	Põlula (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Rakvere

Oktoober 2012

06.10	TA OK rogain	Lindora (EST)	O-jooks, rogain	TAOK
07.10	Võrumaa MV	Vastselliina (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Võru
13.10	OK West AV ja Pärnumaa MV	Piirumi (EST)	O-jooks, individuaalne	OK West
13.10	Põlva maakonna lahtised MV tavarada	Piigandi (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Kobras
13.-14.10	Baltic Junior Cup	Läti (LAT)	O-jooks	LOF
14.10	Põlva maakonna lahtised MV teade	Piigandi (EST)	O-jooks, teade	OK Kobras
20.10	Jõhvik maraton	Kurtna (EST)	O-jooks, individuaalne	OK Jõhvikas
27.10	XI KoKu jooks	Pikajärve (EST)	O-jooks	OK Kobras

2013

20.04	54. Jüriööjooks	Elva (EST)	O-jooks, õine teade	OK Ilves
03.-05.05	Ilves-3 2013	Kooraste (EST)	O-jooks, mitmepäevane	OK Ilves

Heade sõnumite sadam

AS Tallinna Sadam on Läänemere suurim kauba- ja reisisadamate kompleks, mis etendab olulist rolli Eesti transpordisüsteemis ja majanduses tervikuna.

www.ts.ee

TALLINNA SADAM

Muuga sadam

Paljassaare sadam

Paldiski lõunasadam